

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง
และครอบครัวที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิด
วิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

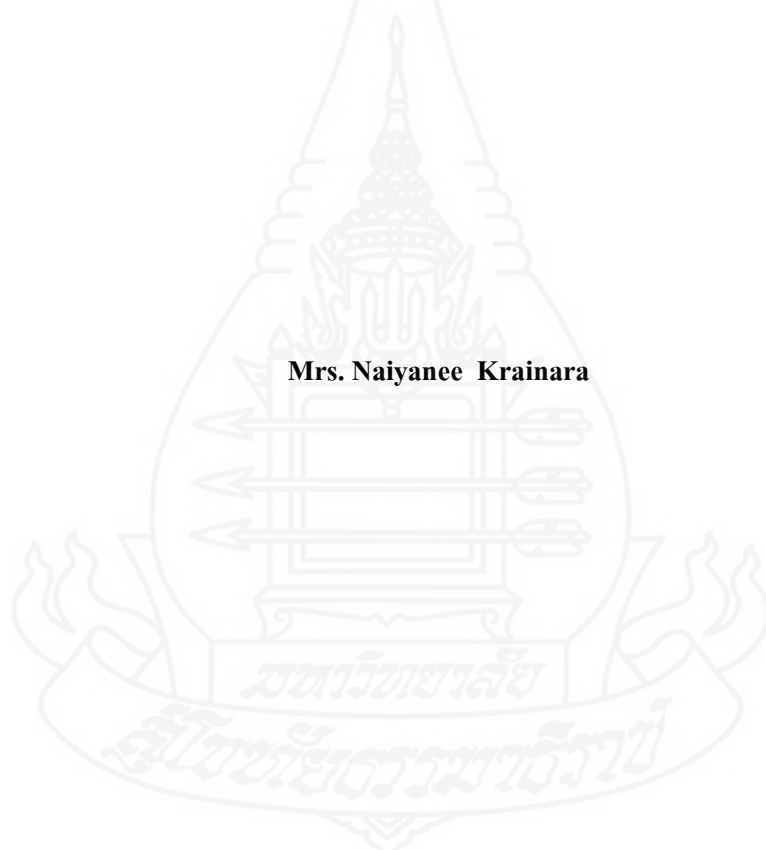
นางนัยณีย์ ไกรนรา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**The Effects of Learning Using Graphic Organizers in the Topic of
Personal and Family Laws on Learning Achievement and Critical
Thinking Ability of Mathayom Suksa II Students at Chaiya
Wittaya School in Surat Thani Province**

Mrs. Naiyanee Krainara

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัวที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อและนามสกุล นางนัยณีย์ ไกรนรา

แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

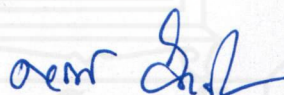
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2562

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

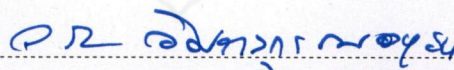
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศรีพหล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟฟิก เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัวที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้วิจัย นางนัยณีย์ ไกรนรา รหัสนักศึกษา 2592100875

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยาที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟฟิก เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว (2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟฟิก (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของ นักเรียนดังกล่าวที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟฟิกกับของนักเรียนที่เรียน โดยจัดการเรียนรู้แบบปกติ และ (4) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟฟิกกับของ นักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จำนวน 2 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟฟิก (2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (4) แบบวัดความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผัง กราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟฟิกสูง กว่าของนักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟฟิกสูงกว่าของ นักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ แผนผังกราฟฟิก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

Thesis title: The Effects of Learning Using Graphic Organizers in the Topic of Personal and Family Laws on Learning Achievement and Critical Thinking Ability of Mathayom Suksa II Students at Chaiya Wittaya School in Surat Thani Province

Researcher: Mrs. Naiyane Krainara; **ID:** 2592100875;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Thesis advisors: (1) Dr. Darunee Jumpatong, Assistant Professor;

(2) Dr. Walai Isarankura Na Ayudhaya; **Academic year:** 2019

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare the pre-learning and post-learning achievements in the Topic of Personal and Family Laws of Mathayom Suksa II students at Chaiya Wittaya School who learned with the use of graphic organizers; (2) to compare the pre-learning and post-learning critical thinking abilities of the students who learned with the use of graphic organizers; (3) to compare the post-learning achievement of the students who learned with the use of graphic organizers with that of students who learned under the traditional learning management; and (4) to compare the post-learning critical thinking ability of the students who learned with the use of graphic organizers with that of students who learned under the traditional learning management.

The research sample consisted of Mathayom Suksa II students in two intact classrooms of Chaiya Wittaya School. The research instruments were (1) learning management plans for the instruction with the use of graphic organizers; (2) learning management plans for the traditional learning management; (3) a learning achievement tests; and (4) a scale to assess critical thinking ability. The statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that (1) the post-learning achievement of Mathayom Suksa II students who learned with the use of graphic organizers was significantly higher than their pre-learning counterpart achievement at the .05 level; (2) the post-learning critical thinking ability of the students who learned with the use of graphic organizers was significantly higher than their pre-learning counterpart ability at the .05 level; (3) the post-learning achievement of the students who learned with the use of graphic organizers was significantly higher than the post-learning counterpart achievement of the students who learned under the traditional learning achievement at the .05 level; and (4) the post-learning critical thinking ability of the students who learned with the use of graphic organizers was significantly higher than the post-learning counterpart ability of the students who learned under the traditional learning achievement at the .05 level.

Keywords: Graphic organizers, Learning achievement, Critical thinking ability

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ครุณี จำปาทอง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาอุทิศเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. เมธิ ดิสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ นางบัวมาศ อุบลรัตน์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี และนางสาวกนกภรณ์ แสงเฟือก ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาเครื่องมือการวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และคำแนะนำเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ขอกราบขอบพระคุณ นายสุรศักดิ์ อักษรสาร ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวิทยา คณะครู บุคลากร และนักเรียนโรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจและให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ขอขอบคุณครอบครัวที่น่ารัก นายสุวิษษ์ มุนเนียม กุชิวิตที่อยู่เคียงข้างและคอยเป็นกำลังใจ ด้วยดีเสมอมา เด็กชายธีรฉัตร มุนเนียม พลังใจตัวน้อย ที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวและครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ความรัก ความเมตตาและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

นัยณีย์ ไกรนรา

กุมภาพันธ์ 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	8
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้แผนผังกราฟิก	22
การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก	32
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	39
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	72
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน	73
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปการวิจัย	76
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	90
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	91
ข เครื่องมือวิจัย	93
ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	215
ง การวิเคราะห์ผลการวิจัย	225
จ ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	234
ประวัติผู้วิจัย	241

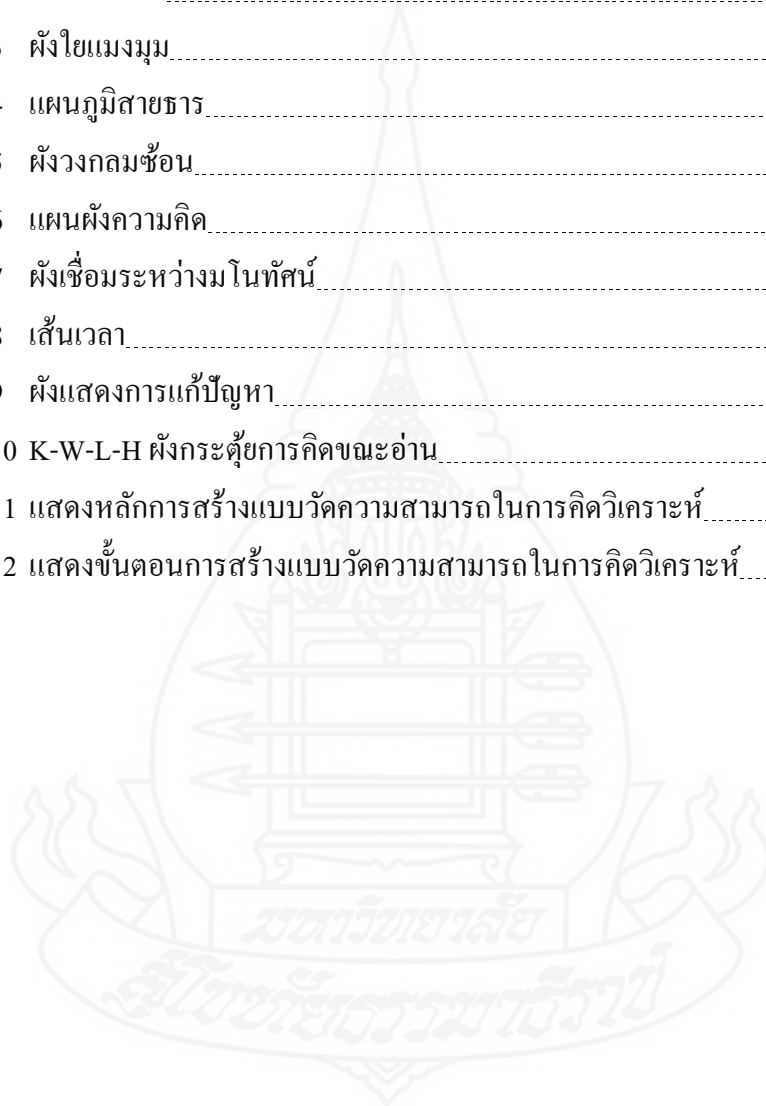

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนไชยวิทยา..... 15
ตารางที่ 2.2	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2..... 15
ตารางที่ 2.3	โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา (ส22101) สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 19
ตารางที่ 2.4	โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับตนเองและครอบครัว..... 21
ตารางที่ 2.5	การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก..... 35
ตารางที่ 3.1	ขั้นตอนการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิก..... 58
ตารางที่ 3.2	แผนผังกราฟิกที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้..... 59
ตารางที่ 3.3	แผนผังการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 62
ตารางที่ 3.4	แผนผังการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์..... 65
ตารางที่ 3.5	แบบแผนการวิจัย..... 67
ตารางที่ 4.1	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟิก..... 74
ตารางที่ 4.2	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แผนผังกราฟิก..... 74
ตารางที่ 4.3	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม..... 75
ตารางที่ 4.4	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม..... 75

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิต้นไม้.....	23
ภาพที่ 2.2 ฟังม โนทัศน์.....	24
ภาพที่ 2.3 ฟังไฮแมงมุม.....	24
ภาพที่ 2.4 แผนภูมิสายธาร.....	25
ภาพที่ 2.5 ฟังวงกลมซ้อน.....	26
ภาพที่ 2.6 แผนผังความคิด.....	27
ภาพที่ 2.7 ฟังเชื่อมระหว่างมโนทัศน์.....	28
ภาพที่ 2.8 เส้นเวลา.....	29
ภาพที่ 2.9 ฟังแสดงการแก้ปัญหา.....	30
ภาพที่ 2.10 K-W-L-H ฟังกระตุ้นการคิดขณะอ่าน.....	31
ภาพที่ 2.11 แสดงหลักการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	50
ภาพที่ 2.12 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	52

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสังคมในโลกปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตาม ไม่เว้นแม้แต่ในสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งความเจริญด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การคมนาคม ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน เพื่อความอยู่รอด เป็นเหตุให้คนในสังคมบางส่วนขาดระเบียบวินัยความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม จนละเลยจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองดีเช่น การปฏิบัติตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน การเสียภาษี การรักษาสภาพแวดล้อม เป็นต้น ด้วยเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้สังคมไทยในปัจจุบันค่อนข้างวุ่นวาย ไม่สงบเหมือนก่อน ซึ่งแนวทางในการช่วยลดปัญหาดังกล่าวสามารถทำได้โดยการปลูกฝังให้เยาวชนไทยมีจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองที่ดี โดยเริ่มจากการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองดี และการจัดการศึกษาที่พัฒนาคนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก็มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมดังกล่าว ซึ่งความสำคัญของเรื่องนี้ได้ระบุไว้ในมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษาว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้สิ่งหนึ่งที่ต้องกระทำคือ การพัฒนาการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้ระบุในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 กำหนดให้ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิด แต่ผลการประเมินผู้เรียนของหน่วยงานต่างๆ กลับพบว่าความสามารถในการคิดของเด็กไทยยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ โดยเฉพาะผลการประเมินจากโครงการประเมินผลนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ซึ่งเน้นการวัดผลด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน จาก 3 รายวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน พบว่าในปี ค.ศ.2015 ซึ่งมีนักเรียนเข้าร่วมสอบทั้งหมด 72 ประเทศ ผลสอบของนักเรียนไทยไม่ได้มีการพัฒนาขึ้นจากปีก่อนๆ และยังมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในทุกรายวิชา

โดยวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ไทยอยู่ในอันดับที่ 52 54 และ 57 ตามลำดับ (<http://www.knowledgefarm.in.th>) จากผลการประเมินดังกล่าว ยิ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่ส่งเสริมความสามารถในการคิดของผู้เรียน โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เช่นเดียวกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรายวิชาที่ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา ควบคู่กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แต่ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับประเทศก็ยังคงอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2559)

ถึงแม้ว่าจะแนบการทดสอบการศึกษาระดับชาติของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีพุทธศักราช 2559 พบว่าคะแนนสอบของรายวิชาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ แต่ก็ยังมีบางมาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนา คือ มาตรฐาน 2.2 ซึ่งเป็นเนื้อหาในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากมาตรฐานดังกล่าวเป็นมาตรฐานเดียวมีคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศคือ 37.38 คะแนน ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศคือ 39.38 คะแนน (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2559) จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจและต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น โดยเลือกเนื้อหาเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวกับตนเองและครอบครัว มาเป็นเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เนื่องจากเนื้อหาดังกล่าวเป็นเนื้อหาของสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ เป็นเพราะเนื้อหาที่ประกอบด้วยรายละเอียดที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นรอง จึงมีความซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจยาก ในขณะที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก เป็นเครื่องมือ (Tools) ที่ช่วยจำแนก และจัดหมวดหมู่เนื้อหา ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหาต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาดังกล่าว เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับการนำมาใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาการคิด เพราะฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ออกมาเป็นรูปกราฟิก ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2555, น.234) ที่กล่าวว่า แผนผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม การจัดระเบียบข้อมูลด้วยแผนผังกราฟิก จึงช่วยให้

ง่ายต่อการจดจำและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้ เช่นเดียวกับ วิลม ทองผิว (2556, น.3) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกว่า มีฐานคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ ออซูเบล (Ausubel) ที่เชื่อว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิกจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นาน ผังกราฟิกจึงเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมการคิดได้ดี

ในขณะที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกยังช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ เพราะแผนผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งที่เรียนใหม่และจัดระบบความคิดรวบยอดหลักเข้าสู่รูปแบบที่สมเหตุสมผล ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่อ่านและยังเป็นเครื่องมือในการทบทวนความเข้าใจในบทเรียน (Hawk.1986 อ้างถึงใน ฮัสหนะ บือราเหิง. 2550, น.27) เช่นเดียวกับ Buzan (1995 อ้างถึงใน ธัญญา ผลอนันต์. 2541, น. 23) ได้กล่าวว่า การใช้แผนผังกราฟิกเป็นวิธีการที่ช่วยพัฒนาสมองทั้งสองซีก เพราะการสร้างแผนผังกราฟิกแต่ละแบบต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวา โดยสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการเขียน ตรรกวิทยา การวิเคราะห์คำและสัญลักษณ์ ส่วนสมองซีกขวาทำหน้าที่ในการสังเคราะห์แบบสีและรูปร่าง แผนผังกราฟิกจึงเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความตระหนักและสนใจการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนได้สามารถเชื่อมโยงข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลอย่างเป็นระบบ จดจำและเข้าใจเนื้อหาได้เร็วมากขึ้น และเพื่อเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ว่าวิธีการไหนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงกว่ากัน อีกทั้งเป็นการช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา กลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2.4 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา กลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกสูงกว่าของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.4 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกสูงกว่าของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยาวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน โดยจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยาวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับสลากให้ห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม กำหนดให้กลุ่มทดลองใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก และกลุ่มควบคุมใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

4.2.1 *ตัวแปรต้น* คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก

4.2.2 *ตัวแปรตาม* คือ

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
- 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

4.3 ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาในรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ

4. ระยะเวลาในการวิจัย

4.4 *ดำเนินการวิจัย* ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 และใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก จำนวน 6 แผน ใช้เวลาในการสอน 16 ชั่วโมง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 แผนผังกราฟิก (Graphic organizer) หมายถึง รูปแบบการแสดงผลของความคิดที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้อย่างเป็นระบบ เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้เพื่อความเข้าใจเนื้อหาและพัฒนาทักษะการคิดได้หลากหลาย ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้เลือกแผนผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหาและส่งเสริมความสามารถในการคิดของผู้เรียนจำนวน 10 รูปแบบ ได้แก่ 1) ผังใยแมงมุม (A Spider Map) 2) ผังมโนทัศน์ (A concept Map) 3) แผนผังต้นไม้ (Tree Map) 4) ผังแสดงการแก้ปัญหา (Problem Solution) 5) แผนผังแบบสายธาร (Stream Diagram) 6) เส้นเวลา (Time Line) 7) แผนผังความคิด (Mind Mapping) 8) ผังวงกลมซ้อน (Venn Diagram) 9) K-W-L และ 10) ผังเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์ (Double bubble Map)

5.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก หมายถึง การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนนำข้อมูลดิบหรือความรู้จากแหล่งต่างๆ มาทำการจัดกระทำข้อมูลและนำเสนอข้อมูลโดยใช้ทักษะการคิดต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การสังเกต การเปรียบเทียบ เป็นต้น โดยในการทำการวิจัยครั้งนี้ผู้สอนได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมาใช้ในชั้นสอนเนื้อหา ดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนรับทราบหลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

2. ครูใช้การถาม – ตอบ หรือใช้การยกตัวอย่างสถานการณ์ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นการจัดการเรียนรู้

1. นักเรียนเรียนรู้ตัวอย่างของแผนผังกราฟิก วิธีการสร้างและการนำไปใช้
2. นักเรียนศึกษาเนื้อหาความรู้จากครูหรือจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนและนำเนื้อหาจัดใส่ในแผนผังกราฟิกตามที่ได้เรียน

ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลการใช้แผนผังกราฟิก

5.3 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการสอนที่ครูผู้สอนกำหนดและสอนตามเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียน โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนให้นักเรียนทราบ

ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครูผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน โดยการอธิบายหรือบรรยายเนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนด โดยนักเรียนทำหน้าที่บันทึกข้อมูลตามความเข้าใจ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และความคิดรวบยอดของบทเรียน

5.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดพฤติกรรมทั้ง 6 ด้านของผู้เรียนได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมินและการสร้างสรรค์

5.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ที่ได้มาจากการทำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนกับหลังเรียน เนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยลักษณะในการคิด 3 ด้าน คือ ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์และด้านหลักการ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาที่เรียนเพิ่มขึ้น อีกทั้งสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาขั้นสูงต่อไป

6.2 แผนผังกราฟิกสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้

6.3 แผนผังกราฟิกสามารถฝึกนักเรียนให้รู้จักการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุมีผล และสร้างสรรค์ชิ้นงานได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
  - 1.1 สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
  - 1.2 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
  - 1.3 หลักสูตรสังคมศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้แผนผังกราฟิก
  - 2.1 ความหมายของแผนผังกราฟิก
  - 2.2 แผนผังกราฟิกสำหรับใช้พัฒนาความคิด
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก
  - 3.1 ทฤษฎีที่สนับสนุนการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิก
  - 3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้ทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งพบว่ายังมีประเด็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการ ทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ รวมทั้งผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร อีกหลายประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ด้วยเหตุนี้จึงนำไปสู่การพัฒนาเป็นหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตร และกระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ

1.1 สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกิดจากการพัฒนาหลักสูตร เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา โดยยึดหลักการและแนวคิดที่สำคัญคือ มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน (Standards-based Curriculum) ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้มีความสำคัญสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ผู้เรียน การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงสิ่งที่ตนต้องรู้และปฏิบัติได้รวมทั้งคุณลักษณะที่สำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทาย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะก้าวไปให้ถึงจุดนั้น

ผู้สอน การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และกรอบแนวทางในการสร้างหลักสูตร ออกแบบการเรียนการสอนและการประเมินผล ทำให้ทราบว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่นักเรียนควรรู้และปฏิบัติได้

ชุมชน ท้องถิ่น และระดับชาติ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้ร่วมกัน ช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสื่อสารเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร ทำให้บุคคลและส่วนต่างๆ ในระบบการศึกษาทำงานร่วมกันในการวางแผนพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

จุดมุ่งหมาย

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดีและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมีหลักการที่สำคัญ คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล โดยการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น กำหนดโครงสร้างให้สามารถยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา การจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้อุทิศคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ โดยกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้เหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านความรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

1.2 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแม่บท ที่พัฒนาผู้เรียนเป็นองค์รวม ให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม สุนทรียภาพที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เนื่องจากการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.1) ซึ่งในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ย่อยไว้ 5 สาระ และ 11 มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.2 - 3)

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและบริการ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นได้

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐานที่ 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในจำนวนสาระการเรียนรู้ย่อย 5 สาระดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการจัดการเรียนรู้ ในเนื้อหาของสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่

เน้นด้านหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมไว้ในข้อที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อที่ 4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และข้อที่ 5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551, น.7) ได้กำหนดองค์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่า เป็นการศึกษาการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่อง ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี เข้าใจถึงความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตย เช่น สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

1.3 หลักสูตรสังคมศึกษา ในหลักสูตรสถานศึกษา

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีความคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ แต่เนื่องจากสังคมศึกษานั้นได้รวมถึงการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ศาสนา เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งในประเทศเดียวกันสังคมศึกษายังมีความแตกต่างกัน สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขึ้น เช่นเดียวกับหลักสูตรสังคมศึกษาของโรงเรียนไชยวิทยา ที่จัดทำขึ้นจากการศึกษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและสถานศึกษาเป็นหลัก ดังนี้

โรงเรียนไชยวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในอดีตอำเภอไชยา มีฐานะเป็นเมืองเรียกว่า เมืองไชยา เป็นเมืองหนึ่งในจำนวน 3 เมืองของอาณาจักรศรีวิชัยที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการปกครอง เป็นศูนย์กลางการค้ากับต่างประเทศและเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ศาสนา นอกจากนี้อำเภอไชยายังเป็นอำเภอที่มีความแตกต่างของสภาพพื้นที่ ส่งผลให้ประชากรประกอบอาชีพแตกต่างกันทั้งทำประมง ทำนา ทำสวน และค้าขาย

นอกจากความแตกต่างด้านการประกอบอาชีพแล้ว ประชากรในอำเภอยังมีการนับถือศาสนาที่ต่างกันคือ ศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม ซึ่งประชากรทั้งสองกลุ่มสามารถอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขมาตั้งแต่สมัยอดีตนจนถึงปัจจุบัน จากสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นดังกล่าว จึงนำมาซึ่งการจัดทำหลักสูตรสังคมศึกษาในสถานศึกษาของโรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนไชยวิทยา จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ คุณธรรมตามมาตรฐานสากล โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูและบุคลากรมืออาชีพภายใต้การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรมตามแนวทางของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพและมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนสู่ Thailand 4.0
3. พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียนและครู ให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและค่านิยมหลัก 12 ประการ
4. ปฏิรูประบบการบริหารจัดการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล
5. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

เพื่อสนองพันธกิจข้างต้น สถานศึกษาได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนไชยวิทยา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนไชยวิทยา

ภาคเรียนที่ 1	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ชั่วโมง)	ภาคเรียนที่ 2	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ชั่วโมง)
รายวิชาพื้นฐาน		รายวิชาพื้นฐาน	
ส22101 สังคมศึกษา 3	1.5 (60)	ส22103 สังคมศึกษา 4	1.5 (60)
ส22102 ประวัติศาสตร์ 3	1 (20)	ส22104 ประวัติศาสตร์ 4	1 (20)
ส22201	2(40)	ส22202	2(40)
จิตสำนึกพลเมือง		รากฐานประชาธิปไตย	
ส22243 หน้าที่พลเมือง 3	1 (20)	ส22244 หน้าที่พลเมือง 4	1 (20)

ที่มา : หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนไชยวิทยา (2561:30)

โดยในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ของโรงเรียนไชยวิทยา ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามตัวชี้วัด ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระ/มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ส2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย	1. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ	1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวเช่น - กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
และสังคมโลกอย่างมีความสุข		<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน - กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวเช่น การหมั้น การสมรส มรดก การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม 2. กฎหมายเกี่ยวกับชุมชนและประเทศชาติโดยสังเขป - กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ - กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรและเน้นกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา - กฎหมายแรงงาน - กฎหมายปกครอง
	2. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	<ul style="list-style-type: none"> 1. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย 2. แนวทางการส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบ การเมืองการปกครองในสังคม ปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรง ไว้ซึ่งการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข	3. วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ของ สถาบันทางสังคม	1. บทบาท ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคม เช่น สถาบัน ครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบัน การเมืองการปกครอง 2. ความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคม
	4. อธิบายความ คล้ายคลึงและความ แตกต่างของวัฒนธรรม ไทยและวัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาค เอเชีย เพื่อนำไปสู่ความ เข้าใจอันดีระหว่างกัน	1. ความคล้ายคลึงและความ แตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย 2. วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัย สำคัญในการสร้างความ เข้าใจอันดีระหว่างกัน
	1. อธิบายกระบวนการ ในการตรากฎหมาย	กระบวนการในการตรา กฎหมาย - ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย - ขั้นตอนการตรากฎหมาย - การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการตรา กฎหมาย
	2. วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง การปกครองที่มี ผลกระทบต่อ สังคมไทย	1. เหตุการณ์เปลี่ยนแปลง สำคัญของการปกครองไทย 2. หลักการเลือกข้อมูล ข่าวสาร เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังคมไทย

จากตารางแสดงตัวชี้วัดข้างต้น จึงได้นำมาจัดทำเป็นคำอธิบายรายวิชาและโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา (ส 22101) สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา ส22101 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1.5 หน่วยกิต เวลา 60 ชั่วโมง

ศึกษาและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ชุมชนและประเทศ เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เข้าใจถึงบทบาทความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม รวมถึงอธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลต่อสังคมไทยในปัจจุบัน

โดยเน้นการให้ประสบการณ์ที่ใกล้ตัวผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมสู่การสร้างประสบการณ์ใหม่ ใช้กระบวนการฝึกปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เพื่อปลูกจิตสำนึกในความเป็นไทย ตระหนักถึงคุณค่าของการเป็นพลเมืองดี โดยการปฏิบัติตนเหมาะสมตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคมและประเทศ

รหัสตัวชี้วัด ส2.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4

ส2.2 ม.2/1, ม.2/2

รวมทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2.3 แสดงโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา (ส 22101) สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 1 สถาบันทางสังคม	ส 2.1 ม.2/3 วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคม	1. บทบาทและความสำคัญของ สถาบันทางสังคม - สถาบันครอบครัว - สถาบันการศึกษา - สถาบันศาสนา - สถาบันเศรษฐกิจ - สถาบันการเมืองการปกครอง 1. ความสัมพันธ์ของ สถาบันทางสังคม	8
หน่วยที่ 2 กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ ตนเองและ ครอบครัว	ส 2.2 ม.2/1 อธิบายกระบวนการในการ ตรากฎหมาย ส 2.1 ม.2/1 อธิบายและปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ	1. กระบวนการในการตรา กฎหมาย 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง - กฎหมายเกี่ยวกับ ความสามารถของผู้เยาว์ - กฎหมายบัตรประจำตัว ประชาชน 3. กฎหมายพ่วงเกี่ยวกับ ครอบครัว - การหมั้น การสมรส - มรดกหรือกองมรดก - การรับรองบุตร การรับบุตร บุญธรรม	16

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับชุมชนและ ประเทศชาติ	ส 2.1 ม.2/1 อธิบายและปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชน และประเทศ	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและ ประเทศ - กฎหมายการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ - กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร - กฎหมายแรงงาน - กฎหมายปกครอง	12
หน่วยที่ 4 เราเป็นพลเมืองดี ตามวิถี ประชาธิปไตย	ส 2.1 ม.2/2 เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ใน ฐานะของพลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย	1. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย - สถานภาพ บทบาทของ พลเมืองดี - สิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนตามรัฐธรรมนูญ - หน้าที่ของพลเมืองดี 2. แนวทางส่งเสริมให้ปฏิบัติ ตนเป็นพลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย	10
หน่วยที่ 5 ข้อมูลและข่าวสาร ทางการเมืองการ ปกครองไทยสมัย ปัจจุบัน	ส 2.2 ม.2/2 วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารทาง การเมือง การปกครองที่มี ผลกระทบต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน	1. เหตุการณ์และการ เปลี่ยนแปลงสำคัญของ ระบอบการปกครองไทย 2. หลักการเลือกข้อมูล ข่าวสารเพื่อนำมาวิเคราะห์	7

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 6 เรียนรู้วัฒนธรรมเอเชีย	ส 2.1 ม.2/4 อธิบายความคล้ายคลึงและ ความแตกต่างของวัฒนธรรม ไทยและวัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน	1. ความคล้ายและความต่าง ของวัฒนธรรมไทยกับ วัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชีย - วัฒนธรรมไทย - วัฒนธรรมของประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย 2. วัฒนธรรมที่สร้างความ เข้าใจระหว่างกัน	7
รวมตลอดภาคเรียน			60

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาในหน่วยที่ 2 เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัว เพราะเนื้อหาดังกล่าวเป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน และผู้เรียนจำเป็นต้องรู้เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง โดยนำเนื้อหาในหน่วยมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังกราฟิก จำนวน 6 แผน ใช้เวลาสอน 16 ชั่วโมง ดังนี้

ตารางที่ 2.4 แสดงโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัว

ชื่อหน่วย	แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
หน่วยที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับตนเองและ ครอบครัว	1. กฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมาย	2
	2. กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์	3
	3. กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน	3
	4. กฎหมายเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรส	3
	5. มรดก	2
	6. การรับรองบุตรและการรับบุตรบุญธรรม	3
รวม		16

2. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้แผนผังกราฟิก

2.1 ความหมายของแผนผังกราฟิก

แผนผังกราฟิกเป็นเทคนิคในการนำเสนอข้อมูล หรือเรื่องราวเป็นภาพที่แสดงความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ (ชนาธิป พรกุล, 2557, น.186) เป็นภาพที่เป็นรูปธรรมซึ่งแสดงให้เห็นรูปแบบความคิดในสมองของผู้เรียน (วลัย พานิช, 2549, น.72) ที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ กระชับ ชัดเจน โดยผ่านทักษะการคิด เช่น การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภท และการสรุป (พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์และคณะ, 2556, น.64) เพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น และสามารถจดจำได้นาน แผนผังกราฟิกจึงเป็นรูปแบบของการแสดงออกของความคิดที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้อย่างเป็นระบบ ชัดเจน (ทิสนา แจมมณี, 2559, น.388) นอกจากนี้แผนผังกราฟิก ยังเป็นเครื่องมือหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีศักยภาพมากขึ้น โดยสามารถใช้ในการจดบันทึกและนำเสนอข้อมูล หรือความรู้ในลักษณะแผนภาพที่มีความเป็นรูปธรรม ใช้การเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ช่วยให้การถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ได้ง่าย รวดเร็ว สามารถจำในสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน ทำให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างเป็นระบบ (มนตรี วรารักษ์สัจจะ, 2558, น.49) เช่นเดียวกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551, น.248) อ้างถึงใน รณชัย จันทรแก้ว, 2559, น.31) ได้ให้ความหมายของแผนผังกราฟิกว่า เป็นแผนผังรูปภาพที่แสดงความคิดเห็นหรือข้อมูลสำคัญๆ ที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบระเบียบในรูปแบบที่แตกต่างกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลที่กระจัดกระจายจำนวนมาก มาจัดเป็นระบบระเบียบ จนเกิดความเข้าใจ จดจำเนื้อหาที่ง่ายและยาวนาน อาร์ม โปธิพัฒน์ (2550, น.90) กล่าวถึง การใช้แผนผังกราฟิกว่าเป็นเทคนิคการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้หลักการด้วยตนเอง เน้นพัฒนากระบวนการคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดอย่างรอบคอบภายใต้หลักการที่เป็นเหตุผล มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ออกมาในรูปของกราฟิก ในขณะที่ Buzan. (1991, p. 57) ได้ให้คำนิยามว่า แผนผังกราฟิกเป็นเทคนิคที่ใช้ในการจัดระบบความสัมพันธ์ของความคิดหรือข้อมูลต่างๆ ก่อนที่จะสื่อออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น (Gelb, 1996, p.52)

จากความหมายข้างต้นจึงสรุปได้ว่า แผนผังกราฟิกเป็นการสอนที่เชื่อมโยงความคิดที่สำคัญให้เป็นระบบ ทำให้จดจำเนื้อหาได้ง่ายและรวดเร็ว ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจสามารถนำมาใช้ได้ในทุกขั้นตอนของการสอน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด

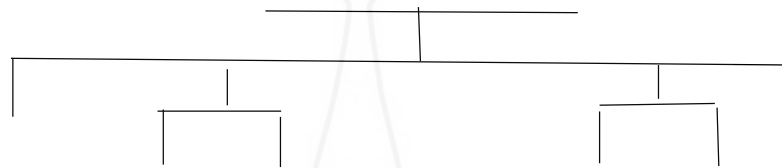

2.2 แผนผังกราฟิกสำหรับใช้พัฒนาความคิด

Clark and Agne (1997 อ้างถึงใน วลัย พานิช, 2549, น.74-78) ได้เสนอผังกราฟิกที่ช่วยพัฒนาระบบความคิดที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้ดังนี้

1. แผนผังกราฟิกแสดงความคิดรวบยอด (constructing a concept)

1.1 แผนภูมิต้นไม้ (Tree Map)

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิต้นไม้

ที่มา : วลัย พานิช, 2549, น.78

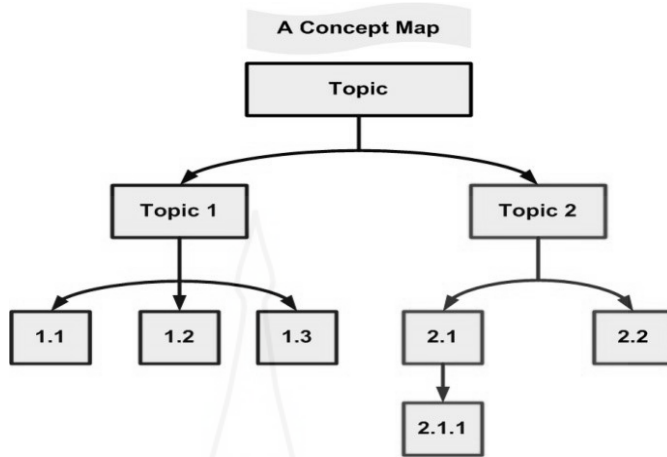
ขั้นตอนการสร้าง

1. เขียนหัวเรื่องใหญ่ไว้ตรงกลาง
2. เขียนหัวเรื่องที่เป็นองค์ประกอบหรือประเภทของเรื่อง
3. เขียนรายละเอียดสนับสนุน หรือยกตัวอย่างประเภทต่างๆ ตามลำดับการนำไปใช้

นำไปใช้

ใช้สำหรับนำเสนอกระบวนการคิด ที่บอกเนื้อหาหรือเรื่องราว ที่เชื่อมโยงข้อเท็จจริงสู่แนวคิด แสดงองค์ประกอบสำคัญ แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เป็นแบบจำแนกประเภท ประกอบด้วยหัวเรื่อง ตัวอย่างและรายละเอียดสนับสนุนตามลำดับ

2. ผังมโนทัศน์ (A concept Map)

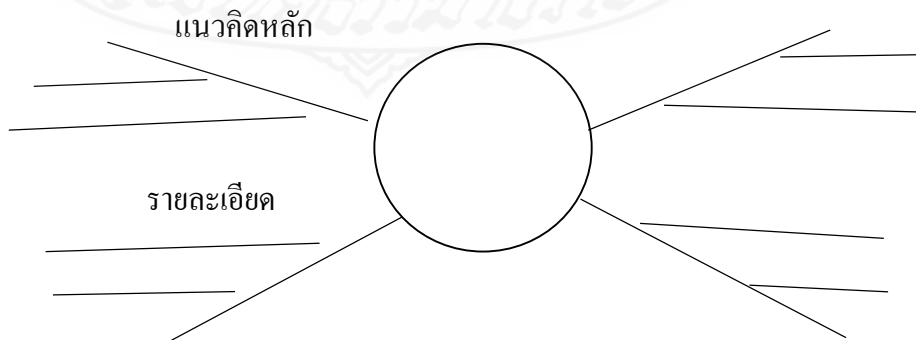
ภาพที่ 2.2 ผังมโนทัศน์

ที่มา : คู่มือการจัดการเรียนการสอนกระบวนการคิด. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2562, จาก <http://rtnakm.com>)

ขั้นตอนการสร้าง

1. เขียนมโนทัศน์ใหญ่ไว้ตรงกลาง
2. เขียนมโนทัศน์ที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นลำดับขึ้นจากใหญ่ไปย่อย
3. เขียนมโนทัศน์ต่างๆ โดยใช้เส้นเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์การนำไปใช้
4. ใช้สรุปหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่
5. ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์หลักกับมโนทัศน์รอง
6. ใช้จัดระบบความคิดและความจำ
7. ใช้นำเสนอข้อมูล

3. ผังใยแมงมุม (A Spider Map)

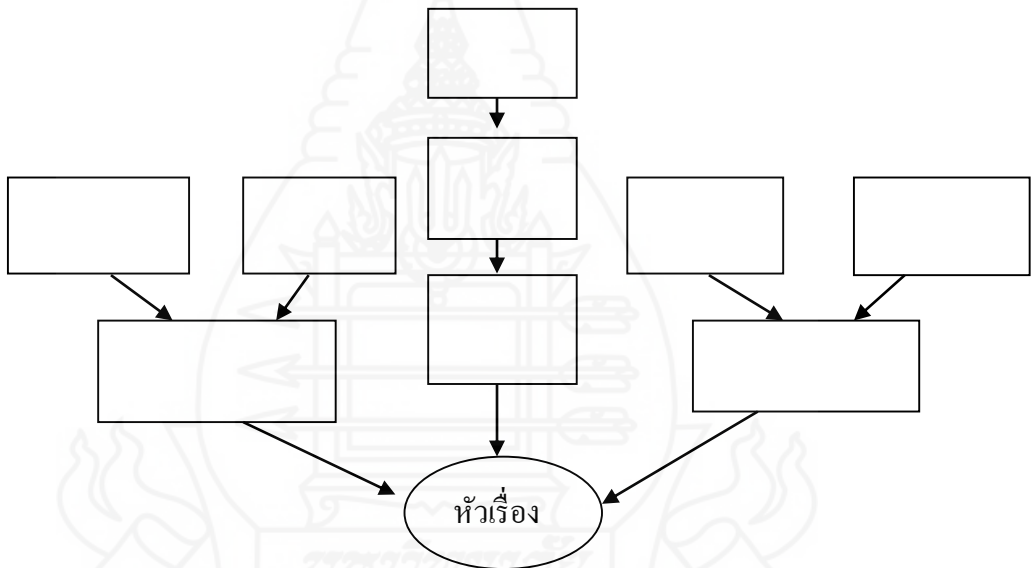
ภาพที่ 2.3 ผังใยแมงมุม

ที่มา : วลัย พานิช, 2549, น.81

ขั้นตอนการสร้าง

1. เขียนมโนทัศน์ใหญ่ไว้ตรงกลาง
2. เขียนมโนทัศน์ที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นลำดับชั้นจากใหญ่ไปย่อย
3. เขียนมโนทัศน์ต่างๆ โดยใช้เส้นเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์การนำไปใช้
4. แสดงความเกี่ยวข้องของแนวคิดหลักคล้ายใยแมงมุม
5. ใช้จัดระบบข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรองและองค์ประกอบย่อย
6. ใช้สรุปประเด็นหรือรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. แผนภูมิแบบสายธาร (Stream Diagram)

ภาพที่ 2.4 แผนภูมิแบบสายธาร

ที่มา : สิริวรรณ ศรีพหล, 2561, น.41

ขั้นตอนการสร้าง

1. เขียนความคิดรวบยอดย่อยในเนื้อหา ไปสู่ความคิดที่สำคัญหรือหัวเรื่อง
2. แล้วลากเส้นเชื่อมโยงจากความคิดย่อยไปสู่ความคิดหลักหรือหัวเรื่องการนำไปใช้

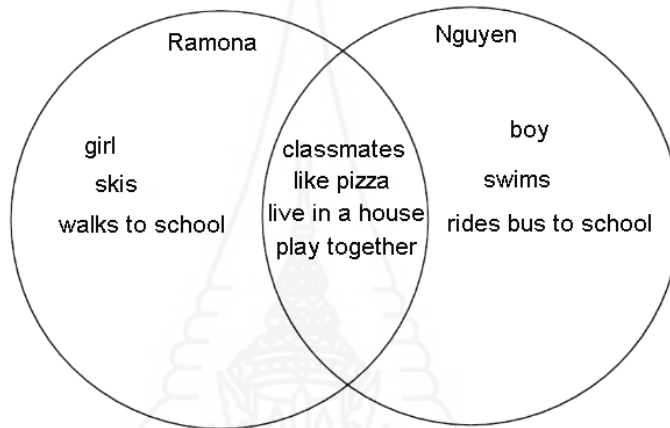
2.1 แสดงความเกี่ยวข้องของแนวคิดหลักคล้ายใยแมงมุม

2.2 ใช้จัดระบบข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรองและองค์ประกอบย่อย

2.3 ใช้สรุปประเด็นหรือรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. แผนผังกราฟิกแสดงความสัมพันธ์ (exploring relationships)

5.1 ผังวงกลมซ้อน (Venn diagram)

<http://www.graphic.org>

ภาพที่ 2.5 ผังวงกลมซ้อน

ที่มา : <http://www.Graphic.org> อ้างใน วลัย พานิช, 2549, น.75

ขั้นตอนการสร้าง

1. วาดวงกลม 2 วงซ้อนทับกันเพียงบางส่วน
2. เขียนชื่อกลุ่มของลักษณะที่แตกต่างกันไว้ส่วนบนของวงกลมแต่ละวง
3. เขียนรายละเอียดของลักษณะที่แตกต่างกันไว้ในวงกลมแต่ละวง
4. เขียนรายละเอียดส่วนที่เหมือนกันไว้ในวงกลมส่วนที่เชื่อมกัน

การนำไปใช้

- 1) ใช้เสนอกระบวนการคิดที่แยกแยะข้อเท็จจริง
- 2) ใช้แสดงความแตกต่าง ความเหมือนกันของข้อมูล
- 3) ใช้แสดงประเด็นสำคัญและความเกี่ยวข้องร่วมกันของข้อมูล

6. แผนผังความคิด (Mind Mapping)

ภาพที่ 2.6 แผนผังความคิด

ที่มา : <http://vichsuda.wordpress.com> อ้างใน สิริวรรณ ศรีพหล, 2561, น.61

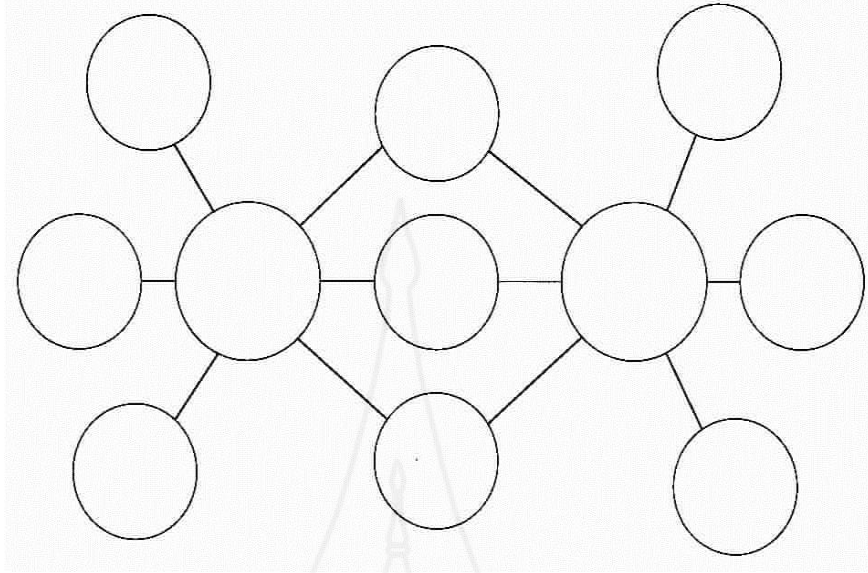
ขั้นตอนการสร้าง

1. เขียนความคิดหลักหรือหัวข้อที่ศึกษาไว้ตรงกลางกระดาษ
2. เขียนแนวคิดรองที่สัมพันธ์กับแนวคิดหลักไว้รอบๆหัวข้อหลัก
3. จากหัวข้อรองหรือความคิดรองอาจมีการเขียนหัวข้อย่อยเพิ่มในแต่ละหัวข้อรองหรือความคิดรอง

การนำไปใช้

1. ใช้แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องร่วมกัน
2. ใช้แสดงความสัมพันธ์แยกย่อยของเนื้อหา
3. ใช้กำหนดประเด็นสำคัญของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ

7. ผังเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์ (Double bubble map)

ภาพที่ 2.7 ผังเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์

ที่มา : วลัย พานิช, 2549, น. 78

ขั้นตอนการสร้าง

1. เขียนหัวเรื่องหรือมโนทัศน์หลัก 2 มโนทัศน์
2. เขียนหัวเรื่องย่อยของแต่ละมโนทัศน์หลัก โดยใช้เส้นเชื่อมแตกย่อยจากมโนทัศน์หลัก
3. ใช้เส้นเชื่อมโยงเนื้อหาที่คล้ายกันหรือร่วมกันระหว่างมโนทัศน์หลัก 2 มโนทัศน์

ทัศน์หลัก

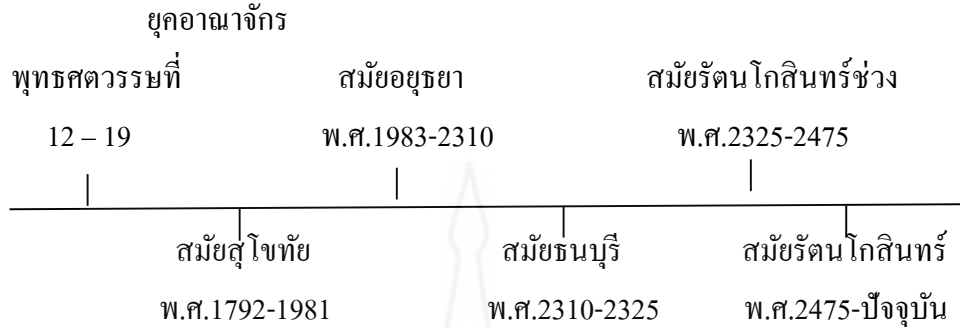
ทัศน์

การนำไปใช้

ใช้แสดงข้อมูลหรือคำอธิบายที่เกี่ยวข้องของเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์หรือเนื้อหาหลัก 2 ประเด็น ที่มีความคล้ายคลึงร่วมกัน

8. แผนผังกราฟิกแสดงลำดับข้อมูลหรือขั้นตอนต่างๆ (Sequential map)

เส้นเวลา (Time Line)

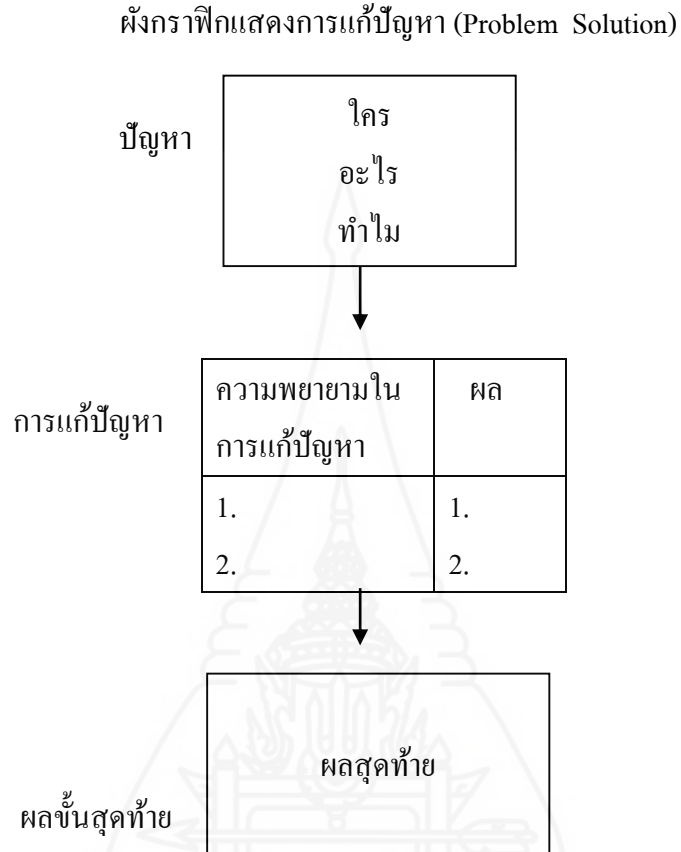
ภาพที่ 2.8 เส้นเวลา

ที่มา : สิริวรรณ ศรีพหล, 2554, น.301-306

ขั้นตอนการสร้าง

1. ลากเส้นตรงจากซ้ายไปขวา
2. กำหนดระยะเวลาเป็นช่วง ให้แต่ละช่วงเป็นเวลาเท่าๆ กัน
3. แล้วเขียนชื่อยุคสมัยหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วง
การนำไปใช้
  1. ใช้จัดกิจกรรมในเนื้อหาที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ
  2. ใช้เชื่อมโยงข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบันและอนาคต
  3. ใช้เสนอข้อมูลที่ช่วยให้จดจำเหตุการณ์ต่างๆ ได้แม่นยำขึ้น

9. ผังกราฟิกแสดงข้อมูลเป็นเหตุและผลกระทบ (Cause and Effect diagram)

ภาพที่ 2.9 ผังแสดงการแก้ปัญหา

ที่มา : วลัย พานิช, 2549, น.80

ขั้นตอนการสร้าง

กำหนดหัวเรื่องหรือปัญหา แล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จากนั้นเขียนกรอบของการแก้ปัญหาโดยวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา พร้อมทั้งผลที่เกิดจากวิธีแก้ปัญหา จากนั้นเขียนสรุปขั้นสุดท้ายของการแก้ปัญหา

ขั้นนำไปใช้

1. ใช้วางแผนในการแก้ปัญหา
2. ใช้เสนอวิธีการในการแก้ปัญหา

3. K-W-L-H เทคนิคกระตุ้นการคิดขณะอ่านข้อมูล

หัวข้อหรือเรื่อง .....

รู้อะไรบ้าง K	ต้องการรู้อะไร เพิ่มเติม W	ได้เรียนอะไร L	จะต้องเรียนรู้เพิ่มเติม อย่างไร H
สรุปข้อมูลที่ใช้อธิบายรายละเอียดของหัวข้อหรือหัวเรื่องที่กำลังศึกษา			

K	แทนคำ	Know	รู้อะไรบ้าง
W	แทนคำ	What	ต้องการเรียนอะไร
L	แทนคำ	Learn	ได้เรียนอะไร
H	แทนคำ	How	จะต้องเรียนเพิ่มเติมได้อย่างไร

ภาพที่ 2.10 K-W-L-H

ที่มา : วลัย พานิช, 2549, น.81

จากตัวอย่างแผนผังกราฟิกที่นำเสนอข้างต้น จึงสรุปได้ว่าแผนผังกราฟิกแต่ละประเภทสามารถแสดงรูปแบบการคิดของบุคคลที่มีต่อเนื้อหาหรือข้อมูลออกมาเป็นภาพต่างๆ แผนผังกราฟิกจึงเปรียบเสมือนบันไดสู่การเรียนรู้บนพื้นฐานที่เน้นเนื้อหาสาระ ที่ผู้เรียนต้องเป็นผู้พัฒนาความเข้าใจโดยผ่านกระบวนการคิด ดังงานวิจัยของ Albertazzi (1996 อ้างใน วลัย พานิช, 2549) ที่พบว่า concept mapping เป็นแผนผังกราฟิกประเภทหนึ่งที่สามารถพัฒนาระบบความคิด และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติจริงของผู้เรียนและนำไปสู่การถ่ายโอนความรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยคุณประโยชน์ที่หลากหลายจากการนำแผนผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ซึ่งมีเนื้อหาย่อยคือ ความสามารถของผู้เยาว์ บัตรประจำตัวประชาชน การหมั้น การสมรส มรดกหรือกองมรดก การรับรองบุตร และการรับบุตรบุญธรรม ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว เป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ แต่ก็ยังมีเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยค่อนข้างเยอะ มีความซับซ้อน และเป็นเนื้อหาที่ต้องใช้ทั้งทักษะความจำ ความเข้าใจ ภายใต

หลักการของเหตุและผล อีกทั้งยังต้องอาศัยทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ควบคู่ด้วย ทำให้ยากแก่การสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก จึงเป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมที่สุดกับเนื้อหาดังกล่าว เพราะเมื่อนำเนื้อหาที่เยอะและซับซ้อนมาอยู่ในรูปของแผนผังกราฟิกแล้ว จะทำให้ผู้เรียนเห็นข้อมูลที่เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่างๆ อย่างเป็นระบบกระชับและชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นหากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยการเลือกรูปแบบแผนผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา และจัดทำข้อมูลในแผนผังกราฟิกด้วยตนเอง ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วลัย อิศรากร ณ อยุธยา (2554 อ้างถึงใน สิริวรรณ ศรีพหล 2561 : 8) ได้ระบุว่า หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตั้งคณศึกษาอย่างมีคุณค่า (meaningful) คือ ครู ต้องเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน โดยการจัดเรียงข้อมูลให้เป็นระบบ แบ่งหัวข้อต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และควรใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือมีความซับซ้อน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ชัดเจนและเชื่อมโยงข้อมูลเก่ากับข้อมูลใหม่ได้ง่ายขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก

3.1 ทฤษฎีที่สนับสนุนการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิก

3.1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning Theory) ของ เดวิด ออซูเบล (Ausubel อ้างถึงในชรินทร์ มั่งคั่ง, 2561, น.108-109) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากผู้สอนโดยการอธิบายสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบและรับฟังด้วยความเข้าใจ โดยผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้กับโครงสร้างภาพรวมที่ได้เก็บไว้ในความทรงจำ และสามารถนำมาใช้ในอนาคต โดยออซูเบล มองว่าสมองของมนุษย์มีการจัดการความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ อย่างมีระบบที่เรียกว่า “โครงสร้างทางปัญญา” ซึ่งมีการจัดลำดับความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอด (Concept) ที่กว้างและครอบคลุมลงมาถึงความคิดรวบยอดย่อยๆ ที่มีความเฉพาะเจาะจง ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงควรเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่ผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้ใหม่เข้าไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว โดยการเรียนรู้ อาจเกิดจากการรับข้อมูลข่าวสารหรือจากการค้นพบด้วยตนเองและวิธีเรียนนั้นอาจจะเป็นการเรียนรู้ที่เข้าใจและมีความหมาย ซึ่งออซูเบลแบ่งการเรียนรู้เป็น 4 ประเภทคือ การเรียนรู้ด้วยการยอมรับอย่างมีความหมาย (Meaning Reception Learning) การเรียนรู้ด้วยการท่องจำโดยไม่ใช้ความคิด (Rote Reception Learning) การเรียนรู้ด้วยการค้นพบอย่างมีความหมาย (Meaningful Discovery Learning) และการเรียนรู้ด้วยการค้นพบแบบท่องจำโดยไม่ใช้ความคิด (Rote Discovery Learning)

ทฤษฎีของออสเชเบลถูกพัฒนาจนกลายเป็นสื่อทางการเรียนการสอนที่เรียนว่า “โครงสร้างภาพรวม (presenting first or structure overview)” ต่อมาได้รับความนิยมเรียกเป็น “ผังกราฟิก (graphic organizer)” ซึ่งได้รับความนิยมในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สุพรรณษา ชลสาคร, 2556 : 27-29)

3.1.2 ทฤษฎีการสอน (Theory of Instruction) ของ Bruner (1966 อ้างถึงใน ประภาพรรณ เอี่ยมสุภายิต, 2553 : 2-23) บรูเนอร์ได้เสนอทฤษฎีการสอน โดยเชื่อว่า การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนให้เด็กนั้นจะต้องพิจารณาหลักการ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1) แรงจูงใจ (Motivation) ซึ่งแรงจูงใจที่ดีที่สุดที่จะทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้ควรจะเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวของเด็กเอง เพราะบรูเนอร์มองว่าแรงจูงใจภายในนั้นจะทำให้ความปรารถนาในการเรียนรู้ของเด็กคงอยู่ได้นาน

2) โครงสร้างของการเรียนรู้ (Structure of Knowledge) บรูเนอร์เชื่อว่าทุกรายวิชาสามารถจัดโครงสร้างเนื้อหาให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถถ่ายทอดและให้เด็กแทบทุกคนเข้าใจได้ จดจำได้ โดยการเสนอโครงสร้างของการเรียนรู้สามารถจัดได้ 3 ลักษณะคือ ลักษณะของการเสนอเนื้อหา (Mode of Presentation) การเสนออย่างกระชับหรืออย่างประหยัด (Economy) และการเสนออย่างมีอำนาจ (Power)

3) ลำดับขั้นของการเสนอเนื้อหา (Sequence) บรูเนอร์เชื่อว่า การกระทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาระดับสติปัญญาและสามารถเข้าใจเนื้อหาวิชาได้คตินั้น ครูควรมีการนำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้องตามขั้นตอน โดยขั้นตอนการเสนอที่ควรกระทำให้มากที่สุดคือ ใช้คำพูดให้น้อยที่สุด จากนั้นค่อยเสนอเป็นแผนภูมิหรือรูปภาพต่างๆ สุดท้ายจึงเสนอเป็นสัญลักษณ์หรือคำพูด

4) การเสริมแรง (Reinforcement) การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นการเสริมแรงที่ดี เพราะจะทำให้เด็กรู้ได้ทันทีว่าสิ่งที่เขาทำอยู่นั้นถูกต้องหรือควรปรับปรุงอย่างไร

3.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไข (The Condition of Learning) ของ Robert Gagne ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ส่งผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ที่สะสมในอดีตจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นในอนาคต ซึ่งลำดับขั้นของการเรียนรู้จะมีการกำหนดไว้ว่า แต่ละขั้นมีความจำเป็นต่อการพัฒนาความสามารถในระดับขั้นที่สูงขึ้นไป ซึ่งถ้าบุคคลยังไม่มีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่ต่ำกว่าได้แล้ว การเรียนรู้ในระดับสูงกว่าจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลย กานเยได้กำหนดว่า ลำดับขั้นในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนนั้นมีอยู่ 4 ลำดับขั้น คือ การเรียนรู้จากการจำแนก การเรียนรู้มโนคติ การเรียนรู้กฎเกณฑ์ และการเรียนรู้การแก้ปัญหา

3.1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) Caine and Caine (1990, อ้างถึงใน สิริวรรณ ศรีพหล, 2561 : 7) ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานได้ดังนี้

1) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมต่อของเซลล์ประสาท ดังนั้นจึงต้องกระตุ้นเซลล์ประสาทให้เกิดการเชื่อมต่ออย่างต่อเนื่องด้วยการใช้กิจกรรม วิธีสอนหรือสื่อต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนได้สัมผัส ยังมีการเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทมากเท่าไร การเรียนรู้ย่อมมีประสิทธิภาพและยั่งยืนจะเกิดขึ้นมากเท่านั้น

2) แม้สมองของผู้เรียนจะมีความแตกต่างกัน ก็สามารถพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

3) สมองสามารถทำงานได้หลายหน้าที่พร้อมกัน การเรียนรู้จึงสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการกระตุ้นสิ่งเร้า เช่น วิธีการสอนที่หลากหลาย จัดสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองบนพื้นฐานของวิถีชีวิตจริง

3.1.5 ทฤษฎีสคีมา (Schema Theory) เป็นโครงสร้างของความคิดในสมอง ซึ่งมีการจัดกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ประสบการณ์ที่มี ข้อมูลเหล่านี้นำไปใช้ในการตีความข้อมูลใหม่ ปรับข้อมูลใหม่ให้เข้ากับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว โดย Piaget ได้อธิบายว่า สติปัญญาของบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) หน้าที่ทางปัญญา (Cognitive Functions) และ เนื้อหาทางปัญญา (Cognitive Content) โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ตัวนี้ทำงานประสานกัน โดยโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) ที่ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน โครงสร้างทางปัญญานี้เรียกว่า หน้าที่ทางปัญญา (Cognitive Functions) หากโครงสร้างทางปัญญานั้นสอดคล้องกับสิ่งที่เรียนใหม่ ผู้เรียนจะรับรู้เรื่องได้เร็วกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ความรู้ทางเนื้อหานั้นมาก่อน (ฮัสหนะ บือราเหิง, 2550, น.30-31)

จากตัวอย่างการนำเสนอทฤษฎีข้างต้น พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งมีโครงสร้างทางปัญญาทำหน้าที่รับและจัดระบบการเรียนรู้ เมื่อใดที่โครงสร้างทางปัญญาเปลี่ยนไป แสดงว่าการเรียนรู้ของบุคคลนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีและเทคนิคการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดโครงสร้างทางปัญญา การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก ถือเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนได้ เพราะผังกราฟิกสามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ เป็นลำดับขั้นตอน กระชับและเข้าใจง่าย

3.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงการพิจารณาการเลือกใช้แผนผังกราฟิกที่เหมาะสมกับปริมาณเนื้อหา ข้อมูล รวมถึงเวลาที่ใช้ในการทำแผนผังกราฟิก ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีผู้นำเสนอขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 แสดงการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก

ขั้นตอนการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิก	ขั้นตอนการสอนที่ใช้ในการวิจัย
โจนส์และคณะ (Jones et al, 1989 : 20-25)	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน
1. นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนและตัวอย่างแผนผังกราฟิกที่ได้จากตัวอย่างการจัดการข้อมูลด้วยแผนผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	1. นักเรียนรับทราบหลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
2. นักเรียนเขียนและใช้เทคนิคผังกราฟิกจากการสรุปเนื้อหาความรู้หลังจากครูแสดงวิธีสร้างแผนผังกราฟิก	2. ครูใช้การถาม – ตอบ หรือใช้การยกตัวอย่างสถานการณ์ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
3. นักเรียนเลือกใช้แผนผังกราฟิกตามความสอดคล้องของเนื้อหาหลังจากที่ครูชี้แจงเหตุผลของการใช้แผนผังกราฟิกนั้นและอธิบายวิธีการใช้	ขั้นการจัดการเรียนรู้ 1. นักเรียนเรียนรู้ตัวอย่างของแผนผังกราฟิกวิธีการสร้างและการนำไปใช้ 2. นักเรียนศึกษาเนื้อหาความรู้จากครูหรือจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. นักเรียนฝึกสร้างและใช้แผนผังกราฟิกในการทำความเข้าใจเนื้อหา	3. นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนและนำเนื้อหาจัดใส่ในแผนผังกราฟิก ตามที่ได้เรียน
5. นักเรียนเข้ากลุ่มและแลกเปลี่ยนกันนำเสนอแผนผังกราฟิกของตน	ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลการใช้แผนผังกราฟิก

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ขั้นตอนการสอน โดยใช้แผนผังกราฟิก	ขั้นตอนการสอนที่ใช้ในการวิจัย
คล้าก (Clark, 1991 : 524-526)	
ก. ขั้นก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	
<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาลักษณะของเนื้อหาที่จะสอน และวัตถุประสงค์ของการสอนเนื้อหาสาระนั้น 2. พิจารณาและคิดหาผังกราฟิกหรือวิธีหรือระบบในการจัดระเบียบเนื้อหาสาระนั้น 3. เลือกผังกราฟิกหรือวิธีการจัดระเบียบ 4. คาดคะเนปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในการใช้แผนผังกราฟิก 	
ข. ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	
<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนดูตัวอย่าง ประเภทของแผนผังกราฟิก ที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาสาระ 2. นักเรียนทำความเข้าใจเนื้อหาสาระและนำเนื้อหาใส่ลงในแผนผังกราฟิกตามความเข้าใจของตน 3. นักเรียนขยายความเพิ่มเติม โดยครูซักถามให้คำชี้แนะ 4. นักเรียนนำการใช้แผนผังกราฟิกมาเป็นกรอบในการคิดแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มทักษะการคิด 5. นักเรียนได้รับข้อมูลป้อนกลับ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ 	

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ขั้นตอนการสอน โดยใช้แผนผังกราฟิก	ขั้นตอนการสอนที่ใช้ในการวิจัย
จอยล์และคณะ (Joyce et al, 1992 : 159-161)	
1. นักเรียนทำความเข้าใจหลังจากครูชี้แจง	
จุดมุ่งหมายของบทเรียน	
2. นักเรียนดูตัวอย่างการนำเสนอแผนผังกราฟิกที่	
เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาจากครู	
3. นักเรียนตระหนักถึงความรู้เดิม เพื่อสร้าง	
ความสัมพันธ์กับความรู้ใหม่หลังจากครูกระตุ้นความคิด	
4. นักเรียนทำความเข้าใจเนื้อหาสาระที่ต้องการ	
เรียนรู้ หลังจากทีครูเสนอการสอน	
5. นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหาสาระที่เรียนกับแผนผัง	
กราฟิกและให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระใส่ลงในแผนผัง	
กราฟิกตามความเข้าใจของตน	
6. นักเรียนได้รับการอธิบายและให้ความรู้โดยชี้แจง	
เหตุการณ์ใช้แผนผังกราฟิกและวิธีการใช้แผนผังกราฟิก	
7. นักเรียนอภิปรายผลการใช้แผนผังกราฟิกกับ	
เนื้อหา	
8. นักเรียนปรับความเข้าใจจนเกิดความเข้าใจกระจ่าง	
ชัด	
พิมพันธ์์ เดชะคุปต์	
1. นักเรียนเลือกเนื้อหาหรือความรู้ที่จะจัดทำแผนผัง	
กราฟิก	
2. นักเรียนกำหนดความคิดสำคัญ หรือความคิดรวบ	
ยอด	
3. นักเรียนวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญในข้อ	
ที่ 2 แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญ	
ย่อยๆ	

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ขั้นตอนการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิก	ขั้นตอนการสอนที่ใช้ในการวิจัย
พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์	
1. นักเรียนออกแบบนำเสนอการสรุปด้วยแผนผังกราฟิก	
2. นักเรียนเขียนความคิดสัมพันธ์ลงในแผนผังกราฟิกที่กำหนด	
สุปรียา ตันสกุล	
1. นักเรียนทบทวนความรู้เดิม	
2. นักเรียนรับทราบคำชี้แจง วัตถุประสงค์ของบทเรียน และความรู้ที่คาดหวัง	
3. นักเรียนตระหนักถึงความรู้เดิมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนและจัดเนื้อหาสาระด้วยแผนภาพ	
4. นักเรียนดูตัวอย่างการนำเสนอการจัดเนื้อหาสาระด้วยแผนภาพที่เหมาะสมกับเนื้อหา	
5. นักเรียนรายบุคคลทำความเข้าใจเนื้อหาและฝึกใช้แผนภาพ	
6. นักเรียนใช้แผนภาพเป็นกรอบในการแก้ปัญหา หลังจากครูเสนอปัญหาให้	
7. นักเรียนทำความเข้าใจให้กระจ่าง	
กมลณี ภูริพนม	
1. นักเรียนรับฟังการชี้แจง ของบทเรียน	
2. นักเรียนดูตัวอย่างแผนผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา	
3. นักเรียน ทบทวนความรู้เดิมเพื่อเตรียมสร้างความสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ๆ	
4. นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหากับแผนผังกราฟิกและนำเนื้อหาใส่ในแผนผังกราฟิกตามที่ตนเข้าใจ	

จากตารางแสดงการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบและขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ข้างต้น ทำให้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุป ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมาใช้ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยก่อนเรียนเนื้อหาของแต่ละแผน ครูจะนำเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยแผนผังกราฟิกในรูปแบบต่างๆ ประมาณ 2-3 ตัวอย่าง ซึ่งครูจะแนะนำทั้งวิธีการสร้างแผนผังกราฟิกและการนำไปใช้ จากนั้นจึงกำหนดเนื้อหาที่สอดคล้องกับรูปแบบของแผนผังกราฟิกที่ครูนำเสนอ โดยจัดเรียงให้นักเรียนได้ศึกษาในรูปแบบของใบความรู้ หรือแนะนำแหล่งเรียนรู้ แล้วให้นักเรียนนำเนื้อหาดังกล่าว มาจัดทำเป็นแผนผังกราฟิก ตามตัวอย่างที่ครูนำเสนอข้างต้น พร้อมทั้งนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนจึงร่วมกันอภิปรายผลของการใช้แผนผังกราฟิก

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลการเรียนที่ได้จากการสอบที่มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น.150) เป็นการวัดคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนว่า มีความรู้หรือความสามารถที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด (ณัฐกานต์ จู่ออกหลี่, 2557, น.51) ซึ่ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการเรียน โดยวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ครูสร้างขึ้น (สมกมล กาญจนพิบูลย์, 2554, น.7) ในขณะที่ Good. (1973: 6 อ้างถึงใน รัตกร ภัทรกรธนากิจ, 2552, น.46) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการเข้าถึงความรู้สึกรู้สึกหรือพัฒนาทักษะทางการเรียน โดยจะพิจารณาจากคะแนนสอบ การฝึกอบรมหรือคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง เป็นแสดงถึงผลการเรียนรู้ที่แต่ละคนได้ศึกษาเล่าเรียนมาแล้วในอดีตหรือในปัจจุบัน โดยประเมินจากความรู้ในด้านเนื้อหาเชิงวิชาการเป็นหลัก (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2549, น.16) ในขณะที่สุทธภา บุญชม (2553, น.44) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เช่นเดียวกับ สุชีรา แก้วบุญเรือง (2555, น.48) ได้ระบุว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ทักษะและสมรรถภาพด้านต่างๆ

ของสมองหรือประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนการฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่างๆ ของแต่ละบุคคลสามารถวัดได้ด้วยการทดสอบด้วยวิธีต่างๆ

จึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลที่เกิดจากความรู้ ความสามารถและทักษะที่ผู้เรียน ได้จากการเรียนการสอนเพื่อเป็นการบ่งบอกว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นผลให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรมวิชาการ (2554, น.56) ได้ระบุว่า ในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังกศศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เน้นความสามารถและคุณลักษณะที่แท้จริงของผู้เรียน จำเป็นต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น

1. การทดสอบ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ ความคิด ความก้าวหน้า ในสาระที่เรียนรู้ โดยมีเครื่องมือที่หลากหลายเช่น แบบทดสอบเลือกตอบ แบบเติมคำสั้นๆ แบบ กาถูกผิด แบบจับคู่ เป็นต้น

2. การสังเกต ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน เช่น ความสัมพันธ์ในการทำงานกลุ่ม การวางแผน ความอดทน วิธีแก้ปัญหา การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ ต่างๆ ในระหว่างการเรียนการสอนและการทำกิจกรรม โดยผู้สอนสามารถสังเกตได้ตลอดเวลา โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกตที่สร้างขึ้น

3. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาซักถาม พูดคุย เพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบ เห็นได้อย่างชัดเจนในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติ

4. การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินการกระทำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการสร้างผลงานให้สำเร็จ โดยผู้สอนต้องจัดทำประเด็นการประเมินผลและเครื่องมือ เพื่อประกอบการประเมิน เช่น Scoring Rubric, Rating Scale หรือ Checklist เป็นต้น

5. การประเมินแฟ้มสะสมงาน เป็นการประเมินความสามารถในการผลิตผลงาน การบูรณาการความรู้ รวบรวมผลงาน การคัดเลือกผลงาน และศักยภาพในการเรียนรู้

นอกจากนี้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังจะต้องวัดจากพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาเป็นสำคัญซึ่ง Orlandi (1971 อ้างถึงใน กัญญา ลินทรตันศิริกุล และ โกศล มีคุณ, 2559) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมที่ต้องประเมินเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งออกเป็น

1. ความรู้ในรายวิชา ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มโนคติ หลักการ โครงสร้างและแบบจำลอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสมอง อันได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมินและการสร้างสรรค์

2. เจตคติและค่านิยม

3. ทักษะในวิชาสังคม อันได้แก่ ทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคม

โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจะนำมาใช้เพื่อพิจารณาว่า ผู้เรียน สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปจุดมุ่งหมายของการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมี 4 ประเภทคือ

1. ประเมินเพื่อจัดตำแหน่ง (placement evaluation)

2. ประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียน (formative evaluation)

3. ประเมินเพื่อวินิจฉัย (diagnostic evaluation)

4. ประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน (summative evaluation)

ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น เป็นการวัดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ จะยึดการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของ แอนเดอร์สันและเครทวอล (Anderson and Kratwohl, 2001. อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่ และกัญญา ลินทรัตนศิริกุล, 2558) ที่ได้ปรับปรุง แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินด้านความรู้ ความคิด ของบลูม ดังนี้

แนวคิดเดิม (Bloom)

แนวคิดใหม่ (Anderson and Kratwohl)

1. ความรู้ (knowledge)

1. ความจำ (remembering)

2. ความเข้าใจ (comprehension)

2. ความเข้าใจ (understanding)

3. การนำไปใช้ (application)

3. การประยุกต์ (applying)

4. การวิเคราะห์ (analysis)

4. การวิเคราะห์ (analyzing)

5. การสังเคราะห์ (synthesis)

5. การประเมิน (evaluation)

6. การประเมิน (evaluation)

6. การสร้างสรรค์ (creating)

โดยความหมายของความรู้ความคิดในแต่ละชั้น มีดังนี้

1. ความจำ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการจำเรื่องราวต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ มาแล้ว ซึ่งเป็นความรู้จากการจำระยะยาว (long - term memory) คำกริยาที่มักนำมาใช้ในการวัด ความจำเช่น ระบุน ให้นิยาม จับคู่ ยกตัวอย่าง บอกรายละเอียด ฯลฯ

- ยกตัวอย่างสัตว์ป่าสงวน

- บอกความหมายของอบายมุข

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการเข้าใจความหมายของเรื่องราวต่างๆ การตีความและการแปลความจากสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว คำกริยาที่นำมาใช้ในการวัดความเข้าใจ เช่น สรุปรูป แยกประเภท เปรียบเทียบ ฯลฯ

- เปรียบเทียบลักษณะของภูมิอากาศของทวีปยุโรปกับทวีปเอเชีย

- แปลความหมายของกราฟแสดงอุณหภูมิ

3. การประยุกต์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์ที่แตกต่างจากสถานการณ์เดิม คำกริยาที่นำมาใช้ในการวัดการประยุกต์เช่น แสดง คำนวณ ประยุกต์ แก้ปัญหา สาธิต สร้าง ฯลฯ

- แก้ปัญหาของสังคมไทยโดยใช้หลักการทางสังคมวิทยา

- คำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากข้อมูลที่กำหนดให้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการแยกแยะเรื่องราวเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ คำกริยาที่นำมาใช้ในการวัดการวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์ ทดลอง คำนวณ เปรียบเทียบ จัดกลุ่ม จำแนก เขียนไดอะแกรม ฯลฯ

- จำแนกข้อความที่เป็นจริงและเท็จจากการฟังหรืออภิปรายทางการเมือง

- วิเคราะห์หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย

5. การประเมิน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการตัดสินเรื่องราวต่างๆ โดยอาศัยเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด คำกริยาที่นำมาใช้ในการวัดการประเมิน เช่น ตรวจสอบ วิพากษ์ ทดลอง ตัดสิน ทดสอบ อ้างอิง จัดลำดับ สรุปรูป ฯลฯ

- ทำนายสภาพเศรษฐกิจของไทย

- ประเมินระบอบการปกครองของไทย

6. การสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการสร้างแนวคิดและสารสนเทศใหม่จากการใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้มาก่อน คำกริยาที่ใช้ในการวัดการสร้างสรรค์ เช่น พัฒนา เสนอ ออกแบบ สร้าง วางแผน เขียน ฯลฯ

- เขียนบทความแสดงให้เห็นโทษของยาเสพติด

- วางแผนในการอภิปรายเรื่องปัญหาสังคม

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีหลากหลายระดับ ซึ่งผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกระดับในการวัดผลสัมฤทธิ์ที่ตรงกับธรรมชาติของผู้เรียนและเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ที่ได้เป็นข้อมูลที่บ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ที่ครอบคลุมเนื้อหาและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการวัดตามแนวคิดใหม่ 6 ด้าน คือ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์

4.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะทำให้ผู้สอนได้ทราบว่าตนเองมีการพัฒนาการความรู้ความสามารถถึงระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือมีความสามารถระดับใดเมื่อเทียบกับเพื่อนๆ ที่เรียนด้วยกัน

ซึ่ง กัญญา ลินทรัดนศิริกุล และ โสภล มีคุณ. (2559, น.13-28) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบทดสอบ ผู้สร้างแบบทดสอบจะต้องตอบคำถามใน 2 ประเด็น คือ จะใช้แบบทดสอบเพื่ออะไร และจะใช้แบบทดสอบกับผู้สอบกลุ่มใด
2. กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาที่จะทดสอบ โดยการกำหนดเฉพาะหัวข้อที่สำคัญๆ เท่านั้น เมื่อได้โครงเรื่องของเนื้อหาวิชาที่จะทดสอบแล้วจึงนำมาสร้างตารางเฉพาะ (table of specification) หรือผังการสร้างข้อสอบต่อไป
3. การเตรียมตารางสร้างข้อสอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นตารางสองทาง ทางหนึ่งเป็นส่วนที่เป็นเนื้อหา และอีกทางหนึ่งเป็นส่วนที่เป็นพฤติกรรมต่างๆ โดยสิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณา คือ การกำหนดน้ำหนักที่จะเน้นในแต่ละเนื้อหาและพฤติกรรมแต่ละด้าน
4. เลือกประเภทของข้อสอบและเขียนข้อคำถาม โดยก่อนจะเขียนข้อคำถามจะต้องกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

บุญชม ศรีสะอาด. (2546 : 56-58) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์เนื้อหาวิชาและทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบขั้นแรกสุด ต้องทำการวิเคราะห์ว่าวิชาหรือหัวข้อที่สร้างข้อสอบวัดผลนี้มีจุดประสงค์ของการสอนหรือจุดประสงค์การเรียนรู้อะไรบ้างทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาว่ามีโครงสร้างอย่างไรจัดเขียนหัวข้อใหญ่หัวข้อย่อยทุกหัวข้อพิจารณาความเกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาเหล่านั้นจากนั้นก็จัดทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือที่เรียกว่าตารางวิเคราะห์หลักสูตรตารางนี้มี 2 มิติ คือด้านเนื้อหา กับสมรรถภาพที่ต้องการวัดเขียนหัวข้อเนื้อหาที่เป็นหัวข้อเรื่องใหญ่ๆตามหลักสูตรวิชานั้นลงไปในแต่ละแถวของตารางตามลำดับส่วนด้านบนจะเป็นสมรรถภาพซึ่งได้จากการวิเคราะห์จุดประสงค์ และในการทำตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบนั้นขั้นแรกสุดพิจารณาว่าจะออกข้อสอบทั้งหมด

ที่เขียนจำนวนข้อลงในช่องรวมช่องสุดท้ายจากนั้นพิจารณาว่าหัวข้อเรื่องใดสำคัญมากน้อยเขียนลำดับความสำคัญลงไปแล้วกำหนดจำนวนข้อสอบที่จะวัดในแต่ละหัวข้อตามอันดับความสำคัญ จากนั้นกำหนดจำนวนข้อในแต่ละช่องจำนวนข้อสอบที่จะวัดในแต่ละช่องขึ้นอยู่กับว่าเรื่องนั้นต้องการให้เกิดสมรรถภาพในด้านใดมากกว่ากันการวิเคราะห์จุดประสงค์ในการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแนวความคิดในการวัดที่นิยมกันได้แก่การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภทจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) ซึ่งจำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยออกเป็น 6 ประเภทได้แก่วัดด้านความรู้ความจำ (Knowledge) วัดด้านความเข้าใจ (Comprehension) วัดด้านการนำไปใช้ (Application) วัดด้านการวิเคราะห์ (Analysis) วัดด้านสังเคราะห์ (Synthesis) และด้านประเมินค่า (Evaluation)

2. กำหนดแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบทำการพิจารณาและตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใดศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบหลักการเขียนคำถามสมรรถภาพต่างๆศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการเขียนข้อสอบ

3. เขียนข้อสอบโดยใช้ตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบที่จัดทำไว้ชั้นที่ 1 เป็นกรอบซึ่งจะทำให้สามารถออกข้อสอบวัดได้ครอบคลุมทุกหัวข้อเนื้อหาและทุกสมรรถภาพส่วนรูปแบบและเทคนิคในการเขียนข้อสอบยึดตามที่ศึกษาในชั้นที่ 2

4. ตรวจสอบข้อสอบนำข้อสอบที่ได้เขียนไว้ในชั้นที่ 3 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่งโดยพิจารณาความถูกต้องตามตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือไม่ภาษาที่ใช้เขียนมีความชัดเจนเข้าใจง่ายเหมาะสมดีแล้วหรือไม่ตัวถูกตัวหลงเหมาะสมกับเข้ากับหลักเกณฑ์หรือไม่หลังพิจารณาข้อบกพร่องแล้วนำเอาข้อวิจารณ์นั้นมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลองนำข้อสอบทั้งหมดมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบโดยพิมพ์คำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบไว้ที่ปกของแบบทดสอบอย่างละเอียดและชัดเจนการจัดพิมพ์รูปแบบให้เหมาะสม

6. ทดลองใช้วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุงนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่คล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะสอบจริงซึ่งได้เรียนในวิชาเนื้อหาที่จะสอบแล้วนำผลการสอบมาตรวจให้คะแนนทำการวิเคราะห์คุณภาพคัดเลือกเอาข้อที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการถ้าข้อที่เข้าเกณฑ์มีจำนวนมากกว่าที่ต้องการก็ตัดข้อที่มีเนื้อหามากกว่าที่ต้องการซึ่งเป็นข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกต่ำสุดออกตามลำดับนำเอาผลการสอบที่คิดเฉพาะข้อสอบเข้าเกณฑ์เหล่านั้นมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริงนำข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกและระดับความยากเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการในขั้นตอนที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับที่จะใช้จริงซึ่งจะต้องมีคำชี้แจงวิธีทำด้วยและในการพิมพ์นอกจากใช้รูปแบบที่เหมาะสมแล้วควรคำนึงถึงความประณีต ความถูกต้องซึ่งจะต้องตรวจทานให้ดี

สมนึก ภักดิ์ทิษณิ (2555, น.97) ได้กล่าวสรุปถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า

1. ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจข้อสอบแต่ละชนิดและทุกครั้งที่จะออกข้อสอบชนิดใดควรคำนึงถึงหลักการออกข้อสอบชนิดนั้นๆด้วย

2. ข้อสอบชนิดใดก็ตามหากมีคุณสมบัติเป็นไปตามคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีหลายประการก็เป็นข้อสอบที่ดีมากเท่านั้น

3. ปัจจุบันนักเรียนมีจำนวนมากการพิมพ์และการตรวจข้อสอบสามารถใช้เครื่องจักรทดแทนการตรวจด้วยคนจึงควรใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ

4. โดยทั่วไปในการสอบแต่ละครั้งน่าจะใช้ข้อสอบเพียง 2 ชนิดก็มีประสิทธิภาพเพียงพอแล้วได้แก่ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียงกับข้อสอบแบบเลือกตอบส่วนข้อสอบชนิดอื่นๆน่าจะใช้เป็นเพียงแบบฝึกหัดหรืออาจจะใช้งานทดสอบย่อยเพื่อช่วยจูงใจให้นักเรียนสนใจในวิชาที่กำลังสอนและสามารถพัฒนาให้เป็นข้อสอบ 2 ชนิดนี้กล่าวคือ

4.1 ถ้าเป็นข้อสอบแบบกาถูก –กาผิดควรพัฒนาให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ

4.2 ถ้าเป็นข้อสอบแบบจับคู่ควรพัฒนาให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดตัวเลือกคงที่

4.3 ถ้าเป็นข้อสอบเติมคำหรือตอบสั้นๆควรพัฒนาให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ (ถ้าให้ตอบสั้นๆ) หรือแบบอัตนัย (ถ้าให้ตอบยาวๆ)

ในขณะที่ Hopkins and Antes. (1990, น.153-155 อ้างถึงใน มนธิดา เรืองรัมย์. 2556, น. 54) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ควรคำนึงถึงดังนี้

1. ควรเขียนแบบทดสอบในระหว่างหรือพึงเสร็จจากการสอนในเรื่องนั้น เพราะจะทำให้ผู้ทำแบบทดสอบยังจำและเข้าใจในเนื้อหาที่นั้นอยู่

2. แบบทดสอบต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและตารางวิเคราะห์หลักสูตร

3. แบบทดสอบต้องถามในเรื่องที่มีความสำคัญ ไม่ถามในรายละเอียดปลีกย่อยหรือไม่ใช่สาระของเนื้อหา

4. แบบทดสอบต้องสะท้อนถึงความรู้ที่ได้ศึกษา
5. ควรเลือกประเภทของแบบทดสอบที่ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ และตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดมากที่สุด
6. ควรศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหลายๆ แหล่ง
7. หลีกเลี่ยงข้อคำถามที่ไปแนะนำคำตอบของข้อสอบอีกข้อหนึ่ง
8. ควรมีการตรวจสอบ และวิจารณ์ข้อสอบโดยผู้สอนในรายวิชานั้น เพื่อปรับปรุงแบบทดสอบให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือวัดผลที่สำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่ให้ข้อเสนอแนะแก่ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาว่าการสอนบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษามากน้อยเพียงใด และสะท้อนถึงการจัดการเรียนการสอนว่ามีคุณภาพ หรือประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และต้องปรับปรุงแก้ไข หรือไม่อย่างไร ดังนั้นแบบทดสอบที่ใช้จะต้องมีคุณภาพในทุกๆ ด้าน จึงจะสามารถใช้ผลการสอบเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

5.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546, น.251) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการใคร่ครวญ ตรึกตรองเรื่องราวต่างๆอย่างละเอียด รอบคอบ มีเหตุผล โดยการหาจุดเด่น จุดด้อยของเรื่องนั้นๆ และเสนอสิ่งที่เหมาะสมอย่างเป็นธรรมและเป็นไปได้ ในขณะที่ สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา (2549, น.5) ระบุว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นการจัดกลุ่มข้อมูลอย่างเป็นระบบระบุเหตุผล เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ หรือเป็นการคิดที่สามารถจำแนก แยกแยะข้อมูล วัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ ออกเป็นส่วนย่อยตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนด (สุคนธ์ ลินทพานนท์ และคณะ 2552, น.13) เพื่อค้นหาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น.10) หรือการยกเอาสิ่งสำเร็จรูปมาตั้งเป็นปัญหา แล้วถามให้ค้นหาสิ่งสำคัญในแง่มุมต่างๆ ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ (อนุวัต คุณแก้ว, 2558, น.40-42) ซึ่งคำกริยาที่มักนำมาใช้ในการวัดการวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์ ทดลอง วิพากษ์ เปรียบเทียบ สืบสาว จัดกลุ่ม เรียงลำดับ จำแนก อภิปราย เขียนไดอะแกรม จัดประเภท แยกความแตกต่าง แก้ปัญหา เป็นต้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ และกัญญา ลินทรต้นศิริกุล, 2558, น. 56)

จึงสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ เปรียบเสมือนการเห็นผลลัพธ์ ของบางสิ่งแล้วไม่
ด่วนสรุปในทันที แต่เป็นความพยายามในการหาข้อเท็จจริงที่ถูกต้องว่า ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นย่อมมี
ที่มาที่ไป มีเหตุผล และองค์ประกอบย่อยๆ ซ่อนอยู่ ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือตรงกันข้ามกับสิ่งที่
ปรากฏภายนอก และเพื่อให้เข้าใจสภาพที่แท้จริงของสิ่งนั้น จึงจำเป็นต้องมีการคิดวิเคราะห์

5.2 การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วิธีการที่ใช้ในการวัดความสามารถในการคิด สามารถดำเนินการได้ใน 2 แนวทาง
คือ 1. แนวทางการวัดที่เป็นทางการ ซึ่งวิธีการวัดได้แก่ การทดสอบ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้อาจเป็น
แบบทดสอบ แบบวัดภาคปฏิบัติ 2. แนวทางการวัดที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งวิธีการวัดได้แก่ การสังเกต
การสัมภาษณ์หรือซักถาม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทำโครงการ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
ข้อมูล เช่น แบบบันทึก แบบตรวจสอบรายการ มาตรฐานประเมินค่า (นลินี ฅ นคร, 2561, น.69)

นอกจากนี้ Bloom (1976 อ้างถึงใน วิทวัส อินทมานนท์, 2554, น.77) ได้แบ่ง
ลักษณะของการคิดวิเคราะห์ พร้อมทั้งหลักการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ ซึ่งสามารถวัดได้จาก
  - 1.1 ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่างๆ ในข้อมูล
  - 1.2 การแยกแยะความจริงออกจากสมมุติฐาน
  - 1.3 ความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลอื่น
  - 1.4 ความสามารถในการแยกแยะข้อสรุปออกจากข้อความปลีกย่อย
2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถวัดได้จาก
  - 2.1 สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแนวคิดในบทความหรือข้อความต่างๆ
  - 2.2 ความสามารถในการแบ่งแยกความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลจาก
ความสัมพันธ์อื่นๆ
  - 2.3 ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้งแบ่งแยกสิ่งที่ตรงและไม่ตรง
กับข้อมูลได้
  - 2.4 ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และแยกรายละเอียดที่สำคัญและ
ไม่สำคัญได้
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์โครงสร้าง จุดประสงค์แนวคิด มโน
ทัศน์ ซึ่งสามารถวัดได้จาก
  - 3.1 สามารถวิเคราะห์ความหมายขององค์ประกอบต่างๆ
  - 3.2 สามารถวิเคราะห์รูปแบบในการเขียน

3.3 สามารถวิเคราะห์จุดประสงค์ของการเขียนความคิดเห็นของผู้เขียนหรือลักษณะของการคิด

3.4 สามารถวิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับ
อนูวัต กุณแก้ว (2558, น.40-42) ซึ่งได้นำเสนอการวัดความสามารถในการคิด
วิเคราะห์โดยแบ่งตามเนื้อหาได้ 3 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of elements) เป็นการถามให้ค้นหาลักษณะเด่นของเรื่องราวในแง่มุมต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ การหาความเด่นของข้อความ ความสำคัญของเรื่อง หรือการกระทำต่างๆ เช่น สีลห้่า ข้อใดสำคัญที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationships) เป็นการค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะสำคัญของเรื่องราวและสิ่งต่างๆ อย่างสมเหตุสมผล เช่น ถ้าต่างคนต่างทำจะเกิดผลเสียหายอย่างไร

3. การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of organizational principles) เป็นการค้นหาโครงสร้างของเรื่องราวและการกระทำต่างๆ หรือมีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง เช่น การที่เรามีความทุกข์หรือความสุข เพราะเรายึดหลักการใดเป็นสิ่งที่ตัดสินใจ

มาร์ซาโน (Marzano. 2001, pp.71-83) กล่าวว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต้องประกอบด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการจับคู่ (Matching) เพื่อระบุความเหมือนหรือความแตกต่างของข้อมูล
ข้อมูล

2. ด้านการจัดหมวดหมู่ (Classification) เพื่อจัดเรียงลำดับและจัดประเภทของ
ข้อมูล

3. ด้านการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) เพื่อบอกความเป็นเหตุเป็นผล
และระบุข้อบกพร่องของข้อมูล

4. ด้านการสรุปหลักเกณฑ์ทั่วไป (Generalizing) เพื่อสรุปข้อมูลต่างๆ อย่างมี
เหตุผล

5. ด้านการสรุปเป็นหลักเกณฑ์ที่เฉพาะเจาะจง (Specifying) เพื่อคาดเดาสรุปผล
จากข้อมูลโดยอาศัยขอบเขตของความรู้ 3 ประการ คือ ด้านข้อมูล (Information) ด้านกระบวนการ
คิด (Mental Procedures) และด้านกระบวนการปฏิบัติ (Psychomotor Procedures)

ในขณะที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546:31 อ้างถึงในปริติวารธรณ อ่อนนางโย,
2555, pp.37) ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต้องประกอบด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์
ดังนี้

1. ทักษะการระบุองค์ประกอบสำคัญหรือลักษณะเฉพาะ

2. ทักษะการระบุความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและแบบแผนขององค์ประกอบ
เหล่านั้น

3. ทักษะการจับใจความสำคัญ

4. ทักษะการค้นหาและระบุความผิดพลาด

โดยบุคคลจะสามารถคิดวิเคราะห์ได้ดี เมื่อมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ความสามารถในการตีความ คือ การพยายามทำความเข้าใจและให้เหตุผลกับ
สิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งการตีความของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับความรู้หรือจากประสบการณ์
ประกอบกับความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ เพราะความรู้จะช่วยในการกำหนด
ขอบเขตของการวิเคราะห์ แจกแจง และจำแนกว่า เรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัยและช่างซักถาม นักคิดวิเคราะห์จะต้องมี
องค์ประกอบทั้งสามนี้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การคิดต่อเกี่ยวกับเรื่องนั้น

4. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เช่น สามารถหาคำตอบได้ว่า
อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งนั้น เรื่องนั้นเชื่อมโยงกับเรื่องนี้ได้อย่างไร เรื่องมีใครเกี่ยวข้องบ้าง
เกี่ยวข้องกันอย่างไร เมื่อเกิดเรื่องนี้จะส่งผลกระทบอย่างไรบ้าง

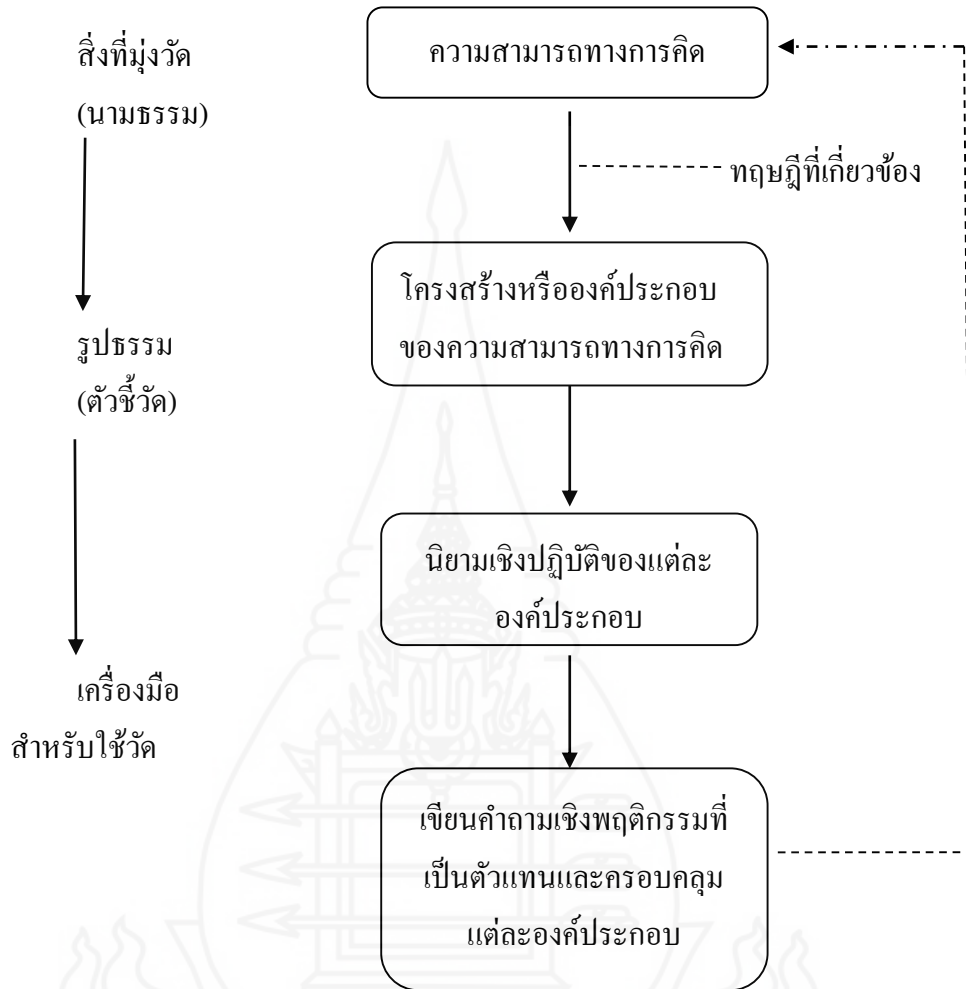
(<http://www.audit.mua.go.th/pdf/KM60-3.pdf>)

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้างต้น จึง
สรุปได้ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นการศึกษาหาระดับความสามารถในการ
แยกแยะส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาว่ามีจุดมุ่งหมายอะไร แต่ละเหตุการณ์มีความ
เกี่ยวข้องกันอย่างไร ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอหลักการคิดวิเคราะห์โดยแบ่งตามประเภท
เนื้อหาที่วัด ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์
หลักการ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่อไป

5.3 การสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การคิด (Thinking) เป็นกิจกรรมทางสมองที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การคิดจึงเป็น
ความสามารถอย่างหนึ่งของสมอง ที่มีลักษณะซับซ้อนไม่สามารถมองเห็นได้ จึงต้องอาศัย
หลักการวัดทางจิตมิติ (Psychometrics) มาช่วยในการวัดความสามารถทางความคิดของบุคคล
ผู้สร้างเครื่องมือจึงต้องมีความรอบรู้ในแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับความคิด เพื่อนำมาเป็นกรอบ
หรือโครงสร้างของการคิด เมื่อมีการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของโครงสร้างหรือองค์ประกอบ
ของการคิดแล้ว จะทำให้ได้ตัวชี้วัดหรือลักษณะพฤติกรรมเฉพาะที่เป็นรูปธรรม จากนั้นจึงเขียน

ข้อความตามตัวชี้วัดหรือลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของแต่ละองค์ประกอบของการคิดนั้นๆ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 2.11 หลักการสร้างแบบวัดความสามารถทางการคิด

ที่มา : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540

ปรีดาพรรณ อ่อนนางใย. (2555 : 32-34) ได้จัดลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัด

โดยผู้สร้างแบบทดสอบต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายว่าต้องการวัดความสามารถทางการคิดต่างๆ ไปหรือวัดความสามารถทางการคิดเฉพาะวิชา (Aspect-Specific) หรือมุ่งติดตามความก้าวหน้าของความสามารถในการคิด (Formative) หรือต้องการเน้นการประเมินผล (Summative)

2. กำหนดกรอบของการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการ

โดยผู้สอนควรศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางความคิดตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ แล้วเลือกแนวคิดหรือทฤษฎีที่เหมาะสม เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างในเชิงรูปธรรมของพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงลักษณะแต่ละองค์ประกอบของการคิดนั้น

3. สร้างผังข้อสอบ

เป็นการกำหนดเค้าโครงของแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ โดยการสร้างให้ครอบคลุม โครงสร้างหรือองค์ประกอบตามทฤษฎีและกำหนดว่าแต่ละส่วนมีน้ำหนักความสำคัญมากน้อยเพียงใด

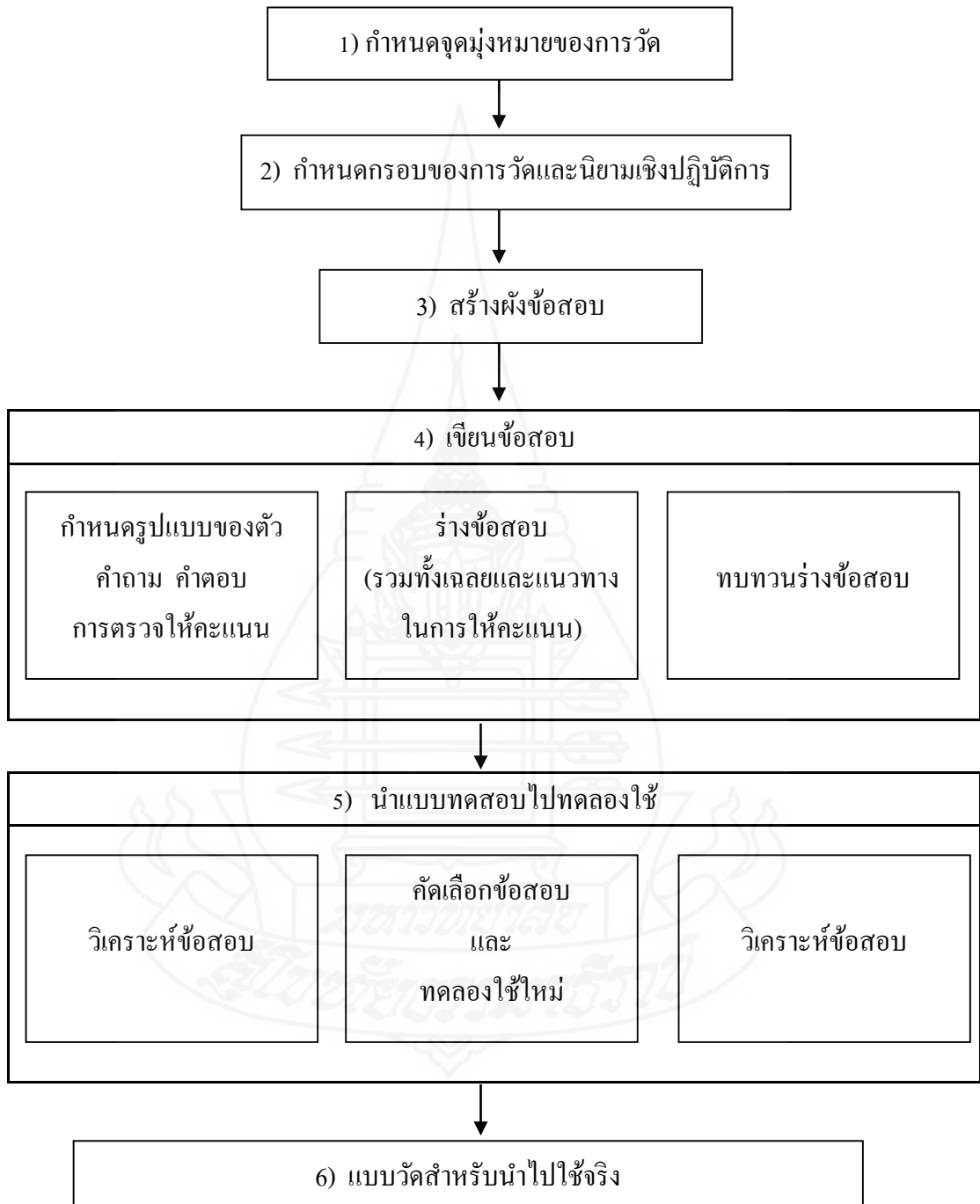
4. เขียนข้อสอบ

เป็นการเขียนในรูปแบบของตัวคำถาม คำคำตอบ และวิธีการตรวจให้คะแนน เช่น กำหนดว่าคำถามเป็นลักษณะสถานการณ์ ข้อมูลสั้นๆ บทสนทนาที่พบในชีวิตประจำวันหรืออาจเขียนขึ้นมาเอง ส่วนคำตอบอาจเป็นข้อสรุปของสถานการณ์นั้น 3-5 ข้อสรุป เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาว่าข้อสรุปใดน่าเชื่อถือกว่ากัน น่าจะเป็นจริง เป็นต้น เมื่อกำหนดรูปแบบข้อสอบแล้ว จึงลงมือร่างข้อสอบตามผังข้อสอบที่กำหนด หลังจากนั้นควรมีการทบทวนข้อสอบเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการวัดและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยผู้เขียนอาจเป็นผู้ตรวจสอบเองหรือให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างข้อสอบวัดความสามารถในการคิดเป็นผู้ตรวจสอบ

5. นำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรหรือกลุ่มใกล้เคียง แล้วนำผลการตอบมาทำการวิเคราะห์หาคคุณภาพ เป็นรายชื่อในด้านความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายพอเหมาะและมีอำนาจจำแนกสูงไว้ พร้อมทั้งปรับปรุงข้อสอบที่ไม่เหมาะสม จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพหรือที่ปรับปรุงแล้วให้ได้จำนวนตามผังข้อสอบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ใหม่อีกครั้งเพื่อวิเคราะห์แบบทดสอบด้านความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบควรมีความเที่ยงตรงเบื้องต้นอย่างน้อย 0.05 จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้

6. นำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปใช้จริง หลังจากวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบเป็นรายชื่อและวิเคราะห์คุณภาพทั้งฉบับแล้วจึงนำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังภาพประกอบดังนี้

ภาพที่ 2.12 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิด

ที่มา : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

มนตรี วรารักษ์สังจะ (2558, น.49) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการใช้ผังกราฟิกเพื่อสร้างความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าหลังจากใช้ผังกราฟิกในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ไปแล้วสองสัปดาห์ ปรากฏว่าผู้เรียนเกิดความคงทนและความเข้าใจในการเรียนรู้ที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปณิศา ประทุมสุวรรณ (2558, น.157-180) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกอยู่ในระดับ มาก

ทนงศักดิ์ พรหมแพง (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้แผนผังกราฟิก กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ผังกราฟิกสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพรรณษา ชลสาคร (2556, น.62) ได้ศึกษาผลวิธีการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดกะโสม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิมล ทองผิว (2556, น.103) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการสอนผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการสอนผังกราฟิก

และกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิทวัส อินทมานนท์ (2554, น.107-108) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิกกับการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท โดยใช้กลุ่มการทดลอง 2 กลุ่ม จำนวนนักเรียน 60 คน โดยให้กลุ่มที่ 1 เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก และกลุ่มที่ 2 เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ซึ่งพบว่านักเรียนที่เรียนสังคมด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิกกับการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนที่เรียนแบบเทคนิคผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ละมัย วงคำแก้ว (2554) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษมศักดิ์ หนูชุม (2552, น.66) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคกราฟิกเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระแสงวิทยา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัสหะนี บือราเหิง (2550, น.67) ได้ศึกษาผลการสรุปบทเรียนโดยใช้ผังกราฟิก ที่มีต่อความคิดเชิงสาเหตุและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่สรุปบทเรียนโดยใช้ผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่สรุปบทเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มิ่งขวัญ ธรรมสโรช (2546, น.37) ได้ศึกษาผลของวิธีสอนโดยใช้ผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง สิ่งแวดล้อม ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่านักเรียนที่สอนโดยใช้ผังกราฟิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ข้างต้น พบว่าแผนผังกราฟิกเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน สามารถจำเนื้อหาได้นาน สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหา ทำให้สมองมีการพัฒนาด้านความคิด และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมีส่วนสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในด้านต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ซึ่งจัดเป็นการคิดในระดับสูง การคิดแก้ปัญหา การประเมินค่า เป็นต้น ผู้วิจัยจึงเลือกการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมาใช้ในการงานวิจัย เพราะต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

บรอมเลย์ (Bromley et al. 1995, pp. 7-8) พบว่าการใช้ผังกราฟิกเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัว เนื่องจากผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงจะสามารถสร้างผังกราฟิกออกมาได้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ทำให้ผู้เรียนมีสติปัญญาที่พัฒนาและกว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เคแกน (Kagan 1998, อ้างถึงใน ศิริลักษณ์ แก้วสมบูรณ์ 2543, น.36) ที่กล่าวว่า การใช้เทคนิคผังกราฟิกช่วยเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา 3 ด้าน คือ 1. การใช้ภาษาและถ้อยคำ ซึ่งผู้เรียนจะเลือกเฉพาะคำที่สำคัญและวลีต่างๆ ใส่ในกราฟิก 2. ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลมีการเสนอเนื้อหาในลักษณะต่างๆ เช่น การลำดับเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ทางเหตุผล การเปรียบเทียบ 3. การมองเห็น เมื่อมีการจัดระเบียบเนื้อหาเสร็จก็มองเห็นภาพได้ คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการสอนที่ใช้ผังกราฟิก จึงสูงกว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้โดยไม่ใช้ผังกราฟิก

Herbst (1995) ศึกษาผลการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเกรด 9 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 417 คน มีการแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบย่อยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน (Standard Achievement Subtest Reading Comprehension) นักเรียนที่อยู่ในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 35 ถึง 85 มี 316 คน จัดอยู่ในกลุ่มเรียนระดับปกติ นักเรียนที่อยู่ในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 86-90 มี 111 คน จัดอยู่ในกลุ่มเก่ง และนักเรียนที่อยู่ในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 91-99 มี 111 คน จัดอยู่ในกลุ่มความสามารถพิเศษ ในการทดลองให้เด็กที่เรียนระดับปกติเป็นกลุ่มทดลองครั้งที่ 1 ใช้ผังกราฟิกในการเรียน 6 แผน และใช้สถิติ ANOVA หาความสัมพันธ์ระหว่างผังกราฟิกทั้ง 6 แบบและผลการใช้ผังกราฟิกทั้ง 6 แบบ

ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ส่วนเด็กกลุ่มเก่งและกลุ่มความสามารถพิเศษเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งที่ 2 ใช้ผังกราฟิกในการเรียน 2 แบบ และใช้สถิติ ANOVA หาความสัมพันธ์ระหว่างผังกราฟิกทั้ง 2 แบบ และผลจากการใช้ผังกราฟิกทั้ง 2 แบบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เมื่อสิ้นสุดการทดลองมีการทดสอบหลังเรียน 2 ครั้ง คือครั้งที่ 1 เป็นการทดสอบวัดการระลึกได้ในทันที ครั้งที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดการระลึกได้หลังจากทิ้งระยะจากการทดสอบครั้งที่ 1 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ผลการทดสอบพบว่า การใช้ผังกราฟิกมีผลด้านบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม

คาทายามา (Katayama, 2000, pp.119-113) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 117 คน เป็นเพศหญิง 65 คนและเพศชาย 52 คน แบ่งเป็น 6 กลุ่มทดลองคือ 1. ใช้แบบสรุปความโดยย่อมีข้อมูลให้อย่างสมบูรณ์ 2. ใช้แบบสรุปความโดยย่อมีข้อมูลให้บางส่วน 3. ใช้แบบสรุปความโดยย่อมีเพียงเค้าโครงเห็นหัวเรื่องเท่านั้น 4. ใช้ผังกราฟิกแบบก้างปลาให้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ 5. ใช้ผังกราฟิกแบบก้างปลาให้ข้อมูลเพียงบางส่วน และ 6. ใช้ผังกราฟิกแบบก้างปลา มีเพียงเค้าโครงหัวเรื่องเท่านั้น โดย 2 วันให้ทบทวนอีกครั้ง และใช้แบบทดสอบเดิม ผลวิจัยพบว่า คะแนนที่ได้ของทั้ง 6 กลุ่ม เมื่อใช้แบบทดสอบเดิมไม่แตกต่างกัน แต่ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบที่ประยุกต์ได้จากเดิมของนักเรียนที่ใช้ผังกราฟิกจะสูงกว่านักเรียนที่ใช้แบบสรุปความโดยย่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายขึ้น รวมทั้งเป็นการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน ตลอดจนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและคงทนอยู่ได้นาน การนำแผนผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นอกจากจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นแล้วแผนผังกราฟิกยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนเพราะสามารถสะท้อนความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนในการเรียนออกมาเป็นรูปธรรมผ่านแผนผังกราฟิก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 ห้องเรียน โดยจัดกลุ่มแบบคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับฉลากให้ห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและอีกห้องเป็นกลุ่มควบคุม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 แผน

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 แผน

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.4 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัว ดำเนินการจัดทำตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โครงสร้างและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐานที่ 2.1

2.1.2 ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกและความสามารถในการคิด วิเคราะห์จากหนังสือ วิทยานิพนธ์และเอกสารอื่นๆ เลือกใช้แผนผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา

2.1.3 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสาร วิทยานิพนธ์ หนังสือ คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก

2.1.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากขอบข่าย ตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว แล้วนำมาจัดทำ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน ใช้สอนสัปดาห์ละ 2-3 ชั่วโมง รวมเวลา 16 ชั่วโมง โดย กำหนดให้แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกดังในตาราง

ตารางที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิก

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์	ขั้นสรุป
1. นักเรียนรับทราบ หลักเกณฑ์ ข้อตกลง วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และรูปแบบในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	1. นักเรียนเรียนรู้วิธีการสร้างแผนผังกราฟิก แต่ละประเภท พร้อมทั้งการนำแผนผังกราฟิก ไปใช้ โดยครูเสนอตัวอย่างของแผนผังกราฟิก ตามแผนการจัดการเรียนรู้แผนละ 2-3 ประเภท	นักเรียนร่วมกันสรุป เนื้อหาและทำความเข้าใจ การเลือกใช้ แผนผังกราฟิกที่ เหมาะสมกับเนื้อหา
2. ครูใช้คำถามเป็นการ กระตุ้นให้นักเรียนร่วม แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้	2. นักเรียนศึกษาเนื้อหาที่เรียนจากครูหรือ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3. นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหาสาระที่เรียนแล้ว นำมาจัดทำเป็นแผนผังกราฟิกตามที่ครู นำเสนอ	
	4. นักเรียนนำเสนอเนื้อหาที่เรียนจากแผนผัง กราฟิกของตนเองหน้าชั้นเรียน 5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย ดิจม ผลงานการนำเสนอ	

นอกจากนี้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยยังได้กำหนดการนำแผนผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยแสดงรายละเอียดที่ชัดเจนไว้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงประเภทแผนผังกราฟิกที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	แผนผังกราฟิกที่ใช้	เวลา (ชั่วโมง)
1	กฎหมายและกระบวนการตรา กฎหมาย	- ผังใยแมงมุม (A Spider Map) - ผังมโนทัศน์ (A concept Map)	2
2	กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง (1) - ความสามารถของผู้เยาว์	- แผนภูมิต้นไม้ (Tree Map) - ผังแสดงการแก้ปัญหา (Proplem Solution)	3
3	กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง (2) - บัตรประจำตัวประชาชน	- แผนภูมิแบบสายธาร (Stream Diagram) - เส้นเวลา (Time Line)	3
4	กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว (1) - การหมั้น - การสมรส	- แผนผังความคิด (Mind Mapping) - ผังวงกลมซ้อน (Venn Diagram)	3
5	กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว (2) - มรดกหรือกองมรดก	K-W-L-H	2
6	กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว (3) - การรับรองบุตร - การรับบุตรบุญธรรม	ผังเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์ (Double bubble map)	3
รวม			16

2.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนตัวชี้วัดและตรวจสอบความชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ใบงานประกอบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนของการใช้ผังกราฟิก

2.1.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน
พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ
การเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC: Index of Consistency) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 – 1.00 จากการพิจารณา
ตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญพบว่า แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวิทยา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.1.9 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่ม
นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทุกประเด็นไปใช้กับ
นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
ดำเนินการจัดทำตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
โครงสร้างและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐานที่ 2.1

2.2.2 ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ และ
เอกสารอื่นๆ

2.2.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยพิจารณาจากขอบข่าย ตัวชี้วัด
และสาระการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว แล้ว
นำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน ใช้สอนสัปดาห์ละ 2-3 ชั่วโมง รวมเวลา 16
ชั่วโมง

2.2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา
และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้
สมบูรณ์

2.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Consistency) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 – 1.00 จากการพิจารณาตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญพบว่า แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้สอนกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และปรับปรุง แก้ไขก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบตามขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ศึกษาหลักสูตรเกณฑ์กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนไชยวิทยา หนังสือเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รวมทั้งเอกสารการวัดผลประเมินผลรายวิชาสังคมศึกษา

2.3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือเอกสารต่างๆ และงานวิจัย โดยศึกษาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบ ลักษณะและชนิดของแบบทดสอบ รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.3 จัดทำแผนผังการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยแบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ แอนเดอร์สันและเครทวอล (Anderson and Kratwohl, 2001. อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่ และกัญญา ลินทรตันศิริกุล, 2558) ที่ได้ปรับปรุงแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินด้านความรู้ ความคิดของบลูม ดังนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงแผนผังการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความจำ	ความเข้าใจ	การประยุกต์	การวิเคราะห์	การประเมิน	การสร้างสรรค์	รวม
1. ความหมายและความสำคัญของกฎหมาย	1. อธิบายความหมายของกฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมายได้ 2. เขียนแผนผังกราฟิกแสดงความสำคัญของกฎหมายได้	2	-	-	1	-	-	3
2. ความสามารถของผู้เยาว์	1. อธิบายความหมายของผู้เยาว์ 2. แยกสิทธิที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้และไม่สามารถกระทำได้	1	1	2	2	-	-	6
3. บัตรประจำตัวประชาชน	1. อธิบายความหมายและความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชนได้ 2. เขียนแผนผังกราฟิกแสดงพัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชนได้	4	-	-	2	-	-	6
4. การหมั้นและการสมรส	1. อธิบายหลักเกณฑ์ของการหมั้นและการสมรสได้ 2. เขียนแผนผังกราฟิกเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรสได้	3	2	-	2	-	-	7
5. มรดก	1. อธิบายการแบ่งมรดกได้ 2. เขียนแผนผังกราฟิกเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายมรดกได้	4	-	-	1	-	-	5

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ความจำ	ความเข้าใจ	การประยุกต์	การวิเคราะห์	การประเมิน	การสร้างสรรค์	รวม
6. การรับรอง บุตรและการรับ บุตรบุญธรรม	1. อธิบายความหมายของการ รับรองบุตรและการรับบุตร บุญธรรมได้ 2. เขียนแผนผังกราฟิก เปรียบเทียบความเหมือนและ ความแตกต่างระหว่างการ รับรองบุตรกับการรับบุตร บุญธรรมได้	1	-	1	1	-	-	3
	รวม	15	3	3	9	-	-	30

2.3.4 กำหนดสัดส่วนของคำถามในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด เพื่อให้ข้อคำถามครอบคลุม สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2.3.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนานทั้ง 2 ฉบับ จำนวน ฉบับละ 40 ข้อ เพื่อทดลองใช้สอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.3.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นทั้ง 2 ฉบับเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อคำถามที่มีลักษณะเป็น คู่ขนานกัน รวมทั้งการวิเคราะห์คำที่ใช้ในการเขียนข้อคำถามเพื่อวัดพฤติกรรมในแต่ละระดับ

2.3.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามข้อเสนอแนะ ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตามข้อ 6 ทุกประเด็นและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและ ด้านการวัดประเมินผลจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์การให้ คะแนนดังนี้ (กาญจนา ลินทรัดนศิริกุล 2557, น.9-53)

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือ พฤติกรรมที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2.3.8 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค้างนี้ (กัญจนา ลินทร์ตันศิริกุล และ โกลล มีคุณ, 2559 : 13-37)

ถ้า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .05 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดหรือเป็นตัวแทนของวัตถุประสงค์การวิจัยหรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ถ้า IOC น้อยกว่า .05 แสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดหรือไม่เป็นตัวแทนของวัตถุประสงค์การวิจัยหรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อคำถามในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ทั้งฉบับปรากฏว่า ข้อคำถามของแบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2.3.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั้ง 2 ฉบับที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แต่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวมาแล้ว

2.3.10 นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยให้ข้อละ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกและให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ

2.3.11 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 2 ฉบับ มาหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ฉบับละ 30 ข้อ ซึ่งครอบคลุมสาระการเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2.3.12 นำแบบทดสอบซึ่งประกอบด้วยข้อสอบตามข้อ 11) มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) สูตรที่ 20 (KR 20) ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.88

2.4 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักทฤษฎีในการคิดวิเคราะห์จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ และเลือกใช้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy) คือการวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการวิเคราะห์

หลักการ (Bloom Benjamin; & et al 1976 : 201-207 อ้างถึงในวิทวัส อินทมานนท์, 2554, น.71) ตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการเขียน และการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.4.2 สร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดของบลูม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความสำคัญและการวิเคราะห์หลักการ ได้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ตามตาราง

ตารางที่ 3.4 แสดงแผนผังการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ข้อ ที่	แนวคิดในการคิดวิเคราะห์			ข้อ ที่	แนวคิดในการคิดวิเคราะห์		
	วิเคราะห์ ความสำคัญ	วิเคราะห์ ความสัมพันธ์	วิเคราะห์ หลักการ		วิเคราะห์ ความสำคัญ	วิเคราะห์ ความสัมพันธ์	วิเคราะห์ หลักการ
1			✓	16			✓
2	✓			17	✓		
3			✓	18		✓	
4			✓	19	✓		
5		✓		20	✓		
6		✓		21	✓		
7	✓			22			✓
8			✓	23			✓
9		✓		24		✓	
10		✓		25	✓		
11	✓			26	✓		
12		✓		27	✓		
13	✓			28			✓
14			✓	29			✓
15			✓	30		✓	

2.4.3 เสนอแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา

2.4.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4.5 นำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจน ความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบและพฤติกรรมแล้วเลือกความเหมาะสมของข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .05 ขึ้นไปได้

2.4.6 นำแบบทดสอบไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นตรวจและให้คะแนนโดยให้ข้อละ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกและให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบไม่ถูกหรือไม่ตอบ

2.4.7 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์มาหาค่าความยาก (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อและเลือกข้อที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปจำนวน 30 ข้อ

2.4.8 นำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งประกอบด้วยข้อสอบตามข้อ 4) มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) สูตรที่ 20 (KR 20) (กัญญา ลินทรตันศิริกุล, 2557 : 9-53) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

2.4.9 นำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ซึ่งผู้วิจัยใช้แผนการวิจัยแบบสองกลุ่ม โดยมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 3.5 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	ก่อนเรียน	ทดลอง	หลังเรียน
กลุ่มที่ 1 ทดลอง	O_1	X	O_2
กลุ่มที่ 2 ควบคุม	O_3	$\sim X$	O_4

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนการวิจัย

X	แทน การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก
O_1 และ O_2	แทน ผลที่ได้ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
$\sim X$	แทน การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
O_3 และ O_4	แทน ผลที่ได้ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

3.2 การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยตนเองที่โรงเรียนไชยาวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัว ฉบับก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที

3.2.3 หลังจากดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 3.2.1 และข้อ 3.2.2 แล้ว จึงทำการสอน

3.2.4 ทำการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกกับนักเรียนกลุ่มทดลอง สัปดาห์ละ 2-3 ชั่วโมง รวมเวลา 16 ชั่วโมง

3.2.5 ทำการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยใช้เวลาสอน สัปดาห์ละ 2-3 ชั่วโมง รวมเวลา 16 ชั่วโมง

3.2.6 หลังจากทำการสอนครบทั้ง 6 แผนแล้ว จึงดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มโดยการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที

3.2.7 ดำเนินการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มโดยการใช้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฉบับเดียวกับที่ใช้วัดก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที

3.2.8 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC) โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิก โดยใช้คะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวิธีการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการใช้สถิติทดสอบ t-test

4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิก โดยการใช้คะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการใช้สถิติด้วยการใช้สถิติทดสอบ t-test

4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่อง ภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกกับนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการใช้สถิติด้วยการใช้สถิติทดสอบ t-test

4.4 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกกับนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการใช้สถิติด้วยการใช้สถิติทดสอบ t-test

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการคำนวณหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

5.1 การหาค่าความตรงตามเนื้อหา (content - validity) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม คำนวณจากสูตรของโรวินเนลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli and Hambleton)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(กัญจนา ลินทรรัตน์ศิริกุล, 2557, น. 9-53)

5.2 การหาค่าความยากง่าย (level of difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา คำนวณจากสูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ความยากง่ายของแบบทดสอบ

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบนั้นทั้งหมด

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.210)

5.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (power of discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา คำนวณจากสูตร

$$r = \frac{H-L}{N_H} \text{ หรือ } r = \frac{H-L}{N_L}$$

เมื่อ r คืออำนาจจำแนก

H แทน จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงที่เลือกตัวเลือกนั้น

L แทน จำนวนผู้ตอบในกลุ่มต่ำที่เลือกตัวเลือกนั้น

N_H แทน จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงทั้งหมด

N_L แทน จำนวนผู้ตอบในกลุ่มต่ำทั้งหมด

(กัญญา ลินทรัดนศิริกุล, 2557, น.9-59)

5.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยคำนวณจากสูตร KR 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Kichason)

$$r_u = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

เมื่อ r_u แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อคำถามในแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้สอบที่ตอบแต่ละข้อคำถามถูก

q แทน สัดส่วนของผู้สอบที่ตอบแต่ละข้อคำถามไม่ถูกซึ่งมีค่าเท่ากับ $1 - p$

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

(กัญญา ลินทรัดนศิริกุล, 2557, น.9-74)

5.5 สถิติทดสอบ t - test แบบ Dependent ที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนกับ หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t -distribution

D แทน ความแตกต่างของคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละข้อ

n แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบทั้งหมด

(ล้วน สายยศ, 2546, น.301)

5.6 สถิติทดสอบ t -test แบบ Independent ที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{x}_1, \bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2

S_p^2 แทน ความแปรปรวนร่วม (Pooled variance)

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)

(ไพศาล วรคำ, 2552, น.341)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัว ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม เพื่อทดสอบสมมุติฐานดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกสูงกว่าของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกสูงกว่าของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับสลากให้ห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม กำหนดให้กลุ่มทดลองใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก และกลุ่มควบคุมใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้คะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้คะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้คะแนนสอบหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

2.4 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้คะแนนสอบหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่าค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิก

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	18.83	3.13	
หลังเรียน	30	23.03	3.17	19.40*

* $p < .05$

2. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิก

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	16.20	3.15	
หลังเรียน	30	20.00	3.04	21.65*

* $p < .05$

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่อง กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	30	23.03	3.18	9.39*
กลุ่มควบคุม	34	16.82	1.85	

* $p < .05$

4. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิกเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	30	20.00	3.04	5.91*
กลุ่มควบคุม	34	16.09	2.23	

* $p < .05$

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์สำคัญของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาก่อนเรียนกับหลังเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิก

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนกับหลังเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิก

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสังคมศึกษา เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.1.4 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสังคมศึกษา เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกกับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไชยาวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการจับสลากนักเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน แล้วกำหนดให้ห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกและอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ และผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยด้วยตนเองที่โรงเรียนไชยาวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยเริ่มจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นจึงเริ่มทำการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังกราฟิกกับนักเรียนกลุ่มทดลอง และใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยกำหนดเวลาทั้งหมด 16 ชั่วโมง เมื่อสอนครบตามเวลาที่กำหนดแล้ว จึงทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มอีกครั้ง จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) จากนั้นจึงนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) สุดท้ายทำการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

1.3 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1.3.1 นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 นักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.3 นักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว สูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.4 นักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว สูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

2.1 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเดิมและสูงกว่านักเรียนที่ได้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เพราะการนำแผนผังกราฟิกมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดต่างๆ (concept) ขณะที่ผู้เรียนอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นรูปแบบความคิดของผู้เรียนทั้งในรูปของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการบูรณาการเชื่อมโยง ทำให้นักเรียนสามารถจัดระบบการเรียนรู้ของตนเอง สามารถพัฒนาการคิดในระดับสูงและนำมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของบรอมลีย์ (Bromley et al. 1995, น.7-8) ที่พบว่าการใช้แผนผังกราฟิกเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัว เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงจะสามารถสร้างผังกราฟิกออกมาได้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีสติปัญญาที่พัฒนาและกว้างไกล เช่นเดียวกับ Jones Pierch & Hunter (1989, อ้างถึงในวิทวัส อินมานนท์. 2554, น.35) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและหาบทสรุปจากแนวคิดที่ซับซ้อนให้เป็นไปทางเดียวกัน ช่วยส่งเสริมความคิดที่กระจัดกระจายให้เป็นหมวดหมู่และสามารถลำดับความคิดให้เป็นระเบียบได้ นอกจากนี้ วิมล ทอง

ผิว (2556, น.43) ยังได้กล่าวว่า ผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนจำได้ เนื่องจากทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง การได้เห็นภาพ ได้วาดภาพ เพื่อให้นำเสนอข้อมูลเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนจำเนื้อหาได้คงทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษมศักดิ์ หนูชุม (2552, น.66) ที่พบว่า ผลการใช้เทคนิคผังกราฟิกเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก นอกจากจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัดของสมาชิกแต่ละคน รวมทั้งนักเรียนหลายคนได้แสดงออกถึงความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ เช่น บางคนมีความถนัดด้านการออกแบบ หรือวาดรูป บางคนมีความถนัดด้านการนำเสนอเนื้อหา หรือแม้กระทั่งนักเรียนที่ไม่มีความถนัดในด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษ แต่ก็พยายามแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการช่วยงานเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งเป็นภาพที่สามารถสร้างรอยยิ้ม และเสียงหัวเราะให้กับครูและเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนมีสีสันมากขึ้น

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนผังกราฟิกมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าเดิมและสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ในเรื่องเหตุและผลตลอดจนเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปสู่การสร้างผังกราฟิกที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนด้วยตนเอง วิธีการคิดวิเคราะห์ทำให้ผู้เรียนฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกจะเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้วิเคราะห์ ในเรื่องที่เรียนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กรมวิชาการ (2545, น.3-6) ได้กล่าวว่า กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมไม่ใช่กลุ่มสาระที่เรียนแต่เนื้อหาอย่างเดียว แต่ยังต้องการให้ผู้เรียนเป็นนักวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาและนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการจัดเรียงเนื้อหา

หรือเชื่อมโยงเนื้อหาตามรูปแบบของแผนผังกราฟิก บางครั้งมีการแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลโต้แย้งกับเพื่อนๆ ในขณะที่ทำกิจกรรม เพื่อนำข้อสรุปมาปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน

จากพฤติกรรมดังกล่าวของนักเรียนจึงแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ อาร์ม โพรพิทน์ (2550, น.90) ที่กล่าวว่า การใช้ผังกราฟิกเป็นเทคนิคที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้หลักการด้วยตนเอง เน้นพัฒนากระบวนการคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดอย่างรอบคอบภายใต้หลักการที่เป็นเหตุผล มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ออกมาในรูปของกราฟิก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น.31-32) ที่ระบุว่า การคิดวิเคราะห์จะช่วยพัฒนาความเข้าใจของเด็กให้สามารถสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่คิด เกิดความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้และทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนในวิชานั้นในระดับที่สูงขึ้นไป เป็นการสร้างนิสัยนักคิดที่ดีให้กับเด็กและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของเด็กได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของสมจิต ผอมแข่ง (2557) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับการใช้เทคนิคผังกราฟิก มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหา ได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน จึงเหมาะกับการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวกับตนเองและครอบครัว ผู้สอนจึงควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และยิ่งถ้าใช้ภาพกราฟิกที่มีความเคลื่อนไหว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้น

3.1.2 เมื่อนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ เนื้อหาตลอดจนรู้จักวิเคราะห์หาเหตุผลของเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นๆ ได้

3.1.3 หลังจากมีการสรุปหรือนำเสนอผังกราฟิกแล้ว ควรมีการนำชิ้นงานที่เป็นผังกราฟิกไว้ตรงมุมใดมุมหนึ่งของห้อง เพื่อผู้เรียนจะได้มีเวลาในการทบทวนและทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ยิ่งขึ้น

3.1.4 เมื่อมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ควรให้ผู้เรียนได้ทราบผลของการประเมินชิ้นงาน และแสดงผลงานของผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเสริมแรงให้กับเจ้าของผลงาน หรือเป็นการให้ผู้เรียนคนอื่นๆ เกิดแนวคิดเพื่อนำไปใช้ปรับปรุง และ พัฒนางานของตนเอง ในโอกาสต่อไป

3.1.5 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกทำให้พบว่า ชิ้นงานของนักเรียนจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากครูกำหนดเนื้อหาและรูปแบบของแผนผังกราฟิก ทำให้ผลงานของนักเรียนไม่ค่อยหลากหลาย จึงควรนำเสนอแผนผังกราฟิกในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลาย และให้นักเรียนมีโอกาเลือกแผนผังกราฟิกที่คิดว่าเหมาะสมกับเนื้อหา

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

3.2.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อศึกษาว่า การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิกจะทำให้ผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาดังกล่าวเพิ่มขึ้นหรือไม่

3.2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกไปทดลองใช้ในการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลฉัตร ศรีพนม. (2549). ผลการสอน โดยใช้แผนผังกราฟิกที่มีต่อการคิดอย่างมีเหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองฉิม (สิงห์จันทร์บำรุง) จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ (2553) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- การจัดการเรียนการสอนกระบวนการคิด. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2562 , จาก <http://rtnakm.com>
- กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล (2557). เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและการเรียนการสอน* (หน่วยที่ 9, น.9- 53). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล และโกศล มีคุณ. (2559). การประเมินผลและการวิจัยการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสาระและวิทยวิธีทางสังคมศึกษา*. (หน่วยที่ 13, น. 13-25). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกษมศักดิ์ หนูชม. (2552). ผลการสอน โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแบบสืบสาวสาเหตุปัจจัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระแสงวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- ชนาธิป พรกุล. (2557). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2551). การสอนกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2561). องค์ความรู้หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกานต์ จู้อกหลี่. (2557). ผลการใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ทนงศักดิ์ พรหมแพง. (2557). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้แผนผังกราฟิก กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ทิสนา แจมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 20) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา ผลอนันต์. (2541). ใช้หัวคิด. กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว'95.
- นลินี ฌ นคร. (2561). หลักการวัดและประเมินผลการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์.
- _____. (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์.
- ปณิดา ประทุมสุวรรณ และคณะ. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก. วารสารอินทนิลทักษิณสาร, 9 (2), 157 – 180.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิตร. (2553). การเรียนรู้กับการเรียนการสอน. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา สัมมนาหลักสูตรและการสอน*. (หน่วยที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรีดาพรรณ อ่อนนางโย. (2555). *การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักการศึกษา กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์และคณะ. (2556). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนอิงมาตรฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล วรคำ. (2552). *การวิจัยทางการศึกษา*. กอปลินธุ์: ประสานการพิมพ์
- มิ่งขวัญ ธรรมสโรช. (2546). *ผลของวิธีสอนโดยใช้ผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- มนธิดา เรืองรัมย์. (2556). *การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปกร, กรุงเทพฯ.
- มนตรี วรารักษ์ลัจจะ. (2558). *การพัฒนาการสอนด้วยการใช้แผนผังกราฟิกเพื่อสร้างความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ศิลป์สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เขาวดี วิบูลย์ศรี. (2552). *การวัดผลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2549). *การวัดผลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รภัทกร ภัทรกรธนากิจ. (2552). การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาทันสมัย ในเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นามมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.
- รณชัย จันทร์แก้ว. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวรรณคดีไทย ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, สงขลา.
- ละมัย วงคำแก้ว. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิด วิเคราะห์และความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการสอน แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ล้วน สายยศ. (2546). ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการ. ใน ประมวลชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและ กระบวนการสอน. (หน่วยที่ 4, น. 269-303).นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วลัย พานิช. (2549). ประมวลความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคม ศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และกัญญา ลินทรตันศิริกุล. (2558). การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน. ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักสูตรและการสอน (หน่วยที่ 9) นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- วิมล ทองผิว. (2556). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยใช้รูปแบบการสอนผังกราฟิก สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิทวัฒน์ ขัตติยะมาน และอมลวรรณ วีระธรรมโม. (2549). การสอนเพื่อพัฒนาการคิด. สงขลา : เหมการพิมพ์สงขลา.

- วิทวัส อินทมานนท์. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกกับการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th>.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2561). เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง การออกแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกราฟิก ผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. สมาคมครูสังคมแห่งประเทศไทย
- _____. (2559). การพัฒนาหลักสูตรและการออกแบบการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา. ใน *ประมวลชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางสังคมศึกษา*. (หน่วยที่ 10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2554). การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา. โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2552). *พัฒนาทักษะการคิด...พิชิตการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลียงเชียง
- สุธีรา แก้วบุญเรือง. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และความพึงพอใจต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้สื่อโปรแกรม GSP กับการสอนปกติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุปรียา ต้นสกุล. (2540). ผลการใช้รูปแบบการสอนแบบการจัดข้อมูลด้วยภาพ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการแก้ปัญหของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุพรรณษา ชลสาคร. (2556). ผลของวิธีการสอนโดยใช้ผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดกะโสม จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- สมกมล กาญจนพิบูลย์. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนเป็นกลุ่ม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมจิต ผอมเซ่ง .(2557). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับการใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 7 (1), 160-172.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2551). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการ สกสศ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สหાયบ์ล็อกและการพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ 2549 ปี แห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศิริลักษณ์ แก้วสมบูรณ์. (2543). *ผลการใช้เทคนิคผังกราฟิกในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการนำเสนอข้อมูลความรู้ด้วยผังกราฟิก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนไชยวิทยา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
- อนุวัติ คุ้มแก้ว. (2558). *การวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อาร์ม โปธิพัฒน์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ผังกราฟิก (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อัสนัะ ป็อราเห็ง. (2550). ผลของการสรุปบทเรียนโดยใช้แผนผังกราฟิก ที่มีต่อความคิดเชิงสาเหตุและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- Bromley et al. (1995). *The Act of Teaching*. New York: McGraw – Hill.
- Buzan, T,& Buzan, B. (1977). *The Mind Map Book: Radiant Thinking*. London: BBC Books.
- Clarke. (1991). Using Visual Organizers to focus on thinking. *Journal of Reading*, 34 (7) 526-534.
- Gelb, Micheal J. (1996). *Think for Change*. London: Aurum Press.
- Herst, Schweitzer, P. (1995). *Using Graphic Organizers on High-Grads Student's Achievement in Social Studies*. Dissertation Abstracts International.
- Jones et al. (1989). “Teaching students to construct graphic organizers.” *Educational Leadership*, 46 (4), 20-25.
- Joyce et al. (1992). *Models of teaching*. Boston: Allyn and Bacon.
- Katayama, Andrew D. (2000). *Teaching Students to Construct Graphic Organizers*. New York: Holt Reinhart and Winston.
- Marzano, R.J. (2001). *Designing a New Taxonomy of Educational Objective*. Thousand Oaks, California : Cowin Press.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

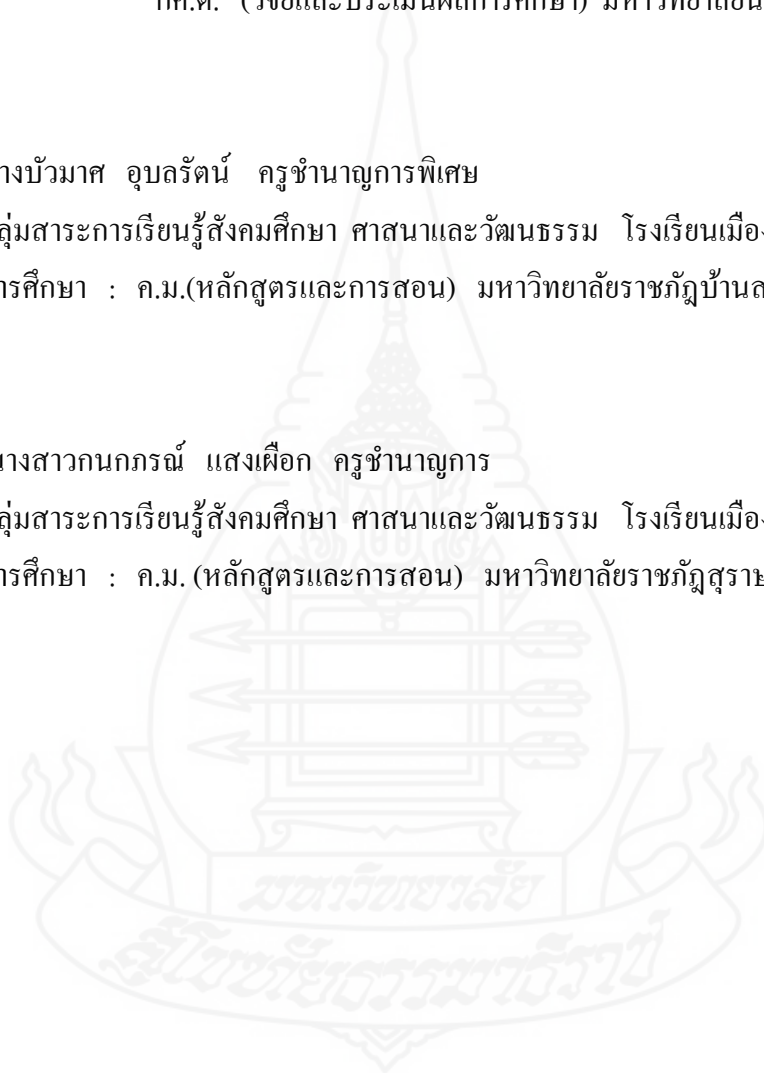
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัย

สืบราชสันตติวงศ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร. เมธี ดิสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
การศึกษา : กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
กศ.ค. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. นางบัวมาศ อุบลรัตน์ ครูชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี
การศึกษา : ค.ม.(หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. นางสาวกนกภรณ์ แสงเผือก ครูชำนาญการ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี
การศึกษา : ค.ม.(หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ข

เครื่องมือการวิจัย

- แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิก
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกที่ 1
รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
เรื่อง กฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมาย **เวลา 2 ชั่วโมง**

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

กฎหมาย คือ ข้อบังคับของรัฐ จุดเด่นที่สำคัญของกฎหมายคือ ต้องมีสภาพบังคับ ต้องมีบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการจัดระเบียบและควบคุมสังคม สมาชิกในสังคมจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตาม เพื่อความสงบเรียบร้อยในสังคมซึ่งกฎหมายที่บังคับใช้กับประชาชนได้นั้นจะต้องผ่านกระบวนการในการตรากฎหมาย

3. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของกฎหมาย
- กระบวนการในการตรากฎหมาย
  - ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย
  - ขั้นตอนการตรากฎหมาย
  - การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมาย
- ความสำคัญของกฎหมาย

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายความหมายของกฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมายได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

เขียนผังกราฟิกแสดงความสำคัญของกฎหมายที่มีต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

- การคิดวิเคราะห์
- การคิดสังเคราะห์

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- ทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของกฎหมาย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

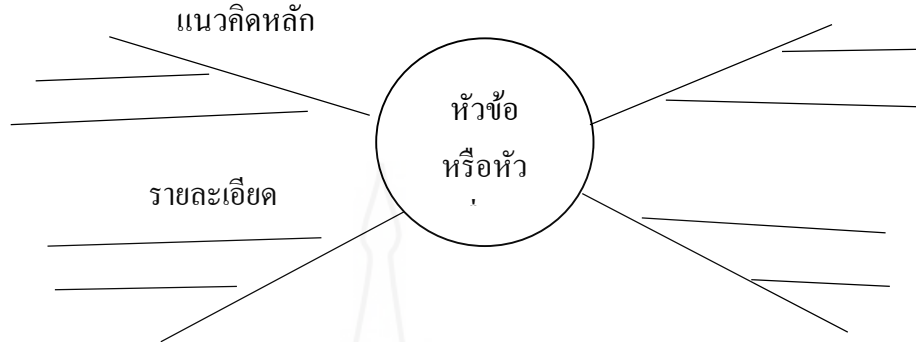
ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ซึ่งมีการนำแผนผังกราฟิกมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้

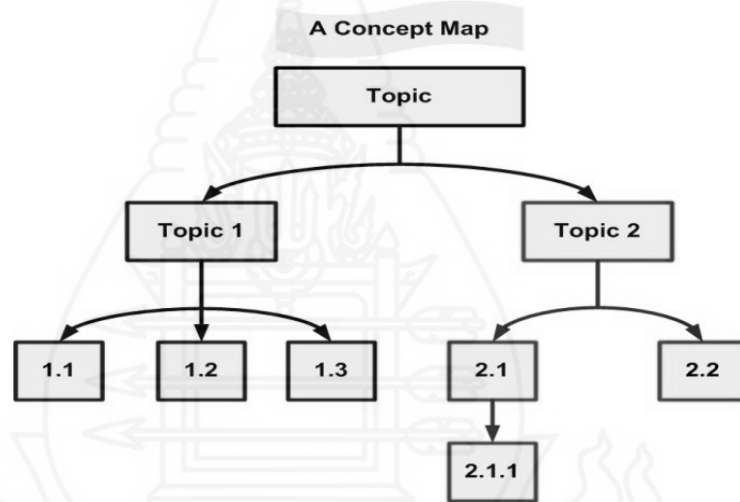
ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูนำเสนอตัวอย่างแผนผังกราฟิก ได้แก่ ผังโยงแมงมุมกับผังมโนทัศน์ โดยใช้ Power Point ประกอบการสอนทั้งวิธีการสร้างและการนำไปใช้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้นำไปใช้ปฏิบัติด้วยตนเองในการทำกิจกรรม

ผังใยแมงมุม (A Spider Map)

ผังมโนทัศน์ (A concept Map)

2. ครูเริ่มการสอนเนื้อหาเรื่อง กฎหมาย โดยการให้นักเรียนช่วยกันให้คำนิยามของคำว่า กฎหมาย ตามความคิดของตนเอง จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความที่ชัดเจนของกฎหมาย นักเรียนบันทึกเนื้อหาลงในสมุด

3. ครูพูดถึง กระบวนการในการตรากฎหมาย ว่าจะต้องประกอบด้วย 1. ผู้มีสิทธิ์เสนอร่าง กฎหมาย ซึ่งได้แก่ คณะรัฐมนตรีจำนวนไม่เกิน 35 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อย กว่า 20 คน ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น 2. ขั้นตอนการตรากฎหมาย และ 3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรากฎหมาย

4. ครูให้นักเรียนศึกษาขั้นตอนในการตรากฎหมาย จากใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ขั้นตอนในการตรากฎหมาย ซึ่งเป็นการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้แผนผังกราฟิกประเภทผังมโนทัศน์

5. ครูใช้คำถามถามนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนในการตรากฎหมาย โดยให้นักเรียนใช้เนื้อหาจากใบความรู้ ประกอบการตอบคำถาม

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมาย

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า

- ผู้มีสิทธิ์เสนอร่างกฎหมายได้แก่บุคคลใดบ้าง

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูพูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมาย
2. จากนั้นนักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยแต่ละกลุ่มให้ประกอบไปด้วยนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของกฎหมายจากหนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์ความสำคัญของกฎหมายในด้านต่างๆ โดยเขียนผลการวิเคราะห์เป็นผังกราฟิกประเภทผังใยแมงมุม ลงในใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของกฎหมาย ครูกำหนดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมประมาณ 15 นาที
3. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน ใช้เวลากลุ่มละประมาณ 3-5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมกันชื่นชมผลงานกลุ่มที่ถูกต้องชัดเจนและให้กำลังใจผลงานของกลุ่มที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงและความสำคัญของกฎหมาย

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> อธิบายกฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมาย	คะแนนใบงาน	ตรวจใบงาน	ใบงาน	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะ</u> กระบวนการเขียนผังกราฟิกแสดงความสำคัญของกฎหมายได้	คะแนนการร่วมงานกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรมการร่วมงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านคุณลักษณะ</u> อันพึงประสงค์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อ

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- Power Point
- ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ขั้นตอนในการตรากฎหมาย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูล
จากแหล่งสารสนเทศ

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

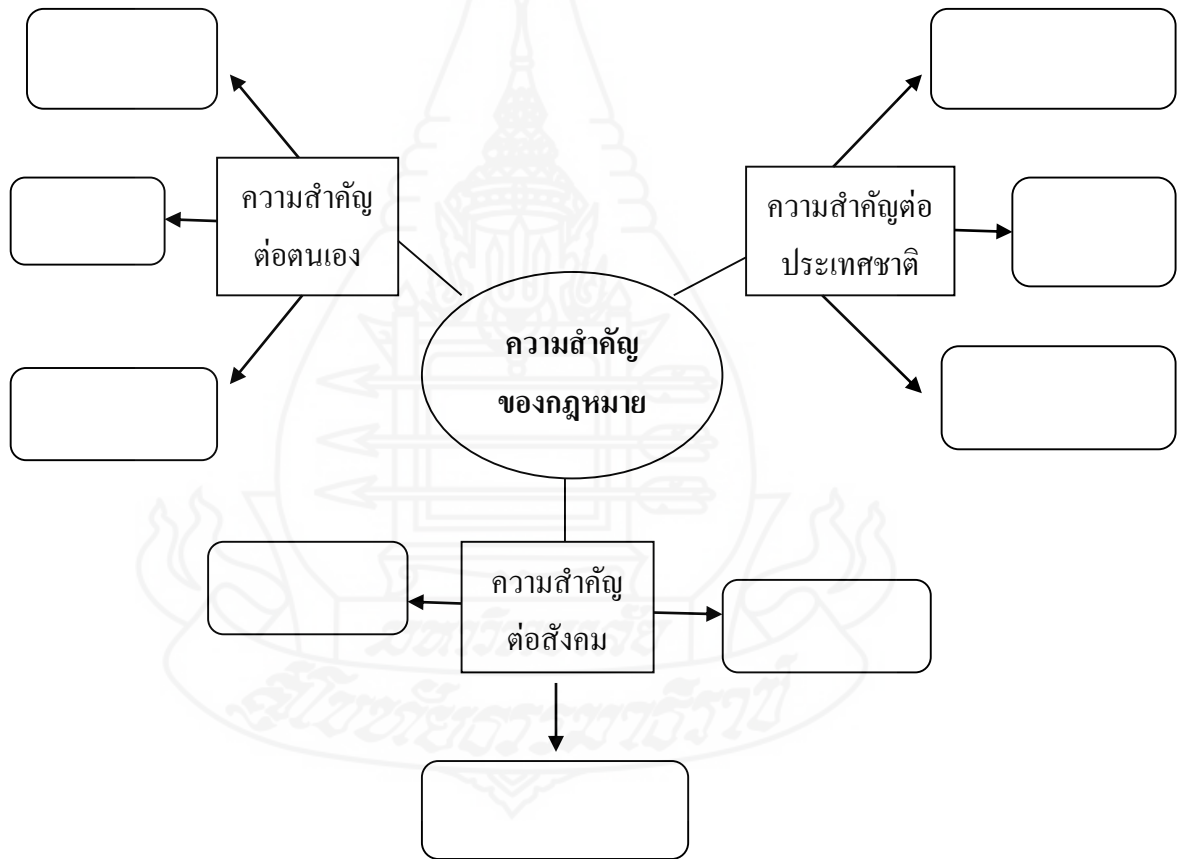
(นางนัยณีย์ ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

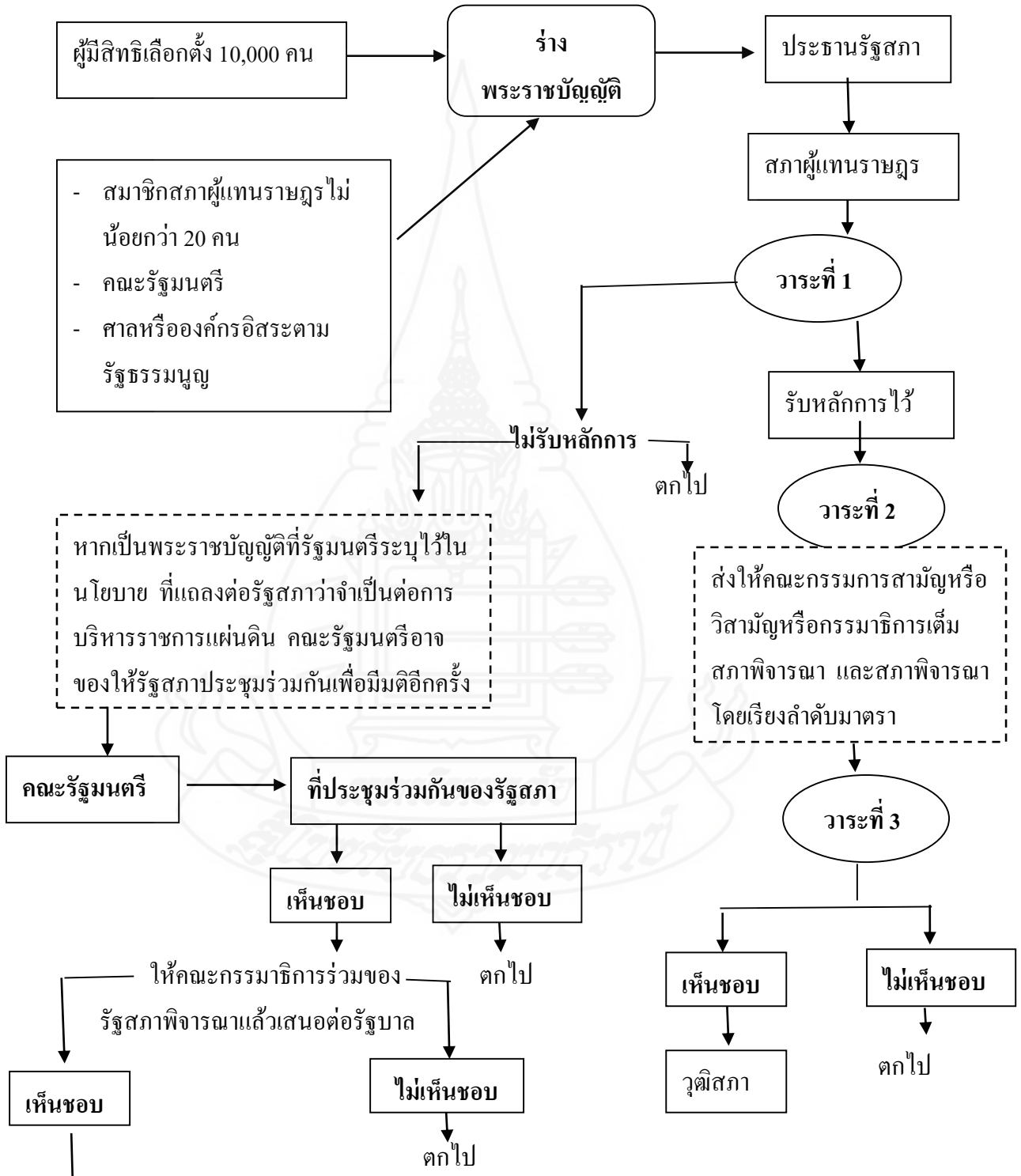
ใบงานที่ 1.1
เรื่อง ความสำคัญของกฎหมาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ แล้วเติมเนื้อหาในประเด็นความสำคัญของกฎหมาย ตามหัวข้อที่กำหนดในผังกราฟิกประเภทใยแมงมุม(A Spider Map) ดังนี้

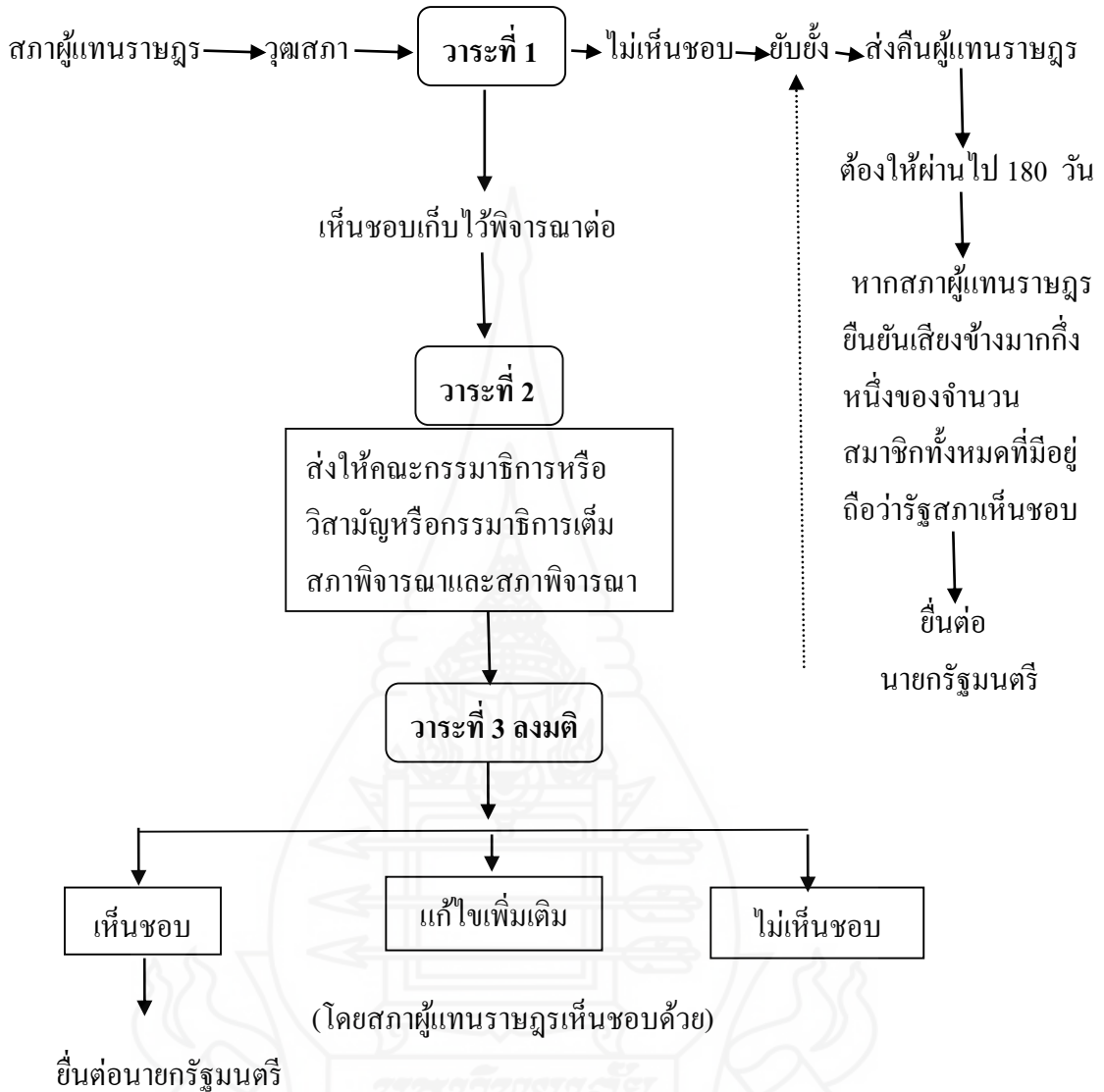
ใบความรู้ที่ 1.1
เรื่อง ขั้นตอนในการตรากฎหมาย

ขั้นการตราพระราชบัญญัติโดยสภาผู้แทนราษฎร

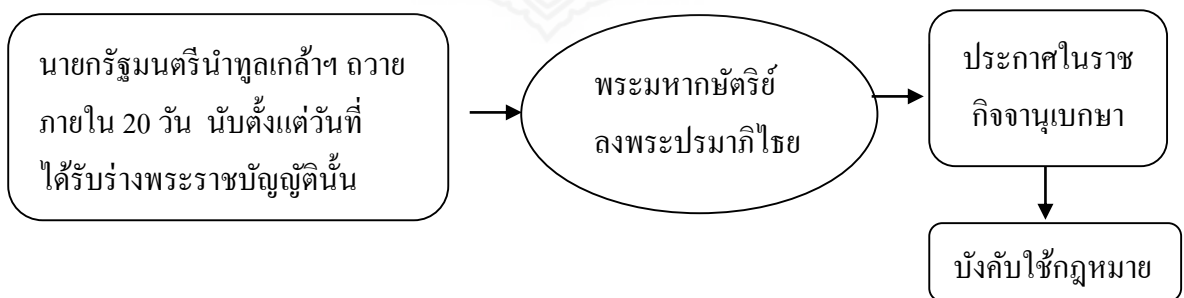

นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

ขั้นพิจารณาโดยวุฒิสภา

ขั้นตรากฎหมายโดยพระมหากษัตริย์

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ที่	ชื่อ-สกุล	การแบ่งหน้าที่ อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือใน การทำงาน				การแสดงความคิดเห็น				การรับฟังความคิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน			
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานผังกราฟิกรายกลุ่ม

เรื่อง.....กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม 1. ....2.....3.....

4. ....5.....6.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9 -12 พอใช้

คะแนน 1 - 8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินผลงานผังกราฟิก (Rubric)

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
เนื้อหา รูปแบบ ผังกราฟิก	เนื้อหาสมบูรณ์ดี มาก รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสม ถูกต้องดีมาก	เนื้อหาสมบูรณ์ ดี รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสมถูกต้อง ดี	เนื้อหาสมบูรณ์ เล็กน้อยรูปแบบ ผังกราฟิก เหมาะสม น้อย	เนื้อหาไม่มีความ สมบูรณ์ รูปแบบ ผังกราฟิกมีความ สมบูรณ์น้อยมาก
การใช้ภาษา เขียน	การใช้ภาษาเขียน ถูกต้องตรง ประเด็น	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็นส่วน ใหญ่และถูกต้อง	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็น บางส่วน	ใช้ภาษาไม่ตรง ประเด็นและไม่ ถูกต้อง
ความสะอาด เรียบร้อยและ สวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ เรียบร้อยดีมาก	ผลงานค่อนข้าง สะอาดสวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ สวยงามเล็กน้อย	ผลงานไม่มีความ สวยงามและ สะอาด
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดีมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ค่อนข้างมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เล็กน้อย	ไม่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์
การนำเสนอ ผลงาน	มีการนำเสนอ เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจนน่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน น่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน	มีการนำเสนอ งาน ไม่เป็นไป ตามลำดับ ขั้นตอน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชื่อ – สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้พิจารณาตัวชี้วัดต่อไปนี้แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง ตามระดับคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ระดับคะแนน 5 หมายถึง ดีเยี่ยม / 4 หมายถึง ดี / 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ / 1 หมายถึง ปรับปรุง

ตัวชี้วัด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. มีวินัย					
1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ของครู และ กลุ่ม					
1.2 ตรงต่อเวลา ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
2. ใฝ่เรียนรู้					
2.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้					
2.2 แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้					
3. มุ่งมั่นในการทำงาน					
3.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน					
3.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย					
รวม					

เกณฑ์การประเมิน	ร้อยละ 80 - 100	ระดับคุณภาพ	ดีเยี่ยม	(3)
	ร้อยละ 70 - 79	ระดับคุณภาพ	ดี	(2)
	ร้อยละ 50 - 69	ระดับคุณภาพ	พอใช้	(1)
	ร้อยละ 0 - 49	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	(0)

สรุปผลการประเมิน   ผ่าน ระดับ   ดีเยี่ยม   ดี   พอใช้
 ไม่ผ่าน ระดับ   ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกที่ 2

รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์ เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

ผู้เยาว์ หมายถึง บุคคลที่อายุยังไม่ครบ 20 บริบูรณ์ ดังนั้นการกระทำใดๆ ตามกฎหมายที่เรียกว่า “นิติกรรม” นั้น ผู้เยาว์จึงถูกจำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมต่างๆ เนื่องจากผู้เยาว์ยังขาดวุฒิภาวะและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต

3. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของผู้เยาว์
- สิทธิที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง
- สิทธิที่ผู้เยาว์ไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง
- ประโยชน์ของกฎหมายที่เกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

- อธิบายความหมายของผู้เยาว์ได้
- แยกสิทธิที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้และไม่สามารถกระทำได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

เขียนผังกราฟิกแสดงเนื้อหาเรื่อง กฎหมายผู้เยาว์และสิทธิของผู้เยาว์

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์

5.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวกับผู้เยาว์

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง สิทธิของผู้เยาว์

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่อง การตรากฎหมาย ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกขั้นตอนของการตรากฎหมาย พร้อมทั้งประโยชน์ของการนำกฎหมายมาใช้

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูนำเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยผังกราฟิกประเภทแผนภูมิต้นไม้ ((Tree Map) พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนในการสร้างและการนำไปใช้ ดังนี้

แผนภูมิต้นไม้ (Tree Map)

2. ครูพูดถึงเนื้อหากฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์ โดยตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของผู้เยาว์ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายที่ชัดเจน นักเรียนบันทึกความหมายของผู้เยาว์ลงในสมุด

3. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์ พร้อมทั้งนำเนื้อหาในใบความรู้มาเขียนเป็นผังกราฟิกลงในใบงานที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์

4. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 5-6 คนออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนพร้อมทั้งชี้แจงให้นักเรียนที่มีผลงานที่ดีและให้คำแนะนำนักเรียนที่ควรพัฒนา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาสรุปเนื้อหาเรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์

ชั่วโมงที่ 2 - 3

ขั้นนำ

นักเรียนร่วมกันทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงที่แล้ว จากรายการ “พบทนาย คลายทุกข์” ใน You Tube แล้วร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

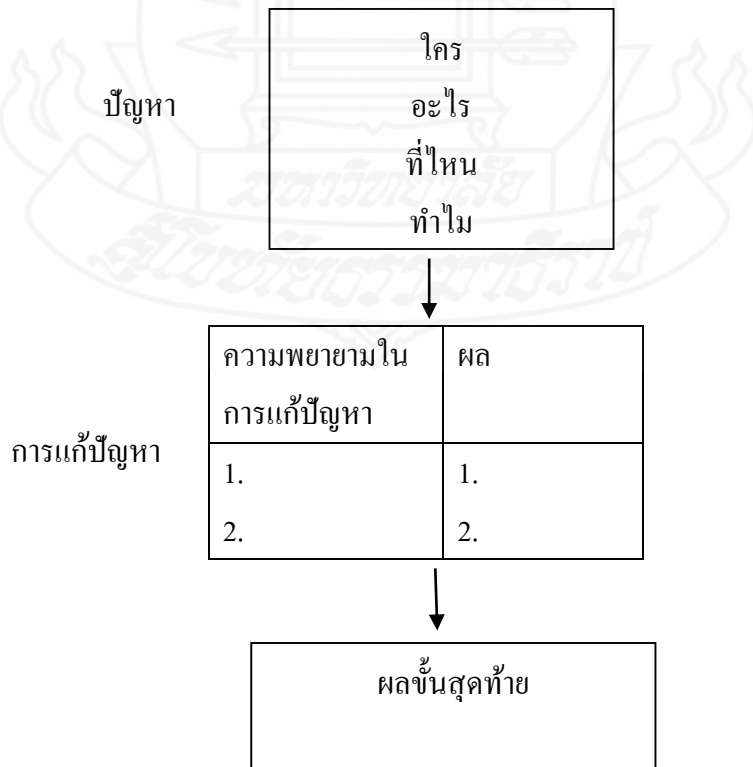
ผู้เยาว์หมายถึง .....

สิ่งที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้ด้วยตนเองมีอะไรบ้าง .....

สิ่งที่ผู้เยาว์ไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเองมีอะไรบ้าง .....

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูนำเสนอผังกราฟิกแสดงการแก้ปัญหา (problem solution)

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 โดยให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่ความสามารถกัน จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาข่าวที่ครูเตรียมให้ พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวลงในใบงานที่ 2.2 เรื่อง สิทธิของผู้เยาว์

3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน จนครบทุกกลุ่ม
4. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม
5. ตัวแทนกลุ่มนำผลงานกลุ่ม (ใบงานที่ 2.2) ส่งครู

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของกฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์ โดยนักเรียนบันทึกเนื้อหาลงในสมุด

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> - บอกความหมายของผู้เยาว์ได้ - แยกสิทธิที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้และไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง	คะแนนใบงานที่ 2.1 และใบงานที่ 2.2	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 2.1 และใบงานที่ 2.2	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะกระบวนการ</u> เขียนผังกราฟิกแสดงเนื้อหาเรื่องกฎหมายผู้เยาว์และสิทธิของผู้เยาว์	- คะแนนการทำงาน รายบุคคล - คะแนนการทำงานกลุ่ม	สังเกต พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคลและ การร่วมงานกลุ่ม	-แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล -แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อ

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- Power Point
- ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์
- ตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับผู้เยาว์

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม
 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูล
 จากแหล่งสารสนเทศ

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณี ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

ใบความรู้ที่ 2.1

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์

กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนซึ่งเรียกว่า บุคคล ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ซึ่งกฎหมายแพ่งได้จำกัดความสามารถของผู้เยาว์ไว้หลายประการ นักเรียนเป็นผู้เยาว์ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จึงควรต้องเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์ไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองที่จะได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้องตามกฎหมาย

1. ระยะเวลาแห่งการเป็นผู้เยาว์และการสิ้นสุดการเป็นผู้เยาว์

ผู้เยาว์คือ เด็กหรือบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ บุคคลจะบรรลุนิติภาวะได้มี 2 กรณี

- เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

- เมื่อทำการสมรส ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่า การสมรสจะกระทำได้ต่อเมื่อ

ชายและหญิงมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ และต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาทั้งสองฝ่าย

2. ความสามารถของผู้เยาว์

กฎหมายถือว่า บุคคลที่อยู่ในวัยผู้เยาว์ยังอ่อนทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย ความคิด ความรู้ ความชำนาญและไหวพริบ ยังเป็นผู้ไม่สมบูรณ์พอที่จะใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ได้โดยลำพัง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ผู้ไม่สุจริตถือโอกาสเอาเปรียบ โดยอาศัยความไม่ชำนาญและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้เยาว์ก่อความเสียหายให้แก่ผู้เยาว์ ทางแก้ไขซึ่งไม่ให้บุคคลอื่นมาเอาเปรียบผู้เยาว์กระทำได้ยาก กฎหมายจึงบัญญัติจำกัดความสามารถทางด้านผู้เยาว์ โดยถือเป็นหลักว่า ผู้เยาว์จะใช้สิทธิทำกิจการใดๆ ที่ก่อให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมายโดยลำพังไม่ได้ ต้องให้ผู้แทนโดยชอบธรรมกระทำการแทน หรือต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมเสียก่อน การกระทำนั้นจึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ตัวอย่าง เด็กชายแดงไปขอยืมเงินจากนายดำ ซึ่งเป็นเพื่อนของบิดาเป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท นายดำให้เด็กชายแดงทำสัญญากู้เงินเป็นหนังสือไว้ ถือว่าสัญญากู้เงินนั้นเป็นโมฆียะ ตามกฎหมาย เพราะเด็กชายแดงยังเป็นผู้เยาว์ ไม่สามารถทำสัญญาได้ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมเสียก่อน

ถ้าหากกฎหมายไม่จำกัดความสามารถของผู้เยาว์ในกรณีตัวอย่างนี้ ถ้าเด็กชายแดงมีสิทธิที่จะทำสัญญากู้ยืมเงินได้ ก็อาจเสียเปรียบนายดำได้ ถ้านายดำเป็นคนมีนิสัยคดโกงชอบเอาเปรียบผู้อื่น อาจจะหลอกให้เด็กชายแดงลงลายมือชื่อในสัญญา แล้วไปเติมข้อความภายหลัง หรืออาจจะคิดดอกเบี้ยเงินกู้มากกว่าที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้เนื่องจากเด็กชายแดงเป็นผู้เยาว์ความคิด ความรู้ หรือไหวพริบยังไม่สมบูรณ์พอที่จะทำสัญญาหรือทำกิจการใดตามลำพัง ถ้าเด็กชายแดงมีความประสงค์จะทำสัญญากู้ยืมเงินจริงๆ จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม

ผู้แทนโดยชอบธรรม หมายถึง บุคคลซึ่งตามกฎหมายมีสิทธิที่จะกระทำการแทนผู้เยาว์ หรือหมายถึง ผู้ที่ให้ความอนุญาต หรือความยินยอมแก่ผู้เยาว์ในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ได้แก่

1. ผู้ใช้อำนาจปกครอง หมายถึง บิดามารดา
2. ผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลอื่นนอกเหนือจากบิดาหรือมารดา ซึ่งถูกแต่งตั้งขึ้นเพื่อปกครองผู้เยาว์
3. นิติกรรมที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง
  - กิจการอันเป็นประโยชน์แก่ผู้เยาว์ฝ่ายเดียวไม่มีทางเสีย เช่น ผู้เยาว์รับทรัพย์สินที่ผู้อื่นให้โดยเสนหาโดยไม่มีข้อผูกมัดหรือเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น

ตัวอย่าง นายขุนทองเป็นผู้ที่มีฐานะดีมาก บ้านอยู่ใกล้กับบ้านของเด็กชายนกแก้ว เมื่อเด็กชายนกแก้วมีเวลาว่างก็จะไปช่วยนายขุนทองรดน้ำต้นไม้และช่วยทำงานอื่น นายขุนทองรักใคร่เอ็นดูเด็กชายนกแก้วมาก วันหนึ่งนายขุนทองได้มอบเงินให้เด็กชายนกแก้วเป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท กรณีนี้ถือเป็นประโยชน์ต่อเด็กชายนกแก้ว ไม่มีทางเสีย เด็กชายนกแก้วซึ่งเป็นผู้เยาว์สามารถรับเงินจำนวนดังกล่าวได้และมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

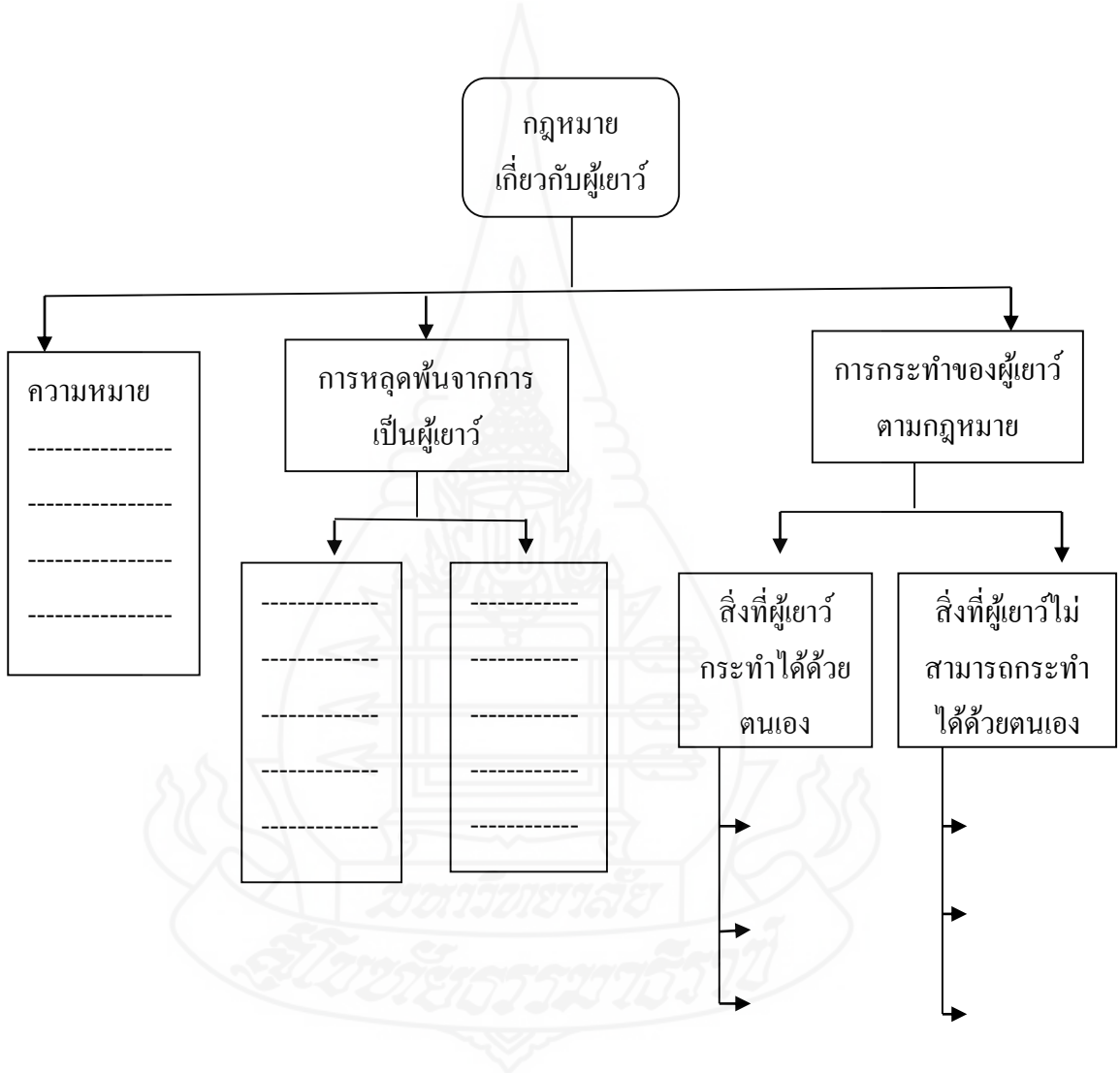
- กิจการที่ต้องทำเองเฉพาะตัว เช่น การรับเด็กเป็นบุตร หรือเข้าพิธีสมรส

ตัวอย่าง นายจำปา อายุ 18 ปี มีอาชีพรับจ้าง จักว่าเป็นผู้เยาว์ นายจำปาลักลอบได้เสียกับนางสาวจำปี จนมีบุตรด้วยกันคนหนึ่งคือ เด็กชายจำปูน ต่อมาจำปีได้ไปสมรสกับชายอื่น จำปาจึงนำเด็กชายจำปูนมาเลี้ยงและรับเป็นบุตร กรณีนี้จำปาซึ่งเป็นผู้เยาว์สามารถกระทำได้ เพราะเป็นกิจการที่ต้องทำเองเฉพาะตัว ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม

- กิจการที่เป็นการสมควรแห่งฐานะานุรูป และเป็นการจำเป็นเพื่อการเลี้ยงชีพตามสมควร เช่น การซื้อของกินเล็กๆ น้อยๆ เป็นต้น
- ผู้เยาว์อาจทำพินัยกรรมได้เมื่ออายุครบ 15 ปีบริบูรณ์

ใบงานที่ 2.1
เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำเนื้อหาจากใบความรู้ที่ 2.1 มาเขียนเป็นผังกราฟประเภทแผนภูมิต้นไม้ (Tree Map) ดังนี้

**ตัวอย่าง
ข่าว**

หลังเจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนและตำรวจกองปราบปรามจับกุม นายรณชิต (สงวนนามสกุล) อายุ 52 ปี ผู้ต้องหาตามหมายจับ ศาลอาญากรุงเทพใต้ ในข้อหา“พราศเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ไป เสี่ยงจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลโดยปราศจากเหตุอัน สมควร” ที่หอพักทิพย์ศิริแมนชั่น ย่าน ด.หนองป่าครั่ง อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เมื่อคืนวานนี้ (10 มกราคม) หลังก่อเหตุพาตัวน้อง โยโย่ (สงวนชื่อและนามสกุล) อายุ 14 ปี หายออกจากโรงเรียน ตั้งแต่ช่วงบ่ายวันที่ 27 ธันวาคม 2561

ล่าสุดช่วงเช้านี้ (11 มกราคม) ชุดสืบสวน สน.พลับพลาไชย 1 เดินทางมารับตัว นายรณชิต ซึ่งถูกฝากขังไว้ที่ สถานีตำรวจภูธรแม่ปิง อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ตั้งแต่เมื่อคืนที่ผ่านมา เพื่อนำตัวไปดำเนินคดี โดยระหว่างนำตัวออกจากห้องคุมขัง นายรณชิตมีสีหน้าเรียบเฉยและไม่ ยอมให้ข้อมูลกับสื่อ ก่อนจะถูกนำตัวขึ้นรถยนต์เดินทางไปยังท่าอากาศยานเชียงใหม่ เพื่อขึ้น เครื่องบินไฟล์เวลา 12.20 น. นี้

ผู้สื่อข่าวรายงานเพิ่มเติมว่า สำหรับนายรณชิต ผู้ต้องหา เป็นพ่อของเพื่อนนักเรียน โรงเรียนเดียวกับน้องโยโย่ และยังมีความสัมพันธ์กับแม่ของน้อง โยโย่เป็นพิเศษ จึงได้อาสาเป็น ครูสอนพิเศษให้กับน้องโยโย่จนเกิดความใกล้ชิดกัน กระทั่งก่อเหตุพาตัวน้องโยโย่หายออกจาก บ้าน โดยพาขึ้นรถจักรยานยนต์จากกรุงเทพฯ มาตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม 2561 ระหว่างทางแวะเปิด ห้องพักในหลายจังหวัด ก่อนจะมาถึงจังหวัดเชียงใหม่และถูกจับกุมตัวได้ช่วงค่ำวานนี้ รวมเวลาที่ พาน้องโยโย่หายตัวออกจากบ้านนานกว่า 2 สัปดาห์ นายรณชิต ปฏิเสธตอบคำถามเรื่อง ความสัมพันธ์และการล่วงละเมิดทางเพศ แต่จากการสืบสวนทราบว่านายรณชิตมีลูกสาวที่เป็น เพื่อนโรงเรียนเดียวกับน้องโยโย่ จึงรู้จักกับน้องโยโย่และครอบครัวมานานกว่า 7 – 8 ปี กระทั่ง ระยะเวลาหลังน้องโยโย่มีปัญหาครอบครัว นายรณชิตจึงเข้ามาปลอบใจ ก่อนจะนัดหมายพากันขึ้น รถจักรยานยนต์เพื่อไปท่องเที่ยว โดยออกจากกรุงเทพฯ และพักค้างแรมตามจังหวัดต่างๆจนมาถึง จังหวัดเชียงใหม่ในวันที่ 8 มกราคม

ขณะเดียวกันก่อนหน้านี้ชุดสืบสวน สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ได้เดินทางไป ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสอบปากคำน้อง โยโย่ เพิ่มเติม ขณะที่เจ้าหน้าที่ พม.แจ้งว่าได้พาตัวน้องโยโย่ ไปตรวจร่างกายเพื่อหาร่องรอยการถูกล่วง ละเมิดทางเพศ จากนั้นจะส่งผลการตรวจให้เจ้าหน้าที่ต่อไป โดยหากพบร่องรอยการถูกล่วง ละเมิดทางเพศ ก็จะดำเนินคดีกับนายรณชิตเพิ่มเติมอีกหนึ่งคดี

ใบงานที่ 2.2
เรื่อง สิทธิของผู้เยาว์

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาตัวอย่างข่าว เกี่ยวกับผู้เยาว์ แล้ววิเคราะห์เนื้อหาลงในผังกราฟิกประเภทการแก้ปัญหา(problem solution) ดังนี้

ประเด็น
ปัญหา

ใคร.....

ทำอะไร .....

ที่ไหน .....

เมื่อไหร่ .....

อย่างไร .....

.....

.....

ส่งผลต่อ
สิทธิผู้เยาว์

.....

.....

.....

.....

ผลขั้นสุดท้าย

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....
 ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....
 ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	เรื่อง	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง ง (1)	รวม คะแนน
1	ความสมบูรณ์ของผลงาน					
2	ความตั้งใจทำงาน					
3	ทำงานเสร็จตามกำหนด					
4	ความร่วมมือในกลุ่ม					
5	การปฏิบัติงานถูกต้องตามขั้นตอน					
6	ผลงานที่ทำมีคุณภาพ					
7	ผลงานที่ทำมีประโยชน์					
8	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
9	เวลา/เหมาะสมกับงาน					
10	นำผลงานไปปฏิบัติจริง					
รวม						

ระดับคุณภาพ

คะแนน 31-40 ดีมาก

ผลการประเมิน.....

คะแนน 21-30 ดี

คะแนน 11-20 พอใช้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

คะแนน 0-10 ควรปรับปรุง

(.....)

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ที่	ชื่อ-สกุล	การแบ่งหน้าที่ อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือใน การทำงาน				การแสดงความ คิดเห็น				การรับฟังความ คิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน			
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = 4
- ดี = 3
- พอใช้ = 2
- ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานผังกราฟิก รายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

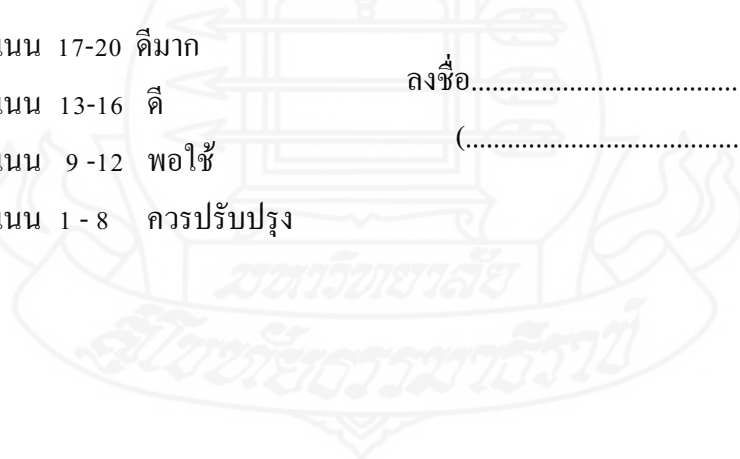
คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9-12 พอใช้

คะแนน 1-8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินผลงานผังกราฟิกรายกลุ่ม

เรื่อง.....กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม 1.....2.....3.....

4.....5.....6.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9 -12 พอใช้

คะแนน 1 - 8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินผลงานผังกราฟิก (Rubric)

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
เนื้อหา รูปแบบ ผังกราฟิก	เนื้อหาสมบูรณ์ดี มาก รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสม ถูกต้องดีมาก	เนื้อหาสมบูรณ์ ดี รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสมถูกต้อง ดี	เนื้อหาสมบูรณ์ เล็กน้อยรูปแบบ ผังกราฟิก เหมาะสม น้อย	เนื้อหาไม่มีความ สมบูรณ์ รูปแบบ ผังกราฟิกมีความ สมบูรณ์น้อยมาก
การใช้ภาษา เขียน	การใช้ภาษาเขียน ถูกต้องตรง ประเด็น	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็นส่วน ใหญ่และถูกต้อง	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็น บางส่วน	ใช้ภาษาไม่ตรง ประเด็นและไม่ ถูกต้อง
ความสะอาด เรียบร้อยและ สวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ เรียบร้อยดีมาก	ผลงานค่อนข้าง สะอาดสวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ สวยงามเล็กน้อย	ผลงานไม่มีความ สวยงามและ สะอาด
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดีมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ค่อนข้างมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เล็กน้อย	ไม่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์
การนำเสนอ ผลงาน	มีการนำเสนองาน เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจนน่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน น่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน	มีการนำเสนอ งาน ไม่เป็นไป ตามลำดับ ขั้นตอน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชื่อ – สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้พิจารณาตัวชี้วัดต่อไปนี้แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง ตามระดับคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ระดับคะแนน 5 หมายถึง ดีเยี่ยม / 4 หมายถึง ดี / 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ / 1 หมายถึง ปรับปรุง

ตัวชี้วัด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. มีวินัย					
1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ของครู และ กลุ่ม					
1.2 ตรงต่อเวลา ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
2. ใฝ่เรียนรู้					
2.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้					
2.2 แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการ เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้					
3. มุ่งมั่นในการทำงาน					
3.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน					
3.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตาม เป้าหมาย					
รวม					

เกณฑ์การประเมิน	ร้อยละ 80 - 100	ระดับคุณภาพ	ดีเยี่ยม	(3)
	ร้อยละ 70 - 79	ระดับคุณภาพ	ดี	(2)
	ร้อยละ 50 - 69	ระดับคุณภาพ	พอใช้	(1)
	ร้อยละ 0 - 49	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	(0)

สรุปผลการประเมิน ผ่าน ระดับ ดีเยี่ยม ดี พอใช้
 ไม่ผ่าน ระดับ ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผัง กราฟิกที่ 3
 รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่
 ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก
 อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน
 และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารราชการที่ออกให้สำหรับคนไทยเท่านั้น เพื่อใช้เป็น
 หลักฐานในการแสดงตน เพื่อพิสูจน์และยืนยันบุคคลในการติดต่อราชการ การขอรับบริการหรือ
 สวัสดิการในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งใช้ประกอบการทำธุรกิจต่าง ๆ ทำนิติกรรม
 ฯลฯ เช่น การสมัครงาน การขอเปิดบัญชีเพื่อทำธุรกรรมกับธนาคาร เป็นต้น

3. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของบัตรประจำตัวประชาชน
- คุณสมบัติของผู้มีบัตรประจำตัวประชาชน
- บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
- การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน
- พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน
- ประโยชน์ของบัตรประจำตัวประชาชน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายความหมายและความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชน

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

เขียนผังกราฟิกแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนและพัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชนได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์

5.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง บัตรประจำตัวประชาชน

ใบงานที่ 3.2 เรื่อง พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

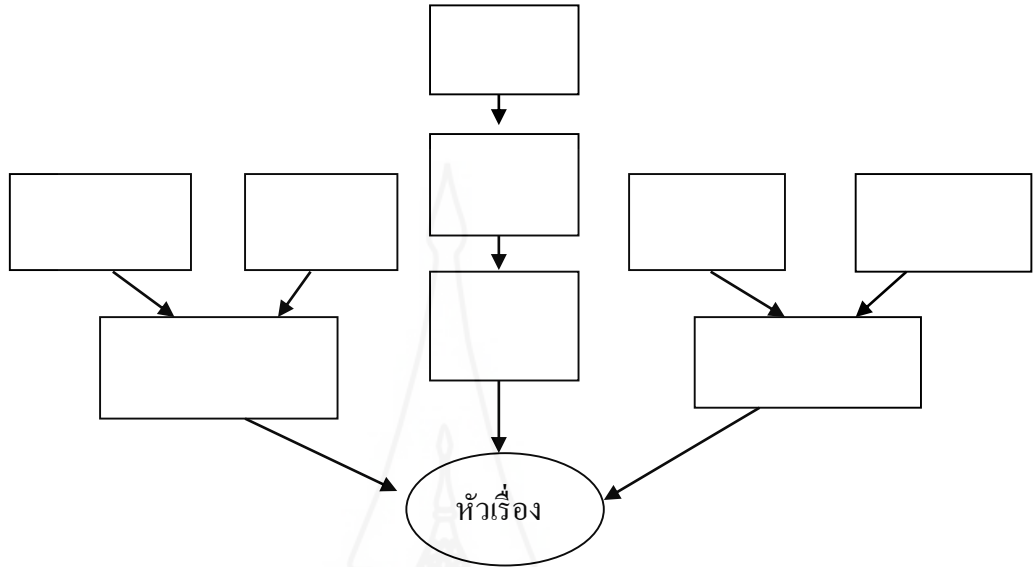
ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนเนื้อหาที่เรียนในคาบที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันบอก
ว่าเหตุใดจึงต้องมีกฎหมายเพ่งเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

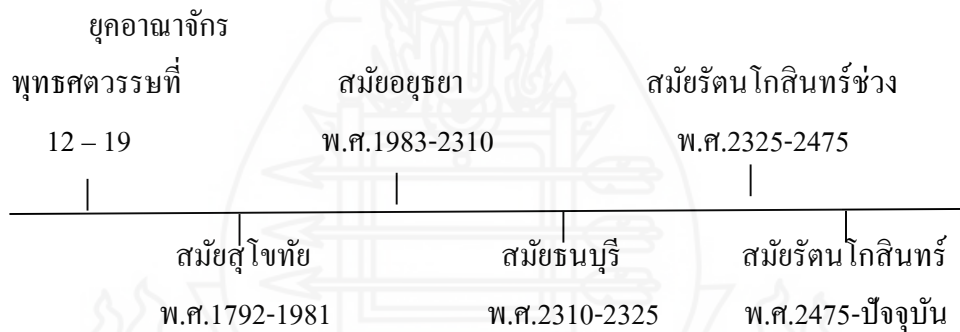
ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูนำเสนอผังกราฟิกแบบสายธาร (Stream Diagram) และผังกราฟิกแบบเส้นเวลา (Time Line) จาก Power point พร้อมทั้งอธิบายวิธีการสร้างและการนำไปใช้ ดังนี้

แผนภูมิแบบสายธาร (Stream Diagram)

เส้นเวลา (Time Line)

2. ครูพูดถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับตนเอง ที่นอกเหนือจากกฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์ คือ กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน โดยครูให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของบัตรประจำตัวประชาชนตามที่นักเรียนเข้าใจ โดยครูเขียนสรุปความหมายที่ชัดเจนบนกระดาน และนักเรียนบันทึกความหมายของบัตรประจำตัวประชาชนลงในสมุด

3. ครูให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหัวข้อ คุณสมบัติของผู้มีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนและการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจากในหนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4. จากนั้นนักเรียนทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง บัตรประจำตัวประชาชน

5. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 3-5 คน นำเสนอผลงานของตนเองจากใบงานที่ 3.1 หน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนและให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า บัตรประจำตัวประชาชนมีความสำคัญอย่างไร

ชั่วโมงที่ 2 - 3

ขั้นนำ

ครูสนทนาทบทวนความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบดังนี้

- ผู้ใดบ้างที่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
- ผู้ใดบ้างที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
- การทำบัตรประจำตัวประชาชนต้องมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูให้นักเรียนนำบัตรประจำตัวประชาชนของตนเองมาศึกษาข้อมูลบนบัตรว่าประกอบไปด้วยข้อมูลใดบ้าง และข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญอย่างไร

2. ครูเล่าถึงขั้นตอนการทำบัตรประจำตัวประชาชนในยุคประมาณ 20 ปีที่แล้วว่ามีขั้นตอนอย่างไรบ้าง และลักษณะของบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งแตกต่างจากยุคปัจจุบัน

3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาพัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชนตั้งแต่รุ่นแรกจนถึงรุ่นปัจจุบันจากใบความรู้ที่ 3.1 แล้วนำเนื้อหาจากใบความรู้ที่ 3.2 มาแสดงเป็นผังกราฟิกลงในใบงานที่ 3.2 เรื่อง พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน

4. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน โดยครูและเพื่อนนักเรียนช่วยกันชื่นชมและให้ข้อเสนอแนะผลงานของแต่ละกลุ่ม จนครบทุกกลุ่ม

5. แต่ละกลุ่มนำผลงานของกลุ่มติดแสดงที่ฝาผนังห้องเรียน เพื่อให้เห็นข้อดีและข้อควรแก้ไขของผลงานกลุ่มตนเองกับกลุ่มอื่นๆ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนเกี่ยวกับพัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน และให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ประโยชน์ของบัตรประจำตัวประชาชน

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ด้านความรู้ อธิบายกฎหมายเกี่ยวกับบัตรประชาชน	คะแนนใบงานที่ 3.1 และใบงานที่ 3.2	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 3.1 และใบงานที่ 3.2	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ กระบวนการเขียนผังกราฟิกแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน	- คะแนนการทำงาน รายบุคคล - คะแนนการร่วมงานกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคลและ การร่วมงานกลุ่ม	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล - แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการสอน

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2

- Power Point
- ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน
- ตัวอย่างบัตรประจำตัวประชาชนของนักเรียน
- เรื่องเล่าเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูล

จากแหล่งสารสนเทศ

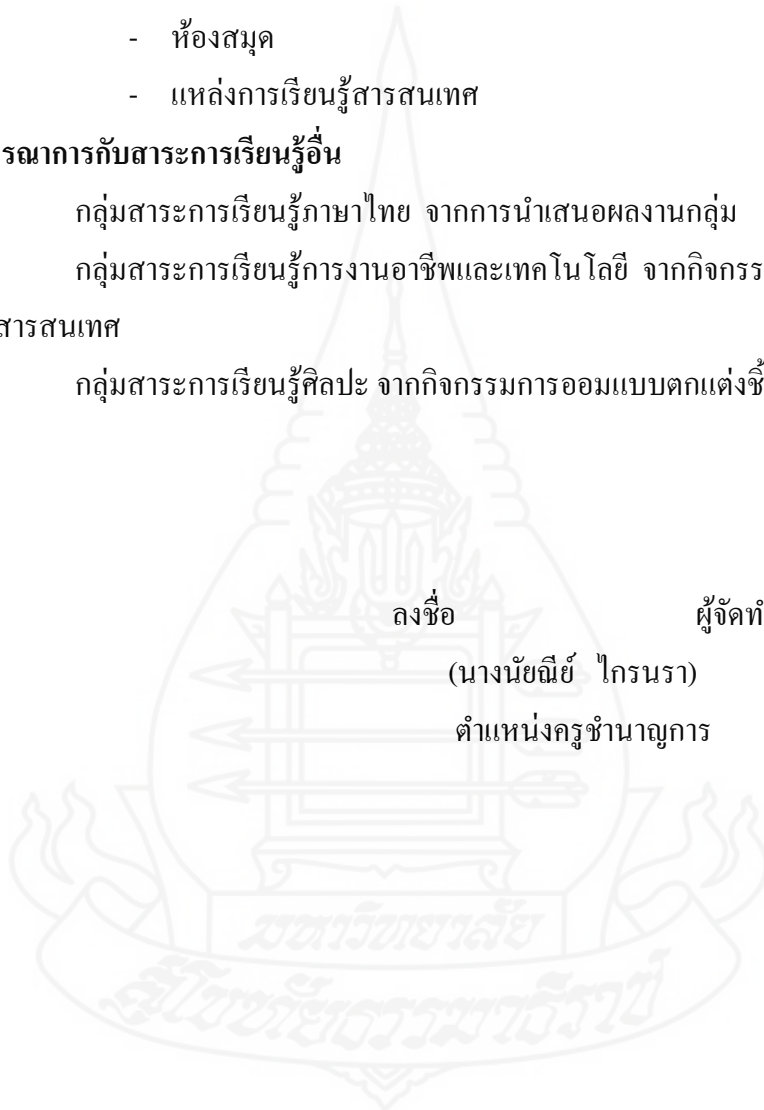
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากกิจกรรมการออกแบบตกแต่งชิ้นงาน

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

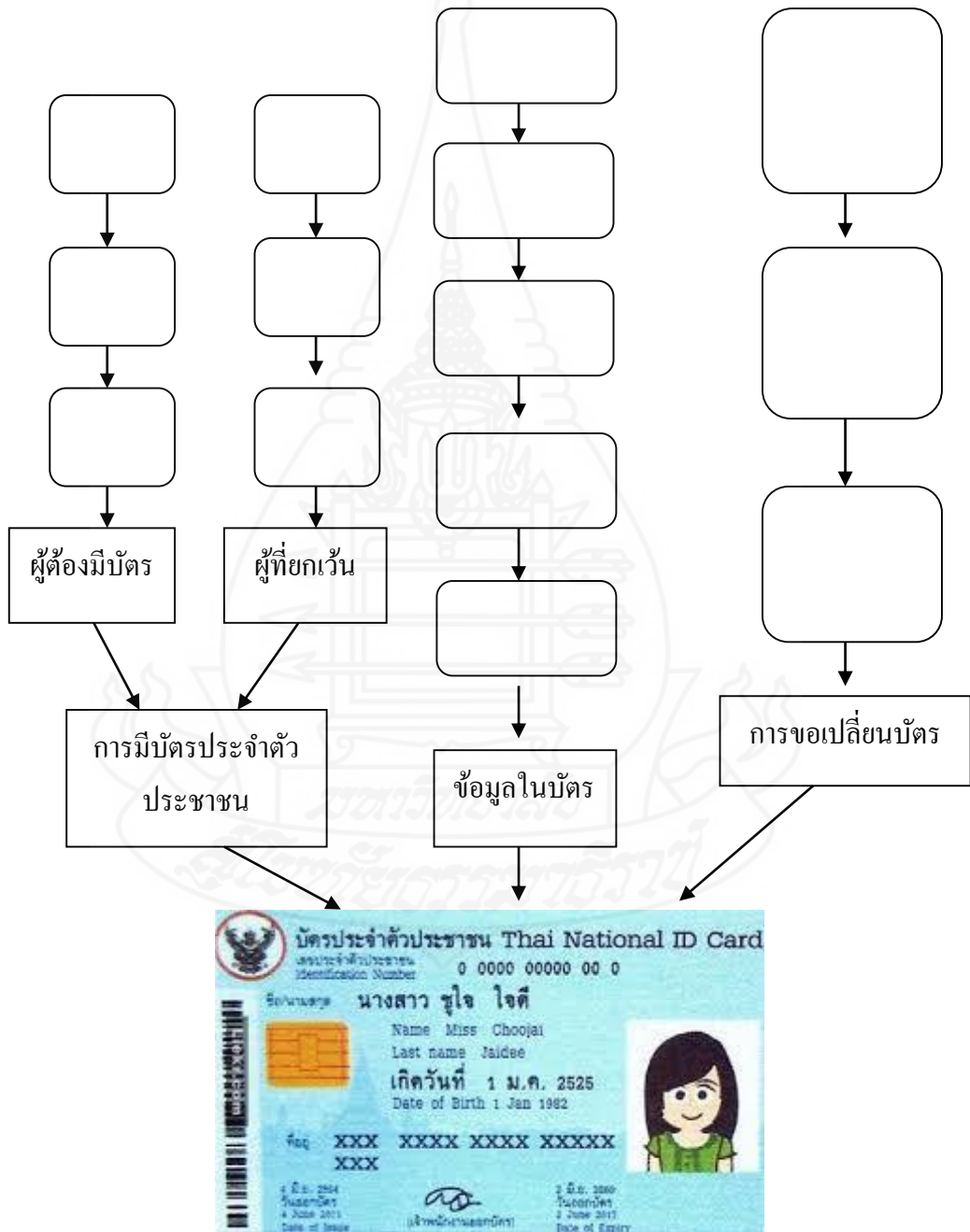
(นางนัยณีย์ ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

ใบงานที่ 3.1
เรื่อง บัตรประจำตัวประชาชน

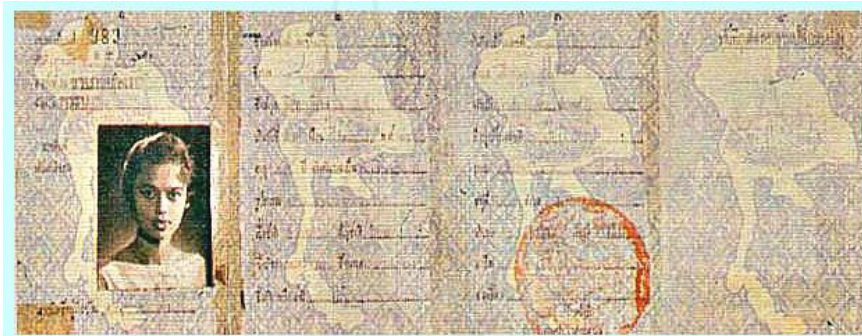
คำชี้แจง ให้นักเรียนนำเนื้อหาเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนมาใส่ในผังกราฟิกแบบสายธาร (Stream Diagram) ดังนี้

ใบความรู้ที่ 3.1

เรื่อง พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 1: มีลักษณะเป็นบัตรรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พับเป็น 4 ตอนคล้ายบัตรซีม หนังสือของห้องสมุดมีทั้งหมด 8 มีอายุการใช้งาน 10 ปี ผู้ต้องมีบัตรคือ ผู้ที่มีอายุ 16 ปีบริบูรณ์ จนถึง 70 ปีบริบูรณ์

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 1
สำนักบริหารการทะเบียน

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 1
สำนักบริหารการทะเบียน

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 2 : ปรับปรุงจากประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 1 มีจุดอ่อนในด้านการพกพา ทั้งนี้เนื่องจากมีลักษณะใหญ่เกินไป ทำให้เกิดความไม่สะดวก ต่อผู้ใช้ที่จะต้องนำพกพาติดตัวไปด้วยผู้ที่ต้องมีบัตรต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย อายุระหว่าง 17 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ บัตรมีอายุ 6 ปี ลักษณะบัตรรูปขาว-ดำ รายการผู้ถือบัตรพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีดธรรมดาคนไทยได้ทำบัตรรุ่นนี้ ตั้งแต่ปี 2506 จนถึงสิ้นปี 2530 รวม 24 ปี

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 2
สำนักบริหารการทะเบียน

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 3 : มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการผลิตบัตร นอกจากนี้ตัวแปรทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เริ่มเข้ามามีบทบาทในภาคเอกชนและราชการไทย สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องกระตุ้นให้มีการเรียกร้องปรับปรุงรูปโฉม ของบัตรประจำตัวประชาชนให้สวยงาม ก้าวหน้าทันสมัย และสามารถป้องกันการปลอมแปลงได้มากขึ้น

การพัฒนาซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของบัตรรุ่นนี้ คือรูปถ่ายผู้ถือบัตรเป็นรูปสี พิมพ์รายการผู้ถือบัตรด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ มีการป้องกันการปลอมแปลงด้วยการเคลือบวัสดุป้องกันการปลอมแปลงชนิดพิเศษมีลายสัญลักษณ์รูปสิงห์ และคำว่า"กรมการปกครอง" ฝังอยู่ในเนื้อวัสดุ ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดด้วยตาเปล่าการจับเก็บข้อมูลผู้ทำบัตรและการตรวจสอบรายการบัตรเดิมถูกดำเนินการในรูปของฐานข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ บัตรประจำตัวประชาชนระบบนี้ เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531 เป็นต้นมา

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 3
สำนักบริหารการทะเบียน

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 3
สำนักบริหารการทะเบียน

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 4 : บัตรประจำตัวประชาชนไฮเทค ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในยุคโลกาภิวัตน์ประกอบกับความสมบูรณ์ของระบบฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนและ แรงผลักดันในเรื่องการให้บริการประชาชน ก่อให้เกิดความคิดในการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ทันสมัย ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ เป็นการปรับปรุงระบบ การให้บริการประชาชน ให้สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง ทั้งนี้การผลิตบัตรจะกระจายไปถึงสำนักทะเบียน แต่ละแห่ง ประชาชนที่มาทำบัตร สามารถรับบัตรได้ทันที ด้วยความรวดเร็ว ภายในวันที่ติดต่อขอทำบัตร โดยไม่จำเป็นต้องใช้ใบรับ บ.ป.2 หรือใบเหลืองอีกต่อไป

บัตรรุ่นใหม่นี้ เรียกกันว่า "บัตรประจำตัวประชาชนไฮเทค" เนื่องจากทุกขั้นตอน ดำเนินการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 4
สำนักบริหารการทะเบียน

บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นที่ 5 : บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart card)

บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ หรือบัตร Smart card เกิดขึ้นจากคณะกรรมการบูรณาการและปฏิรูประบบการทะเบียนแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน คณะกรรมการ ได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพใน การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนมีบัตรหลักบัตรเดียวในการขอรับบริการจาก (e-Citizen)

กรมการปกครอง ได้ออกบัตรประจำตัวประชาชนเป็นแบบแถบแม่เหล็กมาได้ระยะหนึ่งแล้ว เห็นว่าปัจจุบัน เทคโนโลยีบัตรพลาสติกมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และมีราคาถูกลง จึงได้เปลี่ยนจากบัตรแถบแม่เหล็กเป็นบัตร Smart card ซึ่งมีความปลอดภัยและจัดเก็บข้อมูลได้มาก เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ประสงค์โดยให้กับคนไทยที่มีอายุครบ 7 ปี บริบูรณ์ทั่วประเทศโดยแบ่งออกเป็น 5 รุ่น ดังนี้ บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart card) รุ่นที่ 1

บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart card) รุ่นที่ 2

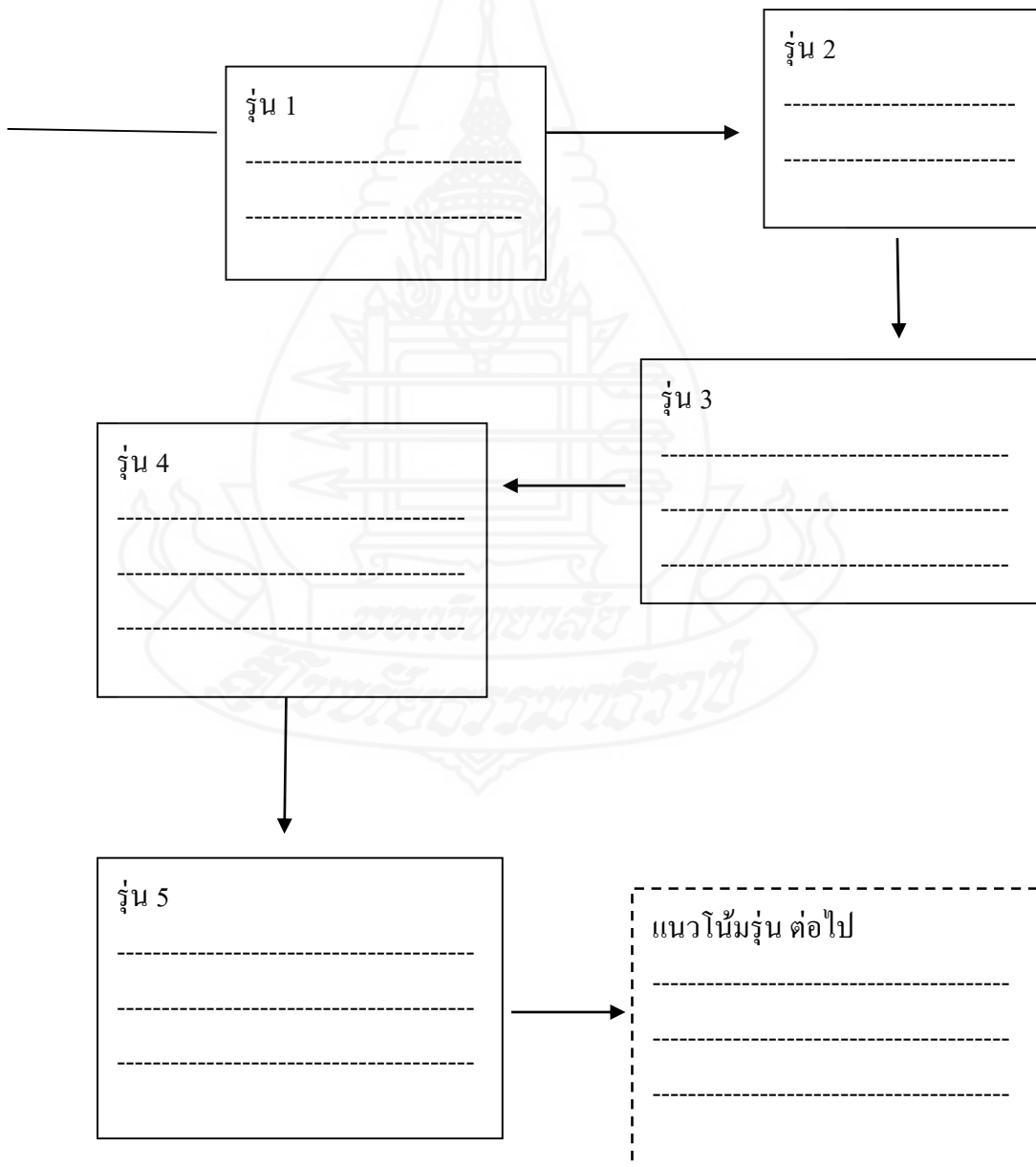
บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart card) รุ่นที่ 3

บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart card) รุ่นที่ 4 - 5

<http://stat.bora.dopa.go.th/card/card.htm>

ใบงานที่ 3.2
เรื่อง วิวัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำเนื้อหาจากใบความรู้ที่ 3.2 มาเขียนเป็นผังกราฟิกแบบ เส้นเวลา (Time Line)

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....
 ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....
 ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	เรื่อง	ระดับคุณภาพ				
		ดี มาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	ความสมบูรณ์ของผลงาน					
2	ความตั้งใจทำงาน					
3	ทำงานเสร็จตามกำหนด					
4	ความร่วมมือในกลุ่ม					
5	การปฏิบัติงานถูกต้องตามขั้นตอน					
6	ผลงานที่ทำมีคุณภาพ					
7	ผลงานที่ทำมีประโยชน์					
8	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
9	เวลา/เหมาะสมกับงาน					
10	นำผลงานไปปฏิบัติจริง					
รวม						

ระดับคุณภาพ

คะแนน 31-40 ดีมาก

ผลการประเมิน.....

คะแนน 21-30 ดี

คะแนน 11-20 พอใช้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

คะแนน 0-10 ควรปรับปรุง

(.....)

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ที่	ชื่อ-สกุล	การแบ่งหน้าที่ อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือใน การทำงาน				การแสดงความ คิดเห็น				การรับฟังความ คิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน					
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = 4
- ดี = 3
- พอใช้ = 2
- ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานผังกราฟิกรายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

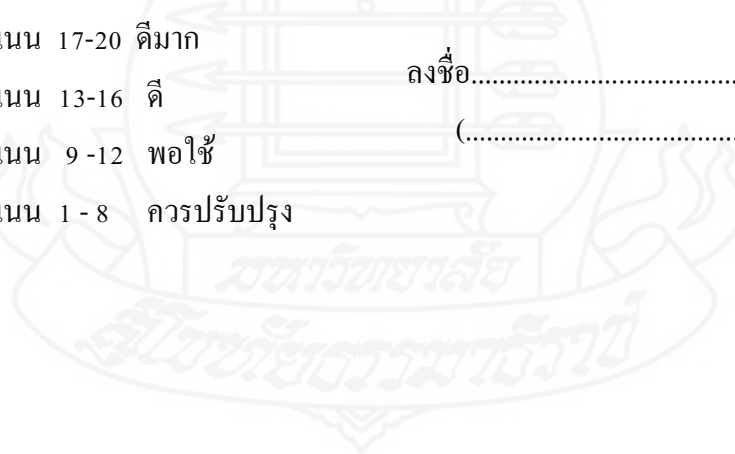
ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

คะแนน 13-16 ดี

(.....)

คะแนน 9-12 พอใช้

คะแนน 1-8 ควรปรับปรุง

แบบประเมินผลงานผังกราฟิกรายกลุ่ม

เรื่อง.....กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม 1.....2.....3.....

4.....5.....6.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9 -12 พอใช้

คะแนน 1 - 8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินผลงานผังกราฟิก (Rubric)

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
เนื้อหา รูปแบบ ผังกราฟิก	เนื้อหาสมบูรณ์ดี มาก รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสม ถูกต้องดีมาก	เนื้อหาสมบูรณ์ ดี รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสมถูกต้อง ดี	เนื้อหาสมบูรณ์ เล็กน้อยรูปแบบ ผังกราฟิก เหมาะสม น้อย	เนื้อหาไม่มีความ สมบูรณ์ รูปแบบ ผังกราฟิกมีความ สมบูรณ์น้อยมาก
การใช้ภาษา เขียน	การใช้ภาษาเขียน ถูกต้องตรง ประเด็น	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็นส่วน ใหญ่และถูกต้อง	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็น บางส่วน	ใช้ภาษาไม่ตรง ประเด็นและไม่ ถูกต้อง
ความสะอาด เรียบร้อยและ สวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ เรียบร้อยดีมาก	ผลงานค่อนข้าง สะอาดสวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ สวยงามเล็กน้อย	ผลงานไม่มีความ สวยงามและ สะอาด
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดีมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ค่อนข้างมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เล็กน้อย	ไม่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์
การนำเสนอ ผลงาน	มีการนำเสนอ เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจนน่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน น่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน	มีการนำเสนอ งาน ไม่เป็นไป ตามลำดับ ขั้นตอน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชื่อ – สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้พิจารณาตัวชี้วัดต่อไปนี้แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง ตามระดับคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ระดับคะแนน 5 หมายถึง ดีเยี่ยม / 4 หมายถึง ดี / 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ / 1 หมายถึง ปรับปรุง

ตัวชี้วัด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. มีวินัย					
1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ของครู และ กลุ่ม					
1.2 ตรงต่อเวลา ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
2. ใฝ่เรียนรู้					
2.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้					
2.2 แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้					
3. มุ่งมั่นในการทำงาน					
3.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน					
3.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย					
รวม					

เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 - 100 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม (3)

ร้อยละ 70 - 79 ระดับคุณภาพ ดี (2)

ร้อยละ 50 - 69 ระดับคุณภาพ พอใช้ (1)

ร้อยละ 0 - 49 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง (0)

สรุปผลการประเมิน ผ่าน ระดับ ดีเยี่ยม ดี พอใช้

ไม่ผ่าน ระดับ ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกที่ 4
รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรส **เวลา 3 ชั่วโมง**

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและซำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

กฎหมายแพ่งที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เป็นกฎหมายที่อยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ว่าด้วยเรื่องของครอบครัว โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหมั้นและการสมรส เป็นเรื่องหนึ่งในกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวที่มีความสำคัญซึ่งนักเรียนควรศึกษา

3. สาระการเรียนรู้

การหมั้น

- ความหมายของการหมั้น
- เงื่อนไขของการหมั้น
- ของหมั้นและสินสอด

การสมรส

- ความหมายของการสมรส
- เงื่อนไขของการสมรส

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวเรื่อง การหมั้นและการสมรส

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

เขียนผังกราฟิกเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรสได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์

5.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

- ใบงานที่ 4.1 เรื่อง การหมั้น
- ใบงานที่ 4.2 เรื่อง การสมรส
- ใบกิจกรรม เรื่อง ความเหมือนที่แตกต่าง

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนเนื้อหาที่เรียนในคาบที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า บัตรประจำตัวประชาชนมีความสำคัญอย่างไร

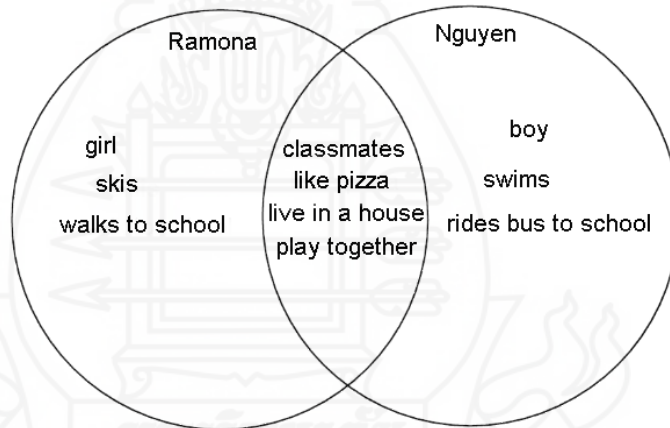
ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูนำเสนอตัวอย่างการจัดข้อมูลด้วยผังกราฟิกที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล ได้แก่ แผนผังความคิด (Mind Mapping) และผังวงกลมซ้อน (Venn diagram) โดยใช้ Power point ในการอธิบายวิธีการสร้างและการนำไปใช้

แผนผังความคิด (Mind Mapping)

ผังวงกลมซ้อน (Venn diagram)

<http://www.graphic.org>

2. ครูพูดถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวและนักเรียนควรรู้ คือ กฎหมายเกี่ยวกับการหมั้น

3. ครูแจกใบความรู้ที่ 4.1 เรื่อง การหมั้น ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาและทำใบงานที่ 4.1 เรื่อง การหมั้น

4. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 3-5 คน นำเสนอผลงานของตนเองจากใบงานที่ 4.1

5. ครูชื่นชมและเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาและการนำเสนอผลงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเรื่อง การหมั้น

ชั่วโมงที่ 2 - 3

ขั้นนำ

ครูสนทนาทบทวนความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงที่แล้วโดยยกกรณีตัวอย่าง ดังนี้

นายแดงอายุ 22 ปี รักนางสาวอ้อ ซึ่งมีอายุ 18 ปี เป็นอันมาก แต่นางสาวอ้อ ไม่ชอบ นายแดงจึงไปขอมัน นางสาวอ้อกับนางเงิน มารดาของนางสาวอ้อ โดยที่นางสาวอ้อไม่ได้รู้เห็นยินยอมแต่อย่างใด นางเงินได้ตกลงรับหมั้นนายแดง และนายแดงได้ส่งมอบแหวนเพชรให้เป็นของมัน ต่อมาหากนางสาวอ้อไม่ยอมทำการสมรสกับนายแดงไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ นายแดงจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนางสาวอ้อได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (แนวคำตอบ นายแดงจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนางสาวอ้อไม่ได้ เพราะการหมั้นครั้งนี้ นางสาวอ้อไม่ได้เป็นผู้สัญญาแต่อย่างใด)

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูพูดถึงกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวที่ต่อเนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการหมั้น คือกฎหมายเกี่ยวกับการสมรส ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้กับคู่หมั้นที่สามารถรักษาสัญญาหมั้นได้จนถึงวันสมรส
2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 4.2 เรื่อง การสมรส พร้อมทั้งทำใบงานที่ 4.2 เรื่อง การสมรสเป็นรายบุคคล
3. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 3-5 คนออกนำเสนอผลงานของตนเองในใบงานที่ 4.1
4. ครูชื่นชมและเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนนำเสนอ
5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยครูเตรียมกระดาษบรูฟ ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น เพื่อใช้เป็นใบกิจกรรม เรื่อง ความเหมือนที่แตกต่าง
6. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน โดยครูและเพื่อนนักเรียนช่วยกันชื่นชมและให้ข้อเสนอแนะผลงานของแต่ละกลุ่ม จนครบทุกกลุ่ม
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานของกลุ่มติดแสดงที่ฝาผนังห้องเรียน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุงระหว่างผลงานของกลุ่มตนเองกับกลุ่มอื่นๆ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรส

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> อธิบายกฎหมายเรื่อง การหมั้นและการสมรส	คะแนนใบงานที่ 4.1 และใบงานที่ 4.2	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 4.1 และใบงานที่ 4.2	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะกระบวนการ</u> เขียนผังกราฟิกเสนอเนื้อหากฎหมายเรื่อง การหมั้นและการสมรส	- คะแนนการทำงาน รายบุคคล - คะแนนการร่วมงานกลุ่ม	สังเกต พฤติกรรม การทำงาน รายบุคคลและ การร่วมงาน กลุ่ม	- แบบสังเกต พฤติกรรม การทำงาน รายบุคคล - แบบสังเกต พฤติกรรม การร่วมงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</u> - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกต พฤติกรรม นักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการสอน

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- Power Point
- ใบความรู้ที่ 4.1 เรื่อง การหมั้น
- ใบความรู้ที่ 4.2 เรื่อง การสมรส
- กรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับการหมั้นและการสมรส
- ประสิทธิภาพของผู้เรียนและผู้สอน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากกิจกรรมการออกแบบตกแต่งชิ้นงาน

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณีย์ ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

ใบความรู้ที่ 4.1

เรื่อง การหมั้น

การหมั้น

1. ความหมาย การหมั้น หรือ “สัญญาหมั้น” หมายถึง สัญญาว่าจะสมรส การหมั้น หรือสัญญาหมั้นเป็นสัญญาที่สัญญาว่าจะสมรสในอนาคต แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าต้องมีการหมั้นก่อนที่จะทำการสมรสทุกกรณี อาจจะมีการสมรสโดยไม่มีการหมั้นเกิดขึ้นก่อนก็ได้(ม.1438)

2. เงื่อนไขการหมั้น การหมั้นจะมีผลสมบูรณ์หรือไม่จะต้องพิจารณาเงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ การหมั้นซึ่งไม่ผ่านเงื่อนไขในข้อหนึ่งข้อใดจะมีผลต่อความสมบูรณ์ของการหมั้น

- เรื่องอายุ (ม. 1435) การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์
- เรื่องความยินยอม (ม. 1436) การหมั้นหากได้กระทำในขณะที่ชายและหญิงคู่หมั้น

ยังไม่บรรลุนิติภาวะ การหมั้น จะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลดังต่อไปนี้ (1) บิดาและมารดา ในกรณีที่มิทั้งบิดามารดา (2) บิดาหรือมารดา ในกรณีที่มารดาหรือบิดาตายหรือถูกถอนอำนาจปกครอง หรือไม่อยู่ในสภาพหรือฐานะที่อาจให้ความยินยอม หรือโดยพฤติการณ์ผู้เยาว์ไม่อาจขอความ ยินยอมจากมารดาหรือบิดาได้ (3) ผู้รับบุตรบุญธรรม ในกรณีที่ผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม 2 (4) ผู้ปกครองในกรณีที่ไม่มีบุคคลซึ่งอาจให้ความยินยอมตาม (1) (2) และ (3) หรือมีแต่บุคคลดังกล่าว ถูกถอนอำนาจปกครอง

- เรื่องของหมั้น (ม. 1437) การหมั้นจะต้องมีการส่งมอบของหมั้นให้แก่หญิงคู่หมั้น เพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรส โดยของหมั้นจะมีมูลค่าเท่าใดก็ได้ หากไม่มีการให้ของหมั้นแก่หญิงคู่หมั้นแม้ว่าจะมีพิธีหมั้นหรือมีการเจรจาข้อขอ การหมั้น นั้นกฎหมายกำหนดว่ามีผลไม่สมบูรณ์

3. ผลของการหมั้น การหมั้นที่สมบูรณ์ย่อมนำไปสู่การสมรส แต่ในกรณีที่การสมรสไม่เกิดขึ้นไม่ว่าจะด้วยสาเหตุอะไรจะบังคับให้มีการสมรสไม่ได้อันเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

3.1 กรณีที่หญิงคู่หมั้นต้องคืนของหมั้นให้แก่ฝ่ายชาย

- หญิงคู่หมั้นไม่ยอมสมรส โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- ชายคู่หมั้นบอกเลิกสัญญาหมั้น เพราะมีเหตุสำคัญอันเกิดจากหญิง

3.2 กรณีที่หญิงคู่หมั้นไม่ต้องคืนของหมั้นให้แก่ฝ่ายชาย

- ชายคู่หมั้นผิดสัญญาหมั้น โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- ชายหรือหญิงคู่หมั้นตายก่อนสมรส
- หญิงคู่หมั้นบอกเลิกการหมั้นกรณีมีเหตุสำคัญเกิดจากชายคู่หมั้น

4. สินสอด หมายถึง ทรัพย์สินที่ฝ่ายชายให้แก่บิดา มารดาของฝ่ายหญิง เพื่อตอบแทนการที่หญิงยอมสมรส (ม.1437) โดยสินสอดนั้นจะส่งมอบเมื่อใดก็ได้

4.1 กรณีที่ฝ่ายชายเรียกทรัพย์สินคืนไม่ได้ คือ ทรัพย์สินที่ให้เพื่อ ขอบมาบิดามารดาของฝ่ายหญิงที่ตนล่วงเกินลูกสาวของเขา ทรัพย์สินนั้นไม่ใช่สินสอด แม้ต่อมาภายหลังไม่มีการสมรสชายจะเรียกคืนไม่ได้

5.2 กรณีที่ฝ่ายชายเรียกสินสอดคืนได้

- การสมรสเกิดขึ้นไม่ได้โดยเหตุสำคัญอันเกิดจากฝ่ายหญิง
- การยกเลิกการสมรสโดยพฤติกรรมที่ฝ่ายหญิงต้องรับผิดชอบ

5. การเรียกค่าทดแทนของหมั้นและสินสอด

5.1 กรณีคู่หมั้นตาย ถ้าคู่หมั้นฝ่ายใดตายก่อนสมรสไม่ว่ากรณีใดไม่เป็นการผิดสัญญาหมั้น ดังนั้นคู่หมั้นอีกฝ่ายไม่มีสิทธิเรียกค่าทดแทน

5.2 กรณีเลิกสัญญาหมั้นโดยสมัครใจ ในกรณีที่สัญญาหมั้นได้เลิกลงโดยความสมัครใจของคู่หมั้น แต่ละฝ่ายจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้ แต่หญิงคู่หมั้นต้องคืนของหมั้น สินสอด ยกเว้นแต่จะได้มีการ สงวนสิทธิเรียกค่าทดแทน หรือการคืนของหมั้น

5.3 กรณีบอกเลิกสัญญาหมั้นโดยกฎหมาย ในกรณีที่สัญญาหมั้นระงับโดยการบอกเลิกสัญญาหมั้นอายุความในการเรียกค่า ทดแทนมีอายุความ 6 เดือนนับแต่วันรู้เหตุแห่งการบอกเลิก แต่อย่างไรแล้วต้องไม่เกิน 5 ปีนับตั้งแต่วันเกิดเหตุ

ใบความรู้ที่ 4.2

เรื่อง การสมรส

การสมรส หมายถึง การที่ชายหญิงสมัครใจเข้ามาอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยไม่เกี่ยวข้องกับเชื้อสาวกับบุคคลอื่น

เงื่อนไขของการสมรส

- อายุของชายหญิงที่จะทำการสมรสกัน ต้องมีอายุ 17 ปี บริบูรณ์เหตุผลที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ก็เพราะการสมรสนั้นทำให้

เกิดความสัมพันธ์กันตาม กฎหมาย และเกิดสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัวมากมาย

- ความยินยอมของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ในกรณีที่คู่สมรสเป็นผู้เยาว์ เหตุผลที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขนี้ก็เพราะว่า เพื่อที่จะให้ผู้ใหญ่เข้ามาช่วยตัดสินใจเลือก แนวทางชีวิตครอบครัวของผู้เยาว์ความยินยอมนี้อาจทำเป็นหนังสือ ระบุชื่อคู่สมรสของทั้ง 2 ฝ่าย และลงลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม

- ห้ามชายหญิงที่มีคู่สมรสอยู่แล้วไปทำการสมรสกับคนอื่นอีก

- ในกรณีที่หญิงที่สามีเดิมตายหรือการสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่น เช่น หย่า ขาดจากกันจะทำการสมรสครั้งใหม่ได้ต้องกระทำหลังจากที่การสมรสเดิมสิ้นสุดไป แล้ว 310 วัน เหตุผลที่กฎหมายกำหนดเช่นนี้เพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับบุตรที่เกิดมาว่าเป็นบุตรของ (สามี ใหม่หรือสามีเก่า)

- ห้ามคนวิกลจริต หรือ สาลั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถทำการสมรส เหตุผลก็เพื่อให้ครอบครัวมีชีวิตที่สงบสุข

- กฎหมายห้ามชายหญิงที่เป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือโดยตรงลงมา ทำการสมรสกัน เช่น พ่อสมรสกับลูก และรวมถึงเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกันด้วยเหตุผลก็เพราะในทางการแพทย์นั้น เขาพิสูจน์ได้ว่าถ้าคนที่มีความสัมพันธ์กันสมรสกัน บุตรที่เกิดมาจะรับเอาส่วนที่ไม่ดีของทั้ง 2 ฝ่ายมาทำให้เด็กที่เกิดมา เป็นเด็กที่ผิดปกติ

- ห้ามผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมทำการสมรสกัน

แบบในการสมรส การสมรสชายหญิงจะต้องจดทะเบียนสมรส มิเช่นนั้นจะถือว่ามี การสมรสแล้วไม่ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ชายหญิงเมื่อได้ทำการจดทะเบียนสมรสแล้วย่อมมีผลทำให้ชายหญิงมีฐานะเป็นสามีภรรยา ซึ่งมีความสัมพันธ์ดังนี้

ความสัมพันธ์ด้านส่วนตัว

1. ต้องอยู่กินกันฉันสามีภรรยา เนื่องจากการสมรสเป็นการก่อตั้งสถาบันครอบครัว ขึ้นสถาบันครอบครัวคงเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าสามีภริยามิได้อยู่ร่วมกันฉันสามีภริยา คือ การใช้ชีวิตร่วมกัน รวมถึงการไม่ประพฤตินอกใจคู่สมรสของตนด้วย

2. ต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน ให้ความช่วยเหลือกันใน ชีวิตประจำวัน ทั้งด้านทรัพย์สิน และความเป็นอยู่

3. ต้องเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ไร้ความสามารถ

ความสัมพันธ์ด้านทรัพย์สิน

ชายหญิงเมื่อสมรสกันกฎหมายแยกทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาออกเป็นสองส่วน คือ สินส่วนตัวและสินสมรส

สินส่วนตัว ได้แก่ทรัพย์สินดังต่อไปนี้

1. ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่แล้วก่อนการสมรส
2. ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัว เครื่องแต่งกาย หรือเครื่องประดับตามควรแก่ฐานะ ของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

3. ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ

4. ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรส

5. ทรัพย์สินที่เป็นของหมั้น

สินสมรส ได้แก่ทรัพย์สินดังต่อไปนี้

1. ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างการสมรส อันได้แก่ ทรัพย์สินทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายได้มาระหว่างสมรส เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เงินรางวัลจากลอตเตอรี่

2. ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายได้จากการสมรสโดยพินัยกรรม หรือโดยการให้เป็นหนังสือเมื่อพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้ระบุว่า เป็นสินสมรส

3. ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว ทรัพย์สินที่เป็นดอกผล เช่น ดอกเบี้ย ค่าเช่า เงินปันผลที่เกิดขึ้นระหว่างสมรส แม้เกิดจากสินส่วนตัวก็เป็นสินสมรสระหว่างสามีภริยา

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....
 ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....
 ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	เรื่อง	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	ความสมบูรณ์ของผลงาน					
2	ความตั้งใจทำงาน					
3	ทำงานเสร็จตามกำหนด					
4	ความร่วมมือในกลุ่ม					
5	การปฏิบัติงานถูกต้องตามขั้นตอน					
6	ผลงานที่ทำมีคุณภาพ					
7	ผลงานที่ทำมีประโยชน์					
8	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
9	เวลา/เหมาะสมกับงาน					
10	นำผลงานไปปฏิบัติจริง					
รวม						

ระดับคุณภาพ

คะแนน 31-40 ดีมาก

ผลการประเมิน.....

คะแนน 21-30 ดี

คะแนน 11-20 พอใช้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

คะแนน 0-10 ควรปรับปรุง

(.....)

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ที่	ชื่อ-สกุล	การแบ่งหน้าที่ อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือใน การทำงาน				การแสดงความ คิดเห็น				การรับฟังความ คิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน					
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีมาก = 4
- ดี = 3
- พอใช้ = 2
- ปรับปรุง = 1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานผังกราฟิก รายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

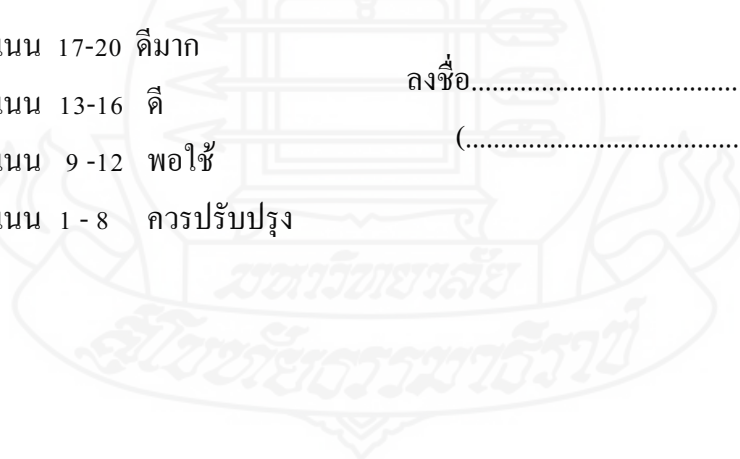
คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9-12 พอใช้

คะแนน 1-8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินผลงานผังกราฟิกรายกลุ่ม

เรื่อง.....กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม 1. ....2.....3.....

4. ....5.....6.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9 -12 พอใช้

คะแนน 1 - 8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินผลงานผังกราฟิก (Rubric)

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
เนื้อหา รูปแบบ ผังกราฟิก	เนื้อหาสมบูรณ์ดี มาก รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสม ถูกต้องดีมาก	เนื้อหาสมบูรณ์ ดี รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสมถูกต้อง ดี	เนื้อหาสมบูรณ์ เล็กน้อยรูปแบบ ผังกราฟิก เหมาะสม น้อย	เนื้อหาไม่มีความ สมบูรณ์ รูปแบบ ผังกราฟิกมีความ สมบูรณ์น้อยมาก
การใช้ภาษา เขียน	การใช้ภาษาเขียน ถูกต้องตรง ประเด็น	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็นส่วน ใหญ่และถูกต้อง	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็น บางส่วน	ใช้ภาษาไม่ตรง ประเด็นและไม่ ถูกต้อง
ความสะอาด เรียบร้อยและ สวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ เรียบร้อยดีมาก	ผลงานค่อนข้าง สะอาดสวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ สวยงามเล็กน้อย	ผลงานไม่มีความ สวยงามและ สะอาด
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดีมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ค่อนข้างมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เล็กน้อย	ไม่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์
การนำเสนอ ผลงาน	มีการนำเสนอ เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจนน่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน น่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน	มีการนำเสนอ งาน ไม่เป็นไป ตามลำดับ ขั้นตอน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชื่อ – สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้พิจารณาตัวชี้วัดต่อไปนี้แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง ตามระดับคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ระดับคะแนน 5 หมายถึง ดีเยี่ยม / 4 หมายถึง ดี / 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ / 1 หมายถึง ปรับปรุง

ตัวชี้วัด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. มีวินัย					
1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ของครู และ กลุ่ม					
1.2 ตรงต่อเวลา ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
2. ใฝ่เรียนรู้					
2.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้					
2.2 แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้					
3. มุ่งมั่นในการทำงาน					
3.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน					
3.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย					
รวม					

เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 - 100 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม (3)
 ร้อยละ 70 - 79 ระดับคุณภาพ ดี (2)
 ร้อยละ 50 - 69 ระดับคุณภาพ พอใช้ (1)
 ร้อยละ 0 - 49 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง (0)

สรุปผลการประเมิน ผ่าน ระดับ ดีเยี่ยม ดี พอใช้
 ไม่ผ่าน ระดับ ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกที่ 5
รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
เรื่อง มรดก **เวลา 2 ชั่วโมง**

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและซำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

ในปัจจุบันกฎหมายมีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย และกฎหมายในเรื่องมรดกนี้ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่เราจะทำความเข้าใจ เพราะว่าถ้าไม่มีกฎหมายมรดกแล้ว ก็จะทำให้สังคมวุ่นวาย เช่น อาจมีการฆ่ากันตาย เพราะแย่งทรัพย์สินสมบัติของผู้ตายเกิดขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ได้ ดังนั้นกฎหมายจึงต้องเข้ามาวางหลักในเรื่องมรดกของผู้ตายว่า ภายหลังจากผู้ตาย ตายแล้วทรัพย์สินสมบัติของเขาตกแก่ผู้ใด เพื่อมิให้เกิดการแย่งชิงกันระหว่างญาติของผู้ตายด้วยกันเอง

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของมรดก

3.2 ผู้มีสิทธิรับมรดก

- ทายาทโดยพินัยกรรม
- ทายาทโดยธรรม
- คู่สมรส

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายการแบ่งมรดกได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

เขียนผังกราฟิกเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายมรดกได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

- การคิดวิเคราะห์
- การคิดสังเคราะห์

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- ทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

- ใบงานที่ 5.1 เรื่อง มรดก
- ใบกิจกรรม เรื่อง มรดกตกทอด

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูสนทนาทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้วกับนักเรียน โดยให้นักเรียนช่วยกันบอก
ว่า การสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมายคู่สมรสต้องปฏิบัติอย่างไร

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูนำเสนอผังกราฟิกแบบ K-W-L เพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียนในการอ่าน
ข้อมูลดังนี้
หัวข้อหรือเรื่อง .....

รู้อะไรบ้าง K	ต้องการรู้อะไร เพิ่มเติม W	ได้เรียนอะไร L	จะต้องเรียนรู้เพิ่มเติม อย่างไร H
สรุปข้อมูลที่ใช้อธิบายรายละเอียดของหัวข้อหรือหัวเรื่องที่กำลังศึกษา			

2. ครูนำเสนอภาพยนตร์สั้นเรื่อง กฎหมายมรดก จาก You Tube ใช้เวลาประมาณ 17 นาที
3. นักเรียนช่วยกันบอกสาระที่ได้จากการดูภาพยนตร์
4. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 5.1 เรื่อง มรดก
5. นักเรียนนำความรู้จากใบความรู้ที่ 5.1 มาเสนอเป็นผังกราฟิกในใบงานที่ 5.1 เรื่อง มรดก
6. จากนั้นครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 5-6 คน นำเสนอผลงานจากใบงาน
7. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับมรดก เพื่อสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การทำกิจกรรมในชั่วโมงถัดไป

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเรื่อง กฎหมายมรดก

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาทบทวนเนื้อหาที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยครูให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามดังนี้

- บุคคลใดบ้างที่มีสิทธิรับมรดก
- หากผู้ตายไม่มีทั้งทายาทโดยธรรมและทายาทโดยพินัยกรรม มรดกนั้นจะตกเป็นของใคร

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานตามใบกิจกรรมเรื่อง มรดกตกทอด
2. โดยครูแจกกระดาษบรู๊ฟ ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น เพื่อใช้ในการทำกิจกรรม
3. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่ม
4. แต่ละกลุ่มนำผลงานของกลุ่มตนเองติดบนกระดาน พร้อมทั้งช่วยกันเฉลยคำตอบในใบกิจกรรม

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการแบ่งมรดก

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> อธิบายวิธีการแบ่งมรดกได้	คะแนนใบงานที่ 5.1 และคะแนนงานกลุ่ม	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 5.1 และใบกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะกระบวนการ</u> เขียนผังกราฟิกเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายมรดกได้	- คะแนนการทำงานรายบุคคล - คะแนนการร่วมงานกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคลและการร่วมงานกลุ่ม	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล - แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</u> - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการสอน

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- ภาพยนตร์สั้นจาก You Tube
- ใบความรู้ที่ 5.1 เรื่อง มรดก
- ตัวอย่างการคำนวณวิธีแบ่งมรดก
- ประสิทธิภาพของผู้เรียนและของผู้สอน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด

- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูลจากแหล่ง
สารสนเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากกิจกรรมการออกแบบตกแต่งชิ้นงาน

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณีย์ ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

ใบความรู้ที่ 5.1

เรื่อง มรดก

มรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบต่างๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น หนี้สิน เป็นต้น เว้นแต่ตามกฎหมายหรือโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ เช่น สิทธิในการสมัครสอบ สิทธิในการมีอาวุธปืน

กรณีที่ถูกฆาตกรรม ถ้าทำพินัยกรรมไว้ มรดกจะตกทอดแก่บุคคลที่ผู้ตายระบุไว้ใน

พินัยกรรม หากไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ มรดกจะตกแก่บุคคลที่เป็นทายาทและคู่สมรส ซึ่งทายาทในทางกฎหมายจะแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. **ทายาทโดยธรรม** หมายถึง ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมายได้แก่ ญาติและคู่สมรส ซึ่งทายาทที่เป็นญาติสามารถแบ่งเป็น 6 ลำดับ คือ (1) ผู้สืบสันดาน (2) บิด มารดา (3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (4) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน (5) ปู่ ย่า ตา ยาย และ (6) ลุง ป้า น้า อา โดยสิทธิได้รับมรดกและส่วนแบ่งที่จะได้รับจะลดลงตามลำดับความห่างของญาตินั้นๆ

2. **ทายาทโดยพินัยกรรม** เป็นทายาทมีสิทธิรับมรดกตามพินัยกรรม ได้แก่ คำสั่งยกทรัพย์สินหรือแบ่งทรัพย์สิน อันเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนเมื่อตายแล้ว หรือในกรณีอื่นๆ ที่กฎหมายรับรองซึ่งมีผลเมื่อตายแล้ว เช่น การตั้งผู้ปกครองเด็ก และต้องทำให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย จึงจะมีผลเป็นพินัยกรรมตามกฎหมาย

หลักเกณฑ์ในการรับมรดก

1. ถ้าผู้ตายมีคู่สมรส ต้องคว่าทรัพย์สินนั้น เป็นสินส่วนตัวหรือสินสมรส ถ้าเป็นสินสมรส จะต้องแบ่งให้คู่สมรสครึ่งหนึ่งก่อน และส่วนที่เหลือเป็น “ทรัพย์สินมรดก” ที่จะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม หรือ ผู้รับพินัยกรรม

2. ถ้ามีพินัยกรรม ต้องคว่าผู้ตายได้ยกทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้รับพินัยกรรมเท่าใด หากยกให้ทั้งหมด ทายาทโดยธรรมจะไม่มีสิทธิได้รับมรดก แต่หากยกให้เพียงบางส่วน ส่วนที่เหลือจะนำมาแบ่งแก่ทายาทโดยธรรมตามลำดับ

3. พิจารณาว่าใครบ้างที่เป็นทายาทโดยธรรม เพื่อที่จะทราบว่าใครบ้างที่เป็นทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิรับมรดก และได้รับในสัดส่วนเท่าใด

4. กรณีไม่มีทายาทโดยธรรม หรือ ผู้รับพินัยกรรม มรดกนั้นจะตกทอดแก่แผ่นดิน

ที่มา <https://www.dharmniti.co.th>

ใบงานที่ 5.1
เรื่อง มรดก

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำเนื้อหาจากใบความรู้ที่ 5.1 มาเสนอเป็นผังกราฟิกแบบ K-W-L-H ดังนี้

หัวข้อหรือเรื่อง .....

รู้อะไรบ้าง K	ต้องการรู้อะไรเพิ่มเติม W	ได้เรียนอะไร L	จะต้องเรียนรู้เพิ่มเติม อย่างไร H
----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- -----	----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- -----	----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- -----	----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- ----- -----
สรุปข้อมูลที่ใช้อธิบายรายละเอียดของหัวข้อหรือหัวเรื่องที่กำลังศึกษา			
----- ----- ----- ----- -----			

ใบกิจกรรม

เรื่อง มรดกตกทอด

คำชี้แจง

1. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันคัดเลือกประธานกลุ่ม โดยกำหนดให้ประธานกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ และประเมินพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม
2. ให้ประธานกลุ่มชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
  - 2.1 ให้สมาชิกในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการเรียนเรื่อง กฎหมายมรดกมาร่วมกันคิดคำนวณการแบ่งมรดก จากกรณีตัวอย่างที่กำหนดให้ โดยเลือกนำเสนอเป็นแผนผังกราฟิกตามที่ได้เรียนมาลงในกระดาษรูป
  - 2.2 คัดเลือกตัวแทนกลุ่มเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน

กรณีตัวอย่าง

เจ้าของมรดกมีทายาทดังนี้คือ บิดามารดา ภรรยา ลูกคนที่ 1 ลูกคนที่ 2 ลูกบุญธรรม พี่ น้อง และหลาน

เจ้ามรดกมีที่ดิน 24 ไร่ (สินสมรส) มีเงินสด 120 ล้านบาท (สินส่วนตัว) และรถยนต์ 1 คัน (สินส่วนตัว) มีพินัยกรรมระบุว่า ยกรถยนต์ และเงินสดจำนวน 60 ล้านบาท ให้หลาน สามารถแบ่งมรดกได้อย่างไร ?

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....
 ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....
 ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	เรื่อง	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	ความสมบูรณ์ของผลงาน					
2	ความตั้งใจทำงาน					
3	ทำงานเสร็จตามกำหนด					
4	ความร่วมมือในกลุ่ม					
5	การปฏิบัติงานถูกต้องตามขั้นตอน					
6	ผลงานที่ทำมีคุณภาพ					
7	ผลงานที่ทำมีประโยชน์					
8	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
9	เวลา/เหมาะสมกับงาน					
10	นำผลงานไปปฏิบัติจริง					
รวม						

ระดับคุณภาพ

คะแนน 31-40 ดีมาก

ผลการประเมิน.....

คะแนน 21-30 ดี

คะแนน 11-20 พอใช้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

คะแนน 0-10 ควรปรับปรุง

(.....)

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ที่	ชื่อ-สกุล	การแบ่งหน้าที่ อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือใน การทำงาน				การแสดงความ คิดเห็น				การรับฟังความ คิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน					
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานผังกราฟิก รายบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ชื่อผลงาน / กิจกรรมเรื่อง.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

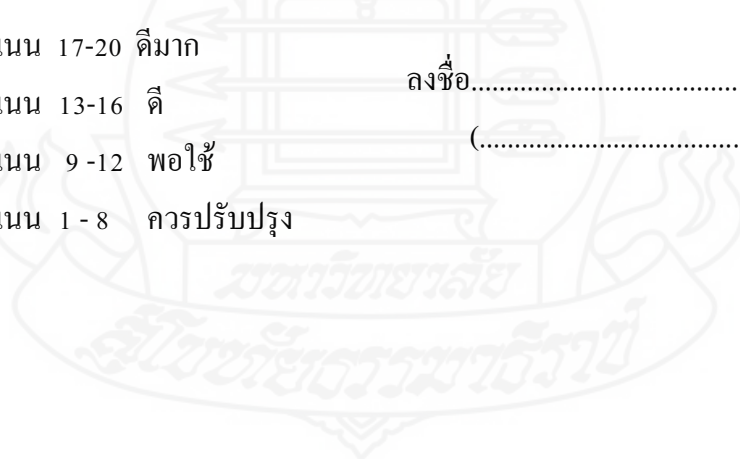
คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9-12 พอใช้

คะแนน 1-8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินผลงานผังกราฟิกรายกลุ่ม

เรื่อง.....กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม 1.....2.....3.....

4.....5.....6.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9 -12 พอใช้

คะแนน 1 - 8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินผลงานผังกราฟิก (Rubric)

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
เนื้อหา รูปแบบ ผังกราฟิก	เนื้อหาสมบูรณ์ดี มาก รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสม ถูกต้องดีมาก	เนื้อหาสมบูรณ์ ดี รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสมถูกต้อง ดี	เนื้อหาสมบูรณ์ เล็กน้อยรูปแบบ ผังกราฟิก เหมาะสม น้อย	เนื้อหาไม่มีความ สมบูรณ์ รูปแบบ ผังกราฟิกมีความ สมบูรณ์น้อยมาก
การใช้ภาษา เขียน	การใช้ภาษาเขียน ถูกต้องตรง ประเด็น	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็นส่วน ใหญ่และถูกต้อง	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็น บางส่วน	ใช้ภาษาไม่ตรง ประเด็นและไม่ ถูกต้อง
ความสะอาด เรียบร้อยและ สวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ เรียบร้อยดีมาก	ผลงานค่อนข้าง สะอาดสวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ สวยงามเล็กน้อย	ผลงานไม่มีความ สวยงามและ สะอาด
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดีมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ค่อนข้างมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เล็กน้อย	ไม่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์
การนำเสนอ ผลงาน	มีการนำเสนอ เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจนน่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน น่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน	มีการนำเสนอ งาน ไม่เป็นไป ตามลำดับ ขั้นตอน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชื่อ – สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้พิจารณาตัวชี้วัดต่อไปนี้แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง ตามระดับคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ระดับคะแนน 5 หมายถึง ดีเยี่ยม / 4 หมายถึง ดี / 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ / 1 หมายถึง ปรับปรุง

ตัวชี้วัด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. มีวินัย					
1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ของครู และ กลุ่ม					
1.2 ตรงต่อเวลา ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
2. ใฝ่เรียนรู้					
2.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้					
2.2 แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้					
3. มุ่งมั่นในการทำงาน					
3.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน					
3.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย					
รวม					

เกณฑ์การประเมิน	ร้อยละ 80 - 100	ระดับคุณภาพ	ดีเยี่ยม	(3)
	ร้อยละ 70 - 79	ระดับคุณภาพ	ดี	(2)
	ร้อยละ 50 - 69	ระดับคุณภาพ	พอใช้	(1)
	ร้อยละ 0 - 49	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	(0)

สรุปผลการประเมิน ผ่าน ระดับ ดีเยี่ยม ดี พอใช้
 ไม่ผ่าน ระดับ ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกที่ 6

รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

เรื่อง การรับรองบุตรและการรับบุตรบุญธรรม

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและซำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

บุตรซึ่งเกิดจากหญิงที่เป็นภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของหญิงแต่เป็นบุตรนอกกฎหมายของชาย กฎหมายจึงเปิดโอกาสให้ชายรับรองบุตรได้ ซึ่งเด็กจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของชายด้วย ในขณะที่บุตรบุญธรรมเป็นบุตรที่ขอมาเลี้ยงคู่เสมือนบุตรของตน

3. สาระการเรียนรู้

3.1 การรับรองบุตร

- ความหมาย
- กรณีที่ต้องรับรองบุตร
- ประโยชน์ของการรับรองบุตร

3.2 การรับบุตรบุญธรรม

- ความหมาย
- คุณสมบัติของผู้รับบุตรบุญธรรม
- สิทธิของบุตรบุญธรรม

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายความหมายของการรับรองบุตรและการรับบุตรบุญธรรมได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

เขียนผังกราฟิกเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างการรับรองบุตรกับการรับบุตรบุญธรรมได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

- การคิดวิเคราะห์
- การคิดสังเคราะห์

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

- กิจกรรมเรื่อง สายใยแห่งรัก

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

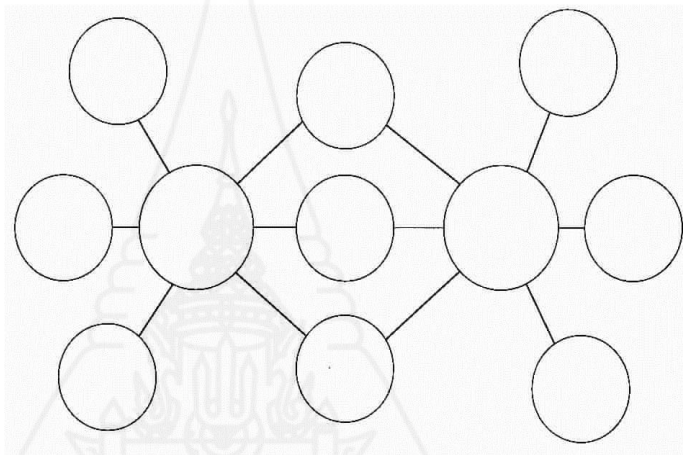
ขั้นนำ

ครูสนทนาเพื่อทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับนักเรียนเกี่ยวกับกฎหมายเรื่อง มรดก โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามดังนี้

- มรดก หมายถึง
- ผู้ใดบ้างมีสิทธิรับมรดก
- หากผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมและไม่มีทายาท มรดกจะตกทอดแก่ผู้ใด

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูให้นักเรียนดู การตอบคำถามของนายสงกรานต์ อัจฉริยะทรัพย์ เกี่ยวกับการรับมรดกของบุตรบุญธรรม ในรายการคลายทุกข์ชาวบ้าน ทางช่องอัมรินทร์ทีวี จากใน YouTube
2. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่นักเรียนได้รู้จากการดูรายการดังกล่าว
3. ครูนำเสนอผังกราฟิกที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา คือ ผังเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์

4. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 6.1 เรื่อง การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม
5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มตามใบกิจกรรมเรื่องสายใยแห่งรัก
6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานในชั่วโมงต่อไป

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนเรื่อง การรับรองบุตรและการรับบุตรบุญธรรม

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามดังนี้

- กรณีใดบ้างที่ต้องมีการจดทะเบียนรับรองบุตร
- ผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรมได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากลำดับที่ในการนำเสนอผลงานกลุ่ม
2. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองจนครบทุกกลุ่ม
3. ครูชื่นชมและให้คำแนะนำผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาจากผลงานกลุ่ม นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> อธิบายการรับรองบุตรและการรับบุตรบุญธรรมได้	คะแนนแบบทดสอบ	ตรวจแบบทดสอบ	แบบทดสอบ	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะ</u> <u>กระบวนการ</u> เขียนผังกราฟิกแสดงความสัมพันธ์ของการรับรองบุตรกับการรับบุตรบุญธรรม	คะแนนการร่วมงานกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรม การร่วมงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การร่วมงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไปผ่านเกณฑ์
<u>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</u> - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไปผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการสอน

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- รายการหลายทุกซ์ชาวบ้าน จาก You Tube
- ใบความรู้ที่ 6.1 เรื่อง การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม
- ประสบการณ์ของผู้เรียนและของผู้สอน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูล

จากแหล่งสารสนเทศ

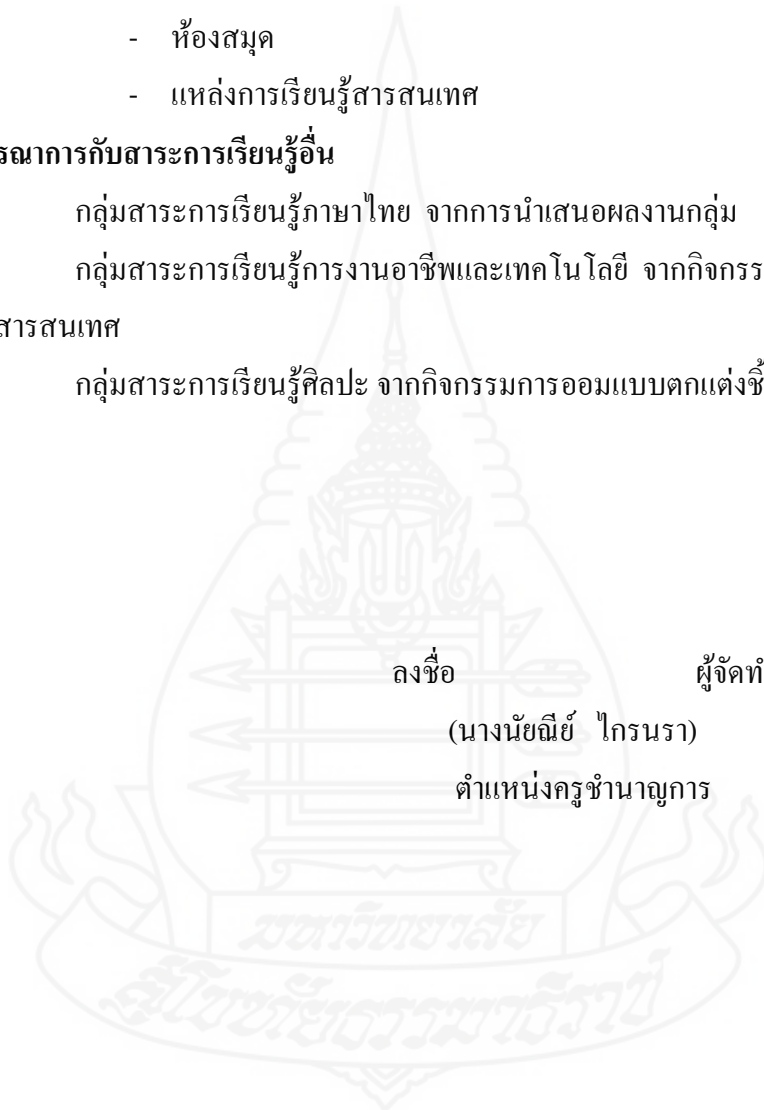
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากกิจกรรมการออกแบบตกแต่งชิ้นงาน

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณีย์ ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

ใบความรู้ที่ 6.1

เรื่อง การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม

เด็กที่เกิดจากบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ถือว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของมารดา แต่ยังเป็นบุตรไม่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา หรือที่เรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า “บุตรนอกสมรส” เพราะประเทศไทยถือการแต่งงานโดยชอบด้วยกฎหมายคือการจดทะเบียนสมรสซึ่งจะเป็นการรองรับสถานภาพบุตรที่เกิดมาหลังการสมรสว่าเด็กนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาด้วย อย่างไรก็ตาม บุตรนอกสมรสสามารถกลายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดาในภายหลังได้ มี 3 วิธีคือ

- บิดามารดาจดทะเบียนสมรสในภายหลัง
- บิดาจดทะเบียนรับรองบุตร และ
- มีคำพิพากษาของศาลว่าเด็กเป็นบุตร

ที่มา : www.dailynews.co.th

บุตรบุญธรรม หมายถึง บุตรของผู้อื่นที่บุคคลได้จดทะเบียนรับเป็นบุตรบุญธรรม คุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

1. ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี (นับตั้งแต่วันเกิด ถึงวันที่ยื่นคำร้อง)
2. ต้องมีอายุมากกว่าเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรม ไม่น้อยกว่า 15 ปี
3. ต้องเป็นผู้ที่ไม่ต้องห้ามเป็นผู้ปกครองเด็กตามมาตรา 1587 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้แก่

- ผู้ซึ่งศาลสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
  - ผู้ซึ่งเป็นบุคคลล้มละลาย
  - ผู้ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์ หรือทรัพย์สินของผู้เยาว์
  - ผู้ซึ่งมีหรือเคยมีคดีในศาลกับผู้เยาว์ ผู้บุพการีหรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดากับผู้เยาว์
  - ผู้ซึ่งบิดาหรือมารดาที่ตายได้ทำหนังสือระบุชื่อ ห้ามไว้มิให้เป็นผู้ปกครองคุณสมบัติทางสังคมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
1. เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ ครอบครัวอบอุ่น ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี
  2. ต้องมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

3. ต้องมีฐานะการครองชีพที่มั่นคง มีทรัพย์สินและรายได้ที่แน่นอน ไม่มีหนี้สิน และไม่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายการเลี้ยงดูหรือสนับสนุนการศึกษาของเด็ก
4. ต้องมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ถูกสุขลักษณะ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ห่างไกลจากชุมชนมากเกินไป
5. ต้องมีเวลาให้กับเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรม ให้ความสำคัญ และเอาใจใส่เด็กอย่างใกล้ชิด
6. ต้องมีเหตุผลในการขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่เหมาะสม ไม่เชื่อถือเรื่อง โชคลาง รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอย่างเปิดเผยและจริงใจ ไม่ได้รับการคัดค้านจากสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง
7. ต้องไม่มีบุตร หรือเด็กในความอุปการะมากเกินไป เพื่อให้บุตรบุญธรรมได้รับความรัก และการเอาใจใส่อย่างเต็มที่
8. ไม่เคยมีประวัติกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ต่อบุคคลอื่นหรือประพฤติผิดศีลธรรมและจารีตประเพณีอันดีงาม
9. ต้องมีวุฒิภาวะเหมาะสมที่จะอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนให้บุตรบุญธรรมประพฤติตนเป็นคนดี

ที่มา <https://www.lovecarestation.com>

...รู้ก่อนรับ...

- กรณีที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นข้าราชการ บุตรบุญธรรมไม่สามารถใช้สิทธิข้าราชการของผู้ขอได้ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน
- ไม่สามารถแก้ไขชื่อบิดามารดาในสูติบัตรเด็กได้
- บุตรบุญธรรมมีสิทธิใช้นามสกุลของบิดามารดาบุญธรรม
- บุตรบุญธรรมจะมีสิทธิรับมรดกของบิดามารดาบุญธรรมเสมือนบุตรจริง
- เมื่อรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว อำนาจในการปกครองเด็กจะอยู่ที่บิดามารดาบุญธรรม
- บิดามารดาบุญธรรมไม่สามารถรับมรดกหรือสิทธิต่างๆ ของบุตรบุญธรรมได้ เช่น สิทธิข้าราชการ

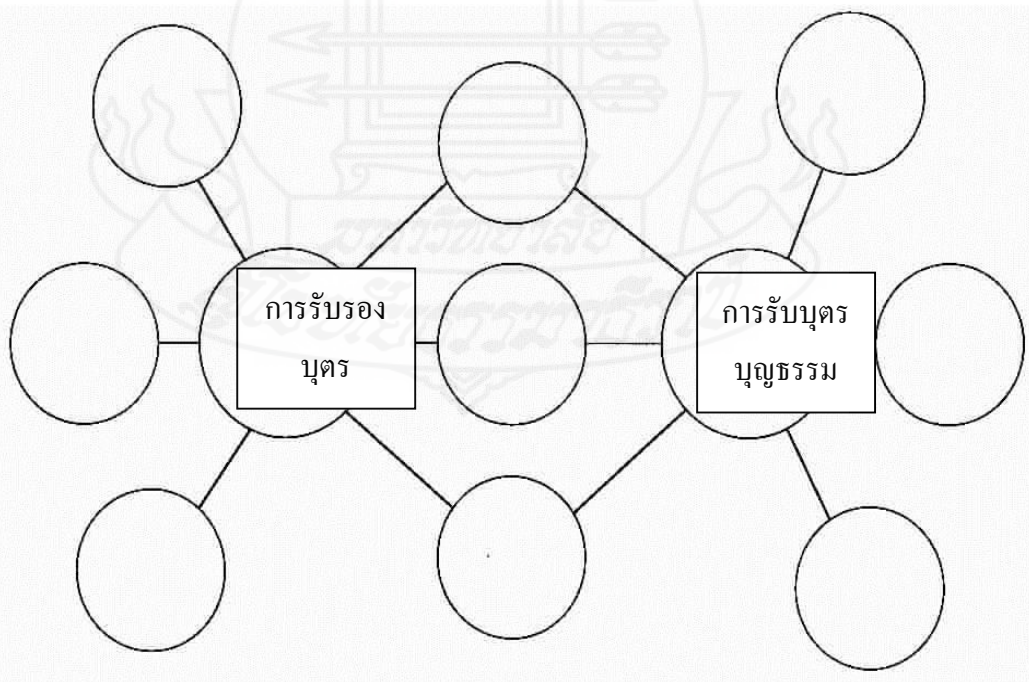
ที่มา <http://www.satun.m-society.go.th>

ใบกิจกรรม
เรื่อง สายใยแห่งรัก

คำชี้แจง

1. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันคัดเลือกประธานกลุ่ม โดยกำหนดให้ประธานกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้นำการดำเนินการ และประเมินพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม
2. ให้ประธานกลุ่มชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
  - 2.1 ให้สมาชิกในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการเรียนเรื่อง การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม เขียนนำเสนอผังกราฟิก ลงในกระดาษบรูฟ
  - 2.2 คัดเลือกตัวแทนกลุ่มเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ตัวอย่าง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ที่	ชื่อ-สกุล	การแบ่งหน้าที่ อย่างเหมาะสม				ความร่วมมือใน การทำงาน				การแสดงความ คิดเห็น				การรับฟังความ คิดเห็น				ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน					
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงานผังกราฟิกรายกลุ่ม

เรื่อง.....กลุ่มที่.....

สมาชิกกลุ่ม 1. ....2.....3.....

4. ....5.....6.....

ตรวจสอบเมื่อ.....ผู้ตรวจสอบ/ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	รวม คะแนน
1	เนื้อหาและรูปแบบการใช้ผังกราฟิก					
2	การใช้ภาษาเขียน					
3	ความสะอาด สวยงาม					
4	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
5	การนำเสนอผลงาน					
รวม						

ระดับคุณภาพ

ผลการประเมินระดับคุณภาพ.....

คะแนน 17-20 ดีมาก

คะแนน 13-16 ดี

คะแนน 9 -12 พอใช้

คะแนน 1 - 8 ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินผลงานผังกราฟิก (Rubric)

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
เนื้อหา รูปแบบ ผังกราฟิก	เนื้อหาสมบูรณ์ดี มาก รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสม ถูกต้องดีมาก	เนื้อหาสมบูรณ์ ดี รูปแบบผัง กราฟิก เหมาะสมถูกต้อง ดี	เนื้อหาสมบูรณ์ เล็กน้อยรูปแบบ ผังกราฟิก เหมาะสม น้อย	เนื้อหาไม่มีความ สมบูรณ์ รูปแบบ ผังกราฟิกมีความ สมบูรณ์น้อยมาก
การใช้ภาษา เขียน	การใช้ภาษาเขียน ถูกต้องตรง ประเด็น	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็นส่วน ใหญ่และถูกต้อง	ใช้ภาษาเขียนได้ ตรงประเด็น บางส่วน	ใช้ภาษาไม่ตรง ประเด็นและไม่ ถูกต้อง
ความสะอาด เรียบร้อยและ สวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ เรียบร้อยดีมาก	ผลงานค่อนข้าง สะอาดสวยงาม	ผลงานมีความ สะอาดและ สวยงามเล็กน้อย	ผลงานไม่มีความ สวยงามและ สะอาด
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดีมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ค่อนข้างมาก	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เล็กน้อย	ไม่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์
การนำเสนอ ผลงาน	มีการนำเสนองาน เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจนน่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน น่าสนใจ	มีการนำเสนอ งานเป็นลำดับ ขั้นตอน	มีการนำเสนอ งาน ไม่เป็นไป ตามลำดับ ขั้นตอน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชื่อ – สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง ให้พิจารณาตัวชี้วัดต่อไปนี้แล้วให้ระดับคะแนนที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง ตามระดับคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ระดับคะแนน 5 หมายถึง ดีเยี่ยม / 4 หมายถึง ดี / 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง พอใช้ / 1 หมายถึง ปรับปรุง

ตัวชี้วัด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. มีวินัย					
1.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ของครู และ กลุ่ม					
1.2 ตรงต่อเวลา ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
2. ใฝ่เรียนรู้					
2.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้					
2.2 แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้					
3. มุ่งมั่นในการทำงาน					
3.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน					
3.2 ทำงานด้วยความเพียร พยายาม และ อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย					
รวม					

เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 80 - 100 ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม (3)
 ร้อยละ 70 - 79 ระดับคุณภาพ ดี (2)
 ร้อยละ 50 - 69 ระดับคุณภาพ พอใช้ (1)
 ร้อยละ 0 - 49 ระดับคุณภาพ ปรับปรุง (0)

สรุปผลการประเมิน ผ่าน ระดับ ดีเยี่ยม ดี พอใช้
 ไม่ผ่าน ระดับ ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

เรื่อง กฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมาย

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

กฎหมาย คือ ข้อบังคับของรัฐ จุดเด่นที่สำคัญของกฎหมายคือ ต้องมีสภาพบังคับ ต้องมีบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืน กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการจัดระเบียบและควบคุมสังคม สมาชิกในสังคมจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตาม เพื่อความสงบเรียบร้อยในสังคมซึ่งกฎหมายที่บังคับใช้กับประชาชนได้นั้นจะต้องผ่านกระบวนการในการตรากฎหมาย

3. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของกฎหมาย
- กระบวนการในการตรากฎหมาย
  - ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย
  - ขั้นตอนการตรากฎหมาย
  - การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมาย
- ความสำคัญของกฎหมาย

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายความหมายของกฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมายได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

สรุปความสำคัญของกฎหมายที่มีต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติได้
 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
 มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- การคิดวิเคราะห์
- การคิดสังเคราะห์

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของกฎหมาย

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง กฎหมาย โดยการให้นักเรียนช่วยกันให้คำนิยามของคำว่า กฎหมาย ตามความคิดของตนเอง จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความที่ชัดเจนของกฎหมาย นักเรียนบันทึกเนื้อหาลงในสมุด

2. ครูพูดถึง กระบวนการในการตรากฎหมาย ว่าจะต้องประกอบด้วย 1. ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย ซึ่งได้แก่ คณะรัฐมนตรีจำนวนไม่เกิน 35 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น 2. ขั้นตอนการตรากฎหมาย และ 3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรากฎหมาย

3. ครูให้นักเรียนศึกษาขั้นตอนในการตรากฎหมาย จากใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ขั้นตอนในการตรากฎหมาย

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมาย

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า

- ผู้มีสิทธิ์เสนอร่างกฎหมายได้แก่บุคคลใดบ้าง

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. จากนั้นนักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของกฎหมายจากหนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์ความสำคัญ ลงในใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของกฎหมาย

2. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน จนครบทุกกลุ่ม โดยครูและนักเรียนร่วมกันชื่นชมผลงานกลุ่มที่ถูกต้องชัดเจนและให้กำลังใจผลงานของกลุ่มที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงและความสำคัญของกฎหมาย

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> อธิบายกฎหมายและกระบวนการในการตรากฎหมาย	คะแนนใบงาน	ตรวจใบงาน	ใบงาน	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะ</u> กระบวนการสรุปความสำคัญของกฎหมายได้	คะแนนการร่วมงานกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรมกรร่วมงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมกรร่วมงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</u> มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อ

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ขั้นตอนในการตรากฎหมาย

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ
-

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

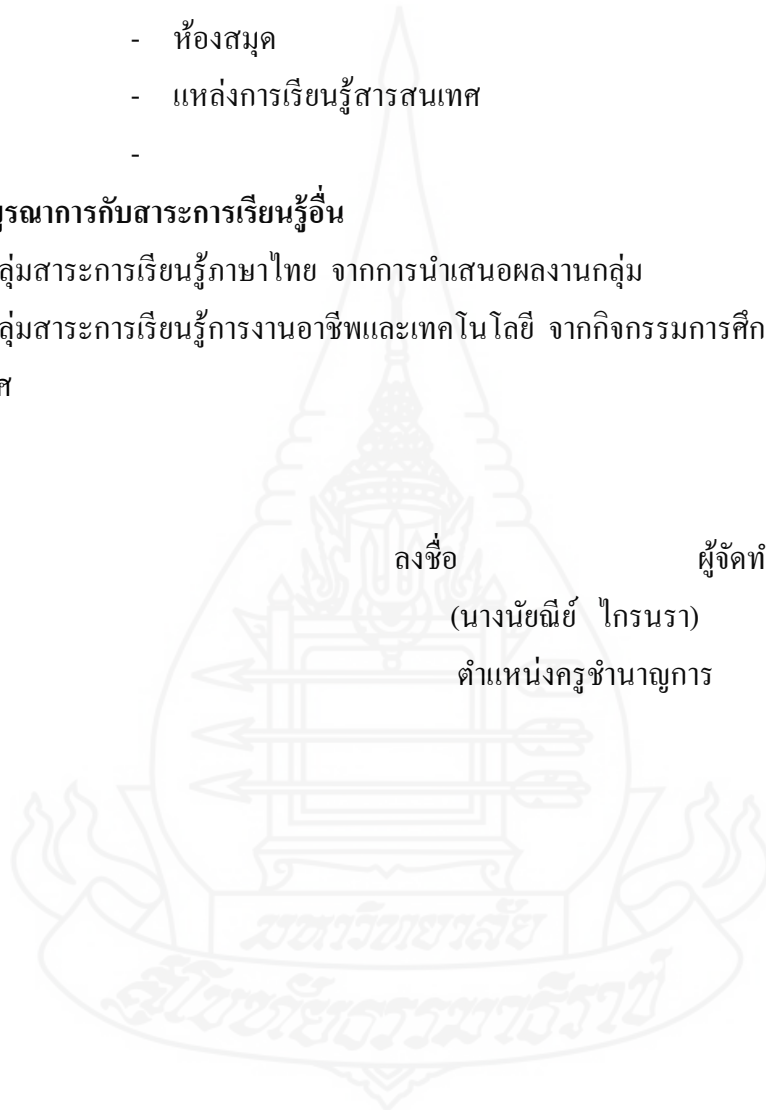
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณี ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

เวลา 3 ชั่วโมง

1.มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

ผู้เยาว์ หมายถึง บุคคลที่อายุยังไม่ครบ 20 บริบูรณ์ ดังนั้นการกระทำใดๆ ตามกฎหมายที่เรียกว่า “นิติกรรม” นั้น ผู้เยาว์จึงถูกจำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมต่างๆ เนื่องจากผู้เยาว์ยังขาดวุฒิภาวะและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต

3. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของผู้เยาว์
- สิทธิที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง
- สิทธิที่ผู้เยาว์ไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง
- ประโยชน์ของกฎหมายที่เกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

- อธิบายความหมายของผู้เยาว์ได้
- อธิบายสิทธิของผู้เยาว์ได้

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

สรุปเนื้อหาเรื่อง กฎหมายผู้เยาว์และสิทธิของผู้เยาว์

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.4 ความสามารถในการสื่อสาร

5.5 ความสามารถในการคิด

การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์

5.6 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

ใบงานที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวกับผู้เยาว์

ใบงานที่ 2.2 เรื่อง สิทธิของผู้เยาว์

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่อง การตรากฎหมาย ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกขั้นตอนของการตรากฎหมาย พร้อมทั้งประโยชน์ของการนำกฎหมายมาใช้

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูอธิบายเนื้อหากฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์ โดยตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของ ผู้เยาว์ นักเรียนบันทึกความหมายของผู้เยาว์ลงในสมุด

2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์ พร้อมทั้งนำเนื้อหาในใบความรู้มาประกอบการทำในใบงานที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์

3. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 5-6 คนออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งชื่นชมนักเรียนที่มีผลงานที่ดีและให้คำแนะนำนักเรียนที่ควรพัฒนา

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาสรุปเนื้อหาเรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์

ชั่วโมงที่ 2 - 3

ขั้นนำ

นักเรียนร่วมกันทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามต่อไปนี้

ผู้เยาว์หมายถึง .....

สิ่งที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้ด้วยตนเองมีอะไรบ้าง .....

สิ่งที่ผู้เยาว์ไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเองมีอะไรบ้าง .....

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 โดยให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่คละความสามารถกัน จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาข่าวที่ครูเตรียมให้ พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวลงในใบงานที่ 2.2 เรื่อง สิทธิของผู้เยาว์
2. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน จนครบทุกกลุ่ม
3. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม
4. ตัวแทนกลุ่มนำผลงานกลุ่ม (ใบงานที่ 2.2) ส่งครู

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของกฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์ โดยนักเรียนบันทึกเนื้อหาลงในสมุด

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> - บอกความหมายของผู้เยาว์ได้ - อธิบายสิทธิของผู้เยาว์ได้	คะแนนใบงานที่ 2.1 และใบงานที่ 2.2	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 2.1 และใบงานที่ 2.2	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะกระบวนการ</u> สรุปเนื้อหาเรื่อง กฎหมายผู้เยาว์และสิทธิของผู้เยาว์	- คะแนนการทำงาน รายบุคคล - คะแนนการทำงานกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคลและ การทำงานกลุ่ม	-แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</u> มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อ

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- Power Point
- ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับผู้เยาว์
- ตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับผู้เยาว์

9.3 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

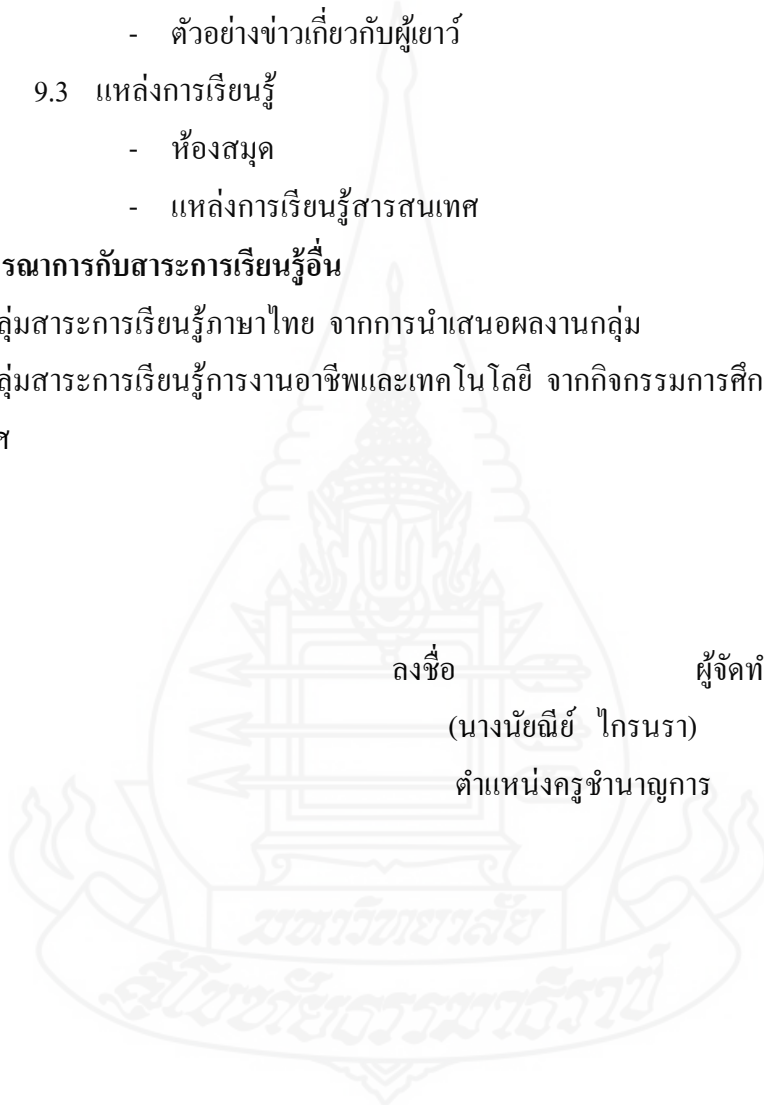
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณีย์ ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารราชการที่ออกให้สำหรับคนไทยเท่านั้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการแสดงตน เพื่อพิสูจน์และยืนยันบุคคลในการติดต่อราชการ การขอรับบริการหรือสวัสดิการในด้านต่างๆ จากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งใช้ประกอบการทำธุรกิจต่าง ๆ ทำนิติกรรม ฯลฯ เช่น การสมัครงาน การขอเปิดบัญชีเพื่อทำธุรกรรมกับธนาคาร เป็นต้น

3. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของบัตรประจำตัวประชาชน
- คุณสมบัติของผู้มีบัตรประจำตัวประชาชน
- บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
- การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน
- พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน
- ประโยชน์ของบัตรประจำตัวประชาชน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายความหมายและความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชน

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

เล่าพัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชนได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

ใบงานที่ 3.1 เรื่อง บัตรประจำตัวประชาชน

ใบงานที่ 3.2 เรื่อง พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนเนื้อหาที่เรียนในคาบที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันบอก
ว่าเหตุใดจึงต้องมีกฎหมายเพ่งเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูพูดถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับตนเอง ที่นอกเหนือจากกฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของ
ผู้เยาว์ คือ กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน โดยครูให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมาย
ของบัตรประจำตัวประชาชนตามที่นักเรียนเข้าใจ โดยครูเขียนสรุปความหมายที่ชัดเจนบน
กระดาน และนักเรียนบันทึกความหมายของบัตรประจำตัวประชาชนลงในสมุด

3. ครูให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหัวข้อ คุณสมบัติของผู้มีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ที่
ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนและการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจากใน
หนังสือเรียนสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4. จากนั้นนักเรียนทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง บัตรประจำตัวประชาชน

5. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 3-5 คน นำเสนอผลงานของตนเองจากใบงานที่ 3.1 หน้าชั้น
เรียน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนและให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า บัตรประจำตัวประชาชนมีความสำคัญอย่างไร

ชั่วโมงที่ 2 - 3

ขั้นนำ

ครูสนทนาทบทวนความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงที่แล้ว โดยตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบดังนี้

- ผู้ใดบ้างที่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
- ผู้ใดบ้างที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูเล่าถึงขั้นตอนการทำบัตรประจำตัวประชาชนในยุคประมาณ 20 ปีที่แล้วว่ามีขั้นตอนอย่างไรบ้าง และลักษณะของบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งแตกต่างจากยุคปัจจุบัน
2. ครูอธิบายคุณสมบัติ และหลักเกณฑ์ของการมีบัตรประจำตัวประชาชน จากนั้นนักเรียนตอบคำถามในใบงานที่ 3.2 เรื่อง พัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน
3. ครูอธิบายขั้นตอนของการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมทั้งอธิบายความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนเกี่ยวกับพัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชน และให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ประโยชน์ของบัตรประจำตัวประชาชน

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านความรู้</u> อธิบายกฎหมายเกี่ยวกับบัตรประชาชน	คะแนนใบงาน	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 3.1 และใบงานที่ 3.2	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านทักษะกระบวนการ</u> เล่าพัฒนาการของบัตรประจำตัวประชาชนได้	- คะแนนการทำงาน รายบุคคล - คะแนนการร่วมงานกลุ่ม	สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</u> - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการสอน

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- ตัวอย่างบัตรประจำตัวประชาชนของนักเรียน
- เรื่องเล่าเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากการนำเสนอผลงานกลุ่ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูลจากแหล่ง
สารสนเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากกิจกรรมการออกแบบตกแต่งชิ้นงาน

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณีย์ ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

รายวิชา สังคมศึกษา (ส22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรส

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ตัวชี้วัด ม. 2/1 อธิบายการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

2. สาระสำคัญ

กฎหมายแพ่งที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เป็นกฎหมายที่อยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ว่าด้วยเรื่องของครอบครัว โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหมั้นและการสมรส เป็นเรื่องหนึ่งในกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวที่มีความสำคัญซึ่งนักเรียนควรศึกษา

3. สาระการเรียนรู้

การหมั้น

- ความหมายของการหมั้น
- เงื่อนไขของการหมั้น
- ของหมั้นและสินสอด

การสมรส

- ความหมายของการสมรส
- เงื่อนไขของการสมรส

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

อธิบายกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวเรื่อง การหมั้นและการสมรส

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรสได้
 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
 มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 5.2 ความสามารถในการคิด
 การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์
- 5.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

- ใบงานที่ 4.1 เรื่อง การหมั้น
- ใบงานที่ 4.2 เรื่อง การสมรส

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนเนื้อหาที่เรียนในคาบที่แล้ว โดยให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า บัตรประจำตัวประชาชนมีความสำคัญอย่างไร

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูพูดถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวและนักเรียนควรรู้ คือ กฎหมายเกี่ยวกับการหมั้น
2. ครูอธิบายคุณสมบัติของผู้ที่จะหมั้น และการยกเลิกสัญญาหมั้น
3. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 4.1 เรื่อง การหมั้น
4. ครูสุ่มนักเรียน 3-5 คน นำเสนอผลงานของตนเองจากใบงานที่ 4.1
5. ครูชื่นชมและเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาและการนำเสนอผลงานของนักเรียน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเรื่อง การหมั้นและการสมรส

ชั่วโมงที่ 2 - 3

ขั้นนำ

ครูสนทนาทบทวนความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนในชั่วโมงที่แล้วโดยยกกรณีตัวอย่าง ดังนี้

นายแดงอายุ 22 ปี รักนางสาวอ้อ ซึ่งมีอายุ 18 ปี เป็นอันมาก แต่นางสาวอ้อ ไม่ชอบ นายแดงจึงไปขอมั่น นางสาวอ้อกับนางเงิน มารดาของนางสาวอ้อ โดยที่นางสาวอ้อไม่ได้รู้เห็นยินยอมแต่อย่างใด นางเงินได้ตกลงรับหมั้นนายแดง และนายแดงได้ส่งมอบแหวนเพชรให้เป็นของหมั้น ต่อมาหากนางสาวอ้อไม่ยอมทำการสมรสกับนายแดงไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ นายแดงจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนางสาวอ้อได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (แนวคำตอบ นายแดงจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนางสาวอ้อไม่ได้ เพราะการหมั้นครั้งนี้ นางสาวอ้อไม่ได้เป็นคู่สัญญาแต่อย่างใด)

ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1. ครูพูดถึงกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวที่ต่อเนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการหมั้น คือกฎหมายเกี่ยวกับการสมรส
2. ครูอธิบายคุณสมบัติของผู้ที่จะทำการสมรส รวมถึงผลที่เกิดขึ้นหลังจากการสมรส
3. นักเรียนทำใบงานที่ 4.2 เรื่อง การสมรส
4. ครูสุ่มตัวแทนนักเรียน 3-5 คนออกนำเสนอผลงานของตนเองในใบงานที่ 4.2
5. ครูอธิบายถึงการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย และการยกเลิกการสมรส
6. นักเรียนสรุปเนื้อหาลงในสมุด
7. ครูอธิบายถึงหลักการแบ่งทรัพย์สินของกลุ่มสมรสหลังจากยกเลิกการสมรส รวมทั้งสิทธิต่างๆ ที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงควรได้รับตามกฎหมาย

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการหมั้นและการสมรส

8. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
ด้านความรู้ อธิบายกฎหมาย เรื่อง การหมั้น และการสมรส	คะแนนใบ งานที่ 4.1 และใบงานที่ 4.2	ตรวจใบงาน	ใบงานที่ 4.1 และใบงานที่ 4.2	คะแนนมากกว่าร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
<u>ด้านทักษะกระบวนการ</u> สรุปเนื้อหาเรื่อง การหมั้นและ การสมรส	คะแนนการ ทำงาน รายบุคคล	สังเกต พฤติกรรม การทำงาน	แบบสังเกต พฤติกรรม การทำงาน รายบุคคล	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
<u>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์</u> - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน	ผลการ ประเมิน คุณลักษณะ อันพึง ประสงค์	สังเกต พฤติกรรม นักเรียน	แบบประเมิน คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	ระดับคุณภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการสอน

- หนังสือเรียนสังคมศึกษา ม. 2
- กรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับการหมั้นและการสมรส
- ประสิทธิภาพของผู้เรียนและของผู้สอน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- แหล่งการเรียนรู้สารสนเทศ

10. การบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากกิจกรรมการศึกษาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ

ลงชื่อ

ผู้จัดทำแผนการเรียนรู้

(นางนัยณี ไกรนรา)

ตำแหน่งครูชำนาญการ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายวิชา สังคมศึกษา

รหัสวิชา ส22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

จำนวน 30 ข้อ

เวลา 40 นาที

*****

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบเป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วกาเครื่องหมาย X ลงในข้อ ก ข ค และ ง
ในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มากที่สุด	4. กฎหมายกำหนดให้บุคคลอายุเท่าไร จึงสามารถทำพินัยกรรมได้
ก. การเสียภาษี	ก. 7 ปีบริบูรณ์
ข. ความสามารถของผู้เยาว์	ข. 15 ปีบริบูรณ์
ค. บัตรประจำตัวประชาชน	ค. 18 ปีบริบูรณ์
ง. การปฏิบัติตนระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง	ง. 20 ปีบริบูรณ์
2. กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายประเภทใด	5. ข้อใดมีความหมายตรงกับบัตรประจำตัวประชาชน
ก. กฎหมายเอกชน	ก. เอกสารที่ใช้แสดงตนเมื่อถูกตรวจสอบ
ข. กฎหมายมหาชน	ข. เอกสารสำคัญที่ใช้ในการติดต่อทางราชการ
ค. กฎหมายวิธีสบัญญัติ	ค. เอกสารที่ต้องนำติดตัวเมื่อไปต่างจังหวัด
ง. กฎหมายระหว่างประเทศ	ง. เอกสารที่ใช้พิสูจน์ตัวบุคคล ภูมิลำเนาและสถานะของบุคคลได้
3. กฎหมายมีความสำคัญอย่างไร	6. บุคคลใดต้องเป็นผู้ยื่นคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเด็กอายุ 7 ปีบริบูรณ์
ก. สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	ก. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ข. ประเทศมีความเจริญด้านเทคโนโลยี	ข. เจ้าหน้าที่ทำบัตรประจำตัวประชาชน
ค. สร้างระเบียบแก่สังคม	ค. บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก
ง. คนในสังคมมีความเป็นอยู่รุดร่า	ง. อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน

7. บัตรประจำตัวประชาชนไม่สามารถนำไปใช้ได้
ได้ในสถานการณ์ใด
- ใช้ติดต่อกับทางราชการ
  - แสดงตัวตนว่าเป็นคนไทย
  - ให้ลดหย่อนโทษ เมื่อทำความผิด
  - ใช้เป็นหลักฐานการขอใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากบิดามารดา
8. ข้อความใดไม่มีระบุบนบัตรประจำตัวประชาชน
- หมู่โลหิต
  - วุฒิการศึกษา
  - วัน เดือน ปีเกิด
  - วันออกบัตร วันหมดอายุ
9. ข้อใดเป็นคุณสมบัติของผู้ที่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
- มีสัญชาติไทย
  - พูดภาษาไทยได้
  - ร้องเพลงชาติไทยได้
  - มีบิดาหรือมารดาเป็นคนไทย
10. นิติกรรมในข้อใด ที่ผู้เยาว์สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง
- สมัครงาน
  - ซื้อรถจักรยานยนต์
  - กู้ยืมเงิน จำนวน 2,000 บาท
  - ทำพินัยกรรมเมื่ออายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์
11. ผู้แทนโดยชอบธรรม หมายถึง
- ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้เยาว์
  - ผู้ปกครอง บิดา หรือมารดาของผู้เยาว์
  - ผู้ที่ทำนิติกรรมต่างๆ แทนผู้เยาว์ก่อนผู้เยาว์จะบรรลุนิติภาวะ
  - บุคคลซึ่งให้ความยินยอมแก่ผู้เยาว์ในการทำพินัยกรรม
12. ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้เยาว์ นักเรียนไม่สามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง
- ซื้อรถจักรยานยนต์
  - ซื้ออุปกรณ์การเรียน
  - รับทุนการศึกษา
  - ทำพินัยกรรม
13. ผู้เยาว์จะกระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดผลผูกพันตามกฎหมายต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ยกเว้นกรณีใด
- อ้ออายุ 12 ปี รับจ้างร้องเพลง
  - สี่มอายุ 13 ปี จะทำพินัยกรรม
  - แจนอายุ 18 ปี ทำสัญญาซื้อขายบ้าน
  - เคียร์อายุ 19 ปี ซื้ออุปกรณ์เครื่องเขียน
14. เด็กมีสิทธิตามอนุสัญญาสิทธิเด็กในเรื่องใด
- มีชีวิตรอด
  - ซื้อขายที่ดิน
  - ประกันตัวผู้ต้องหา
  - รับบุตรบุญธรรม

15. ข้อใดเป็นการรับบุตรบุญธรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม
  - ผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมอายุห่างกัน อย่างน้อย 15 ปี
  - บุตรบุญธรรมยินยอม
  - บิดา มารดาของบุตรบุญธรรมยินยอม
16. ข้อใดกล่าวถึงการหมั้นได้ถูกต้อง
- หมั้นแล้วของหมั้นเป็นของฝ่ายหญิง
  - หมั้นแล้วของหมั้นเป็นของฝ่ายชาย
  - ฝ่ายหญิงเสียชีวิตของหมั้นเป็นของฝ่ายชาย
  - เมื่อเลิกสัญญาหมั้นของหมั้นเป็นของฝ่ายชาย
17. บุคคลในข้อใดสมรสได้ตามกฎหมาย
- หลังสามีเสียชีวิต 101 วันนั้นทางจึงสมรสใหม่
  - อัครีและวารีเป็นญาติสืบสายโลหิตเดียวกัน
  - อภิญญาสมรสอายุ 17 ปีบริบูรณ์พ่อแม่ยินยอม
  - สมเกียรติมีภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายแต่มาสมรสกับนางสาวอ่อนน้อม
18. บุตรนอกสมรสจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาเมื่อใด
- เมื่อบุตรบรรลุนิติภาวะ
  - เมื่อบุตรใช้นามสกุลบิดา
  - เมื่อบิดาให้ความอุปการะบุตร
  - เมื่อบิดาได้จดทะเบียนรับรองบุตร
19. ข้อใดเป็นสินส่วนตัว
- ข้อใดเป็นสินสมรส
  - ของหมั้นของฝ่ายหญิง
  - เครื่องมือประกอบอาชีพของกลุ่มสมรส
  - ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินสมรส
  - ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้จากการรับมรดก
20. ข้อใดเป็นสินสมรส
- ของหมั้นของฝ่ายหญิง
  - เครื่องมือประกอบอาชีพของกลุ่มสมรส
  - ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินสมรส
  - ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้จากการรับมรดก
21. เมื่อคู่สมรสจดทะเบียนหย่า การแบ่งทรัพย์สินในข้อใดถูกต้อง
- สินสมรสแบ่งครึ่ง สินส่วนตัวเป็นของบุตร
  - สินสมรสให้บุตร สินส่วนตัวของใครของมัน
  - สินสมรสให้ฝ่ายหญิง สินส่วนตัวของใครของมัน
  - สินสมรสแบ่งครึ่งสิน ส่วนตัวของใครของมัน
22. ทรัพย์สินทุกชนิดรวมทั้งสิทธิหน้าที่ของผู้ตายกฎหมายถือเป็นอะไร
- สัญญา
  - มรดก
  - นิติกรรม
  - พินัยกรรม
23. พินัยกรรมหมายถึงถึง
- เอกสารที่ผู้ตายเจตนาเขียน
  - เอกสารที่ผู้ตามมีเจตนามอบทรัพย์สินให้
  - สัญญาการให้ของผู้ตาย
  - กระดาษที่ผู้ตายเขียนเอาไว้
24. พินัยกรรมมีผลบังคับใช้เมื่อใด
- ผู้ทำเขียนพินัยกรรมด้วยตนเอง
  - ผู้ทำพินัยกรรมตาย

- ก. รถยนต์ที่ซื้อระหว่างการสมรส
ข. ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว
ค. เงินที่คู่สมรสได้ระหว่างการสมรส
ง. ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้จากการรับมรดก
25. ทายาทของผู้ตายในข้อใด มีสิทธิรับมรดกเป็นลำดับแรก
ก. บิดา มารดา
ข. พี่น้อง
ค. ผู้สืบสันดาน
ง. ปู่ย่า ตายาย
26. ถ้าผู้ตายมีทายาทต่อไปนี้ ทายาทลำดับใด ไม่มีสิทธิรับมรดก
ก. บิดา มารดา
ข. น้องชาย
ค. ภรรยา
ง. บุตร
27. ถ้าผู้ตาย ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ ทรัพย์สินมรดกตกทอดแก่ใคร
ก. แผ่นดิน
ข. ทายาทโดยธรรม
ค. ผู้จัดการมรดก
ง. ผู้ที่ศาลพิจารณาคัดสิน
- ก. พินัยกรรมลูกใจกรรม
ง. ผู้ทำพินัยกรรมอายุ 70 ปี
28. ข้อใดทำให้การรับมรดกบุตรบุญธรรมถูกต้องตามกฎหมาย
ก. การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม
ข. ผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมอายุห่างกัน 15 ปี
ค. บิดา มารดาของบุตรบุญธรรมยินยอม
ง. บุตรบุญธรรมยินยอม
29. ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีคุณสมบัติตามข้อใด
ก. อายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี
ข. อายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี
ค. อายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี
ง. อายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี
30. คำกล่าวที่ว่า “ความไม่รู้กฎหมาย ไม่ใช่ข้อแก้ตัว” หมายความว่าอย่างไร
ก. ทุกคนจำเป็นต้องรู้กฎหมาย
ข. กฎหมายบังคับให้ทุกคนต้องรู้กฎหมาย
ค. ถึงไม่รู้กฎหมายก็อย่าทำผิดกฎหมาย
ง. เมื่อมีการทำผิดกฎหมายจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้

*****

*****

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฉบับนี้มี 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 40 นาที
2. แบบทดสอบฉบับนี้มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ โดยกากบาท (X) ลงในช่อง ก, ข, ค, ง ดังตัวอย่างข้างล่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีดเส้นทับเครื่องหมาย X เดิม แล้วเลือก ตัวเลือกใหม่ เช่น ต้องการเปลี่ยนตัวเลือก ข เป็น ง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		~~X~~		X

3. คำถามในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ถ้าตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบหรือไม่ตอบเลย จะไม่ได้คะแนนในข้อนั้น
4. ห้ามขีดเขียนหรือทำสัญลักษณ์ใดๆ ลงในกระดาษคำตอบ

*****

1. “ กฎหมายมิไว้ใช้ให้มีความสงบสุขในบ้านเมือง มิใช่มีไว้สำหรับบังคับประชาชน ”
จากข้อความข้างต้น ข้อใดคือเจตนาของคำกล่าว
  - ก. กฎหมายเป็นหลักในการดำเนินชีวิต
  - ข. กฎหมายก่อให้เกิดการพัฒนาบ้านเมือง
  - ค. กฎหมายก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม
  - ง. กฎหมายก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม
2. แก้วตา เกิดวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ.2551 แก้วตา จะสามารถทำบัตรประจำตัวประชาชนได้เมื่อใด
  - ก. ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป
  - ข. ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป
  - ค. ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป
  - ง. ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2568 เป็นต้นไป
3. ชงชัยรับนาขอภริกา ซึ่งเป็นลูกของน้องสาวมาเป็นบุตรบุญธรรม ต่อมานาขอภริกาประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต บุคคลในข้อใดไม่มีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม
  - ก. บิดา มารดา
  - ข. ผู้สืบสันดาน
  - ค. ผู้รับบุตรบุญธรรม
  - ง. พี่น้องร่วมบิดา มารดา
4. ประคอง ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีเพื่อนชื่อปฐุม วันหนึ่งประคองไปขอซื้อยาบ้าจากปฐุม จำนวน 5 เม็ด จากข้อความดังกล่าว แสดงว่าปฐุมกระทำความผิดในข้อใด
  - ก. ฐานยาเสพติดให้โทษ
  - ข. ฐานการโฆษณาเพื่อการค้า
  - ค. ฐานผลิต นำเข้า ส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษ
  - ง. ฐานจำหน่ายหรือมิไว้ครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
5. รัตติกาล ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด แล้วจัดกลุ่มยาเสพติดออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้
  - กลุ่ม 1 กัญชา กระท่อม มอร์ฟีน ฟีน
  - กลุ่ม 2 ยาไอซ์ ยาอี แอมเฟตามีน เฮโรอีน
 จากข้อมูลนี้ รัตติกาลใช้หลักเกณฑ์ใดในการจัดกลุ่ม
  - ก. กลุ่ม 1 เป็นยาเสพติดที่มีโทษแรง
  - ข. กลุ่ม 2 เป็นยาเสพติดที่มาจากธรรมชาติ
  - ค. กลุ่ม 3 เป็นยาเสพติดที่มีลักษณะเป็นตำรายา

ง. กลุ่ม 4 เป็นยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท

6. “แมงปอ รีบเดินข้ามถนนในทางข้ามที่มีไฟสัญญาณจราจรรูปคนเป็นสีเขียว เพราะต้องรีบตามเพื่อน ที่ข้ามถนนไปแล้วให้ทัน ” จากข้อความดังกล่าว นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของแมงปอหรือไม่ เพราะอะไร

ก. เห็นด้วย เพราะปอทำถูกต้องจราจร

ข. เห็นด้วย เพราะปอปฏิบัติตนเป็นเด็กดี

ค. ไม่เห็นด้วย เพราะปอปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย

ง. ไม่เห็นด้วย เพราะปอควรข้ามตอนที่สัญญาณไฟเป็นสีแดง

7. สมชายหมั่นกับสมศรี แต่สมศรีกลับไปแต่งงานกับสมพร ข้อใดที่สมชายไม่สามารถกระทำได้

ก. ฟ้องร้องให้ฝ่ายหญิงคืนของหมั่น

ข. ฟ้องร้องบังคับให้มีการสมรส

ค. ฟ้องร้องค่าทดแทนความเสียหายต่อชื่อเสียง

ง. ฟ้องร้องค่าทดแทนความเสียหายในการเตรียมงานแต่งงาน

8. เมื่อนักเรียนมีโอกาสไปงานศพคุณตาท่านหนึ่งซึ่งเพิ่งเสียชีวิตจากการเป็นพระมาได้ไม่นานนักเรียนควรทำความเคารพศพท่านด้วยวิธีการตามข้อใด

ก. กราบ 3 ครั้ง แบบมือ

ข. กราบ 3 ครั้ง ไม่แบบมือ

ค. กราบ 1 ครั้ง แบบมือ

ง. กราบ 1 ครั้ง ไม่แบบมือ

9. บุคคลในข้อใดที่ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม

ก. ธิดา สวมเสื้อลายแดงไปงานศพ

ข. ยาใจ แต่งตัวสุภาพไปทำบุญที่วัด

ค. นริสรา สวมหมวกในห้องเรียน

ง. ประภา แต่งชุดกีฬาไปงานแต่ง

10. บุคคลใด ไม่ใช่ ผู้มีมารยาทที่ดี

ก. เกตุ หุตุยืนตรงเมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติดังขึ้น

ข. แกว เดินเข้าเข้าไปหาคุณยายที่นั่งพับเพียบอยู่ในห้องพระ

ค. ไก่ นั่งไขว่ห้างคุยโทรศัพท์มือถือขณะฟังกา บรรยายในห้องประชุม

ง. ก้อย ยืนค้อมตัวประสานมือไว้ข้างหน้าขณะคุยกับผู้มาเยี่ยมชมโรงเรียน

11. เอนกชวนเพื่อน ไปเก็บขยะในบริเวณริมแม่น้ำ การกระทำของเอนกแสดงถึงการเป็นพลเมืองดีในเรื่องใด
- ก. การบำเพ็ญประโยชน์
  - ข. ความรับผิดชอบต่อชุมชน
  - ค. รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
  - ง. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมท้องถิ่น
12. ข้อใดที่มีความสัมพันธ์กัน
- ก. ภาคเหนือ - ลิเกฮูลู
  - ข. ภาคกลาง - เพลงอีแซว
  - ค. ภาคอีสาน - หนังตะลุง
  - ง. ภาคใต้ - เพลงพวงมาลัย
13. การเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. แต่งกายให้ทันสมัย
  - ข. ปฏิบัติตามวัฒนธรรมชาติตะวันตก
  - ค. สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทยให้คงอยู่
  - ง. นำวัฒนธรรมของชาติอื่นมาปรับใช้กับวัฒนธรรมไทย
14. ข้อควรปฏิบัติในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม คือข้อใด
- ก. ยอมรับความแตกต่าง
  - ข. เชิดชูวัฒนธรรมของตน
  - ค. ทำให้เกิดผสมผสานกลมกลืน
  - ง. เน้นวัฒนธรรมของตนเป็นส่วนใหญ่
15. วัฒนธรรมในแต่ละภาคแตกต่างกันจะส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร
- ก. เกิดการแข่งขันในสังคม
  - ข. เกิดการรวมกลุ่มในสังคม
  - ค. เกิดการแบ่งแยกกันในสังคม
  - ง. เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม

16. “การก่อพระเจดีย์ทรายเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาซึ่งคนไทยผูกโยงประเพณีนี้เข้ากับคติความเชื่อคือในพระพุทธศาสนา มีการการก่อพระเจดีย์ทรายถวายวัด เพื่อนำเศษดินทรายที่ติดเท้าออกจากวัดไป มาคืนวัดในรูปพระเจดีย์ทราย นอกจากนี้ยังเป็นกุศโลบายของผู้คนในอดีตให้มีการรวมตัวของคนที่อยู่ในชุมชนเพื่อร่วมกันจัดประเพณีนี้อีกด้วย”

จากข้อความดังกล่าว เกี่ยวข้องกับคุณค่าของวัฒนธรรมด้านใดมากที่สุด

- ก. ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ข. ทำให้เกิดความบันเทิงใจแก่สมาชิกในสังคม
- ค. ทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างสมาชิกในสังคม
- ง. ทำให้สมาชิกในสังคมมีหลักไว้ยึดเหนี่ยวจิตใจ

17.

- “จะไปไหนหรือคะ ” นารีถาม
 “ กำลังจะไปตลาด ” ดวงดาวตอบ
 “ ฉันทิ้งชื้อชมพูกิโลนี้งนะ ” นารีพูด
 “ ได้ค่ะ ” ดวงดาวพูด

เมื่อดวงดาวกลับมาจากตลาด

- “ นี่ชื้อชมพู่ของเธอ ” ดวงดาวบอกนารี
 “ ไม่ใช่ชมพู่นี้นา..ฝรั่งต่างหาก ” นารีพูด

จากข้อความดังกล่าว แสดงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้านใด

- ก. ภาษา
- ข. ศาสนา
- ค. การแสดงออก
- ง. การรับประทานอาหาร

18. “ช่วงวันหยุดปิดเทอมที่จะมาถึง สายใจตั้งใจจะไปเที่ยวพักผ่อนที่ประเทศเกาหลีใต้ แต่หลังจาก ที่ได้ฟังข่าวจากวิทยุแล้ว...สายใจก็เปลี่ยนใจ ” จากข้อความดังกล่าว ข่าวที่สายใจฟังแล้วทำให้เปลี่ยนใจไม่เดินทางไปประเทศนั้นน่าจะมี เนื้อหาเกี่ยวกับอะไร

- ก. การแข่งขันกีฬาภายในประเทศ
- ข. เศรษฐกิจของประเทศที่กำลังตกต่ำ
- ค. ผู้นำของประเทศเดินทางมาประเทศไทย
- ง. การจลาจลและความวุ่นวายภายในประเทศ

19. “เพื่อนข้างบ้านบอกเดชาว่า พงษ์นี้ไม่ต้องไปโรงเรียนเพราะน้ำท่วมโรงเรียนแล้ว ”
จากข้อความดังกล่าว เดชาจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสมและถูกต้องมากที่สุด
- โทรศัพท์ไปโรงเรียนเพื่อสอบถามข้อมูล
  - ไปโรงเรียนทันทีหลังจากคุยกับเพื่อน
  - ไปสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากพ่อและแม่
  - เชื่อเพื่อนและไม่ไปโรงเรียนในวันรุ่งขึ้น
20. นักวิจัยจากประเทศเยอรมันได้ศึกษาพบว่า ไขมัน ของผู้ที่น้ำหนักเกินบางคนได้แทรกเข้าไปฝังตัวอยู่ในกระดูก เป็นสาเหตุให้กระดูกเปราะ จากข้อหานี้ น่าจะมีหัวข้อข่าวว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้เข้าใจ ใจความสำคัญของข่าวได้ดีที่สุด
- อ้วนทำลายชีวิต
  - กระดูกเปราะเพราะอ้วน
  - คนในปัจจุบันเสี่ยงต่อโรค
  - โรคอ้วนทำให้เสี่ยงต่อโรคอื่น
21. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น “รูปแบบพิเศษ” หมายถึงข้อใด
- เทศบาล
  - องค์การบริหารส่วนจังหวัด
  - องค์การบริหารส่วนตำบล
  - กรุงเทพมหานคร
  - เมืองพัทยา
- 4 และ 5
  - 2 และ 3
  - 1 และ 3
  - 1 และ 2
22. นักเรียนสามารถนำกระบวนการประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
- การเลือกหัวหน้าห้อง
  - ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
  - การรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด
  - ร่วมหาเสียงให้พรรคการเมืองที่ตนเองชอบ

23. การบริหารราชการส่วนใดเป็นการปูพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน

- ก. ส่วนกลาง
- ข. ส่วนท้องถิ่น
- ค. ส่วนจังหวัด
- ง. ส่วนภูมิภาค

24. ศิวกรเป็นนักเรียนชั้นม.2 เข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำ วันหนึ่งเขาบอกกับแม่ว่าอยากไปช่วยตำรวจจับกุมขบวนการค้ายาเสพติด ถ้านักเรียนเป็นแม่ของศิวกร จะพูดกับศิวกรอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- ก. อย่าไปเลยลูก เพราะลูกควรไปเรียน
- ข. อย่าไปเลยลูก เพราะเสี่ยงและอันตราย
- ค. ไปเถอะลูก เพราะเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี
- ง. ไปเถอะลูก เพราะครอบครัวของเราจะได้มีชื่อเสียง

อ่านข้อความข้างล่างแล้วตอบคำถาม ข้อ 25 - 26

บันทึกของดาว

วันนี้ฉันเกือบจะไม่ได้ไปร่วมโครงการปลูกต้นไม้กับทางโรงเรียนแล้ว เพราะเมื่อวานคุณยายท่านมานอนค้างที่บ้านและวันนี้จะไปเที่ยวเกาะช้างที่จังหวัดตราด แต่ฉันได้ลงชื่อไว้แล้ว เกรงใจคุณครูและเพื่อน ๆ เลยรีบตื่นขึ้นมาอาบน้ำ แต่งตัว แล้วก็วิ่งขึ้นรถประจำไปโรงเรียนทันเวลาพอดี ซึ่งความจริงในช่วงนี้พวกเราควรทำกิจกรรมป้ายเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แต่เสียงส่วนใหญ่เสนอให้จัดโครงการปลูกต้นไม้ คุณครูจึงบอกว่าต้นเดือนหน้าค่อยไปทำกิจกรรมรณรงค์ใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นเรื่องใหญ่

25. จากบันทึกของดาว การปฏิบัติตนตามหน้าที่ในข้อใด ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

- ก. การเป็นอาสาสมัคร
- ข. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ค. การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
- ง. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

26. จากข้อความในบันทึกของดาว ข้อใดแสดงถึงวัฒนธรรมประชาธิปไตย
- ดาว กล้าตัดสินใจ
  - คุณยายมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
  - โรงเรียนทุกแห่งร่วมกันทำป้ายเชิญชวน
  - ครูจัดโครงการปลูกต้นไม้ตามความเห็นส่วนใหญ่
27. ถ้านักเรียนมีสิทธิในการเลือกตั้ง นักเรียนควร ไปใช้สิทธินั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่ไป เพราะเสียเวลา
  - ไม่ไป เพราะไม่มีประโยชน์
  - ไป เพราะกลัวตำรวจจับ
  - ไป เพราะจะได้เลือกคนดีเข้าบริหารประเทศ
28. ข้อใดกล่าวถึงลักษณะของสังคมประชาธิปไตยได้ถูกต้องที่สุด
- การอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก
  - การอยู่ร่วมกันของคนหมู่น้อย
  - การอยู่ร่วมกันของคนอย่างเสมอภาค
  - การอยู่ร่วมกันของคนคนต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา
29. ถ้านักเรียนมีสิทธิเลือกตั้ง ส.ส. นักเรียนมีหลักเกณฑ์ในการเลือกพรรคการเมืองอย่างไร
- เก่าแก่มีฐานะมั่นคง
  - หัวหน้าพรรคเป็นคนดังในสังคม
  - คนในชุมชนชื่นชอบและลงคะแนนให้มากที่สุด
  - มีนโยบายในการบริหารประเทศที่เด่นชัดและเป็นไปได้
30. สมศักดิ์แต่งงานกับอุบลมาเป็นเวลา 20 ปี ในปีแรกที่แต่งงาน อุบลให้กำเนิดลูกสาว 1 คน คือ กัญญา ในปีี่ 4 ที่แต่งงาน อุบลให้กำเนิดลูกคนที่ 2 คือ สุนิสา จากข้อความดังกล่าว ถ้าในปี นี้ห้องที่ครอบครัวนี้อาศัยอยู่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร ครอบครัวนี้มีผู้ที่ สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้กี่คน ใครบ้าง
- มีสิทธิเลือกตั้ง 1 คน คือ สมศักดิ์
  - มีสิทธิเลือกตั้ง 2 คน คือ สมศักดิ์และอุบล
  - มีสิทธิเลือกตั้ง 3 คน คือ สมศักดิ์ อุบลและกัญญา
  - มีสิทธิเลือกตั้ง 4 คน คือ สมศักดิ์ อุบล กัญญาและสุนิสา

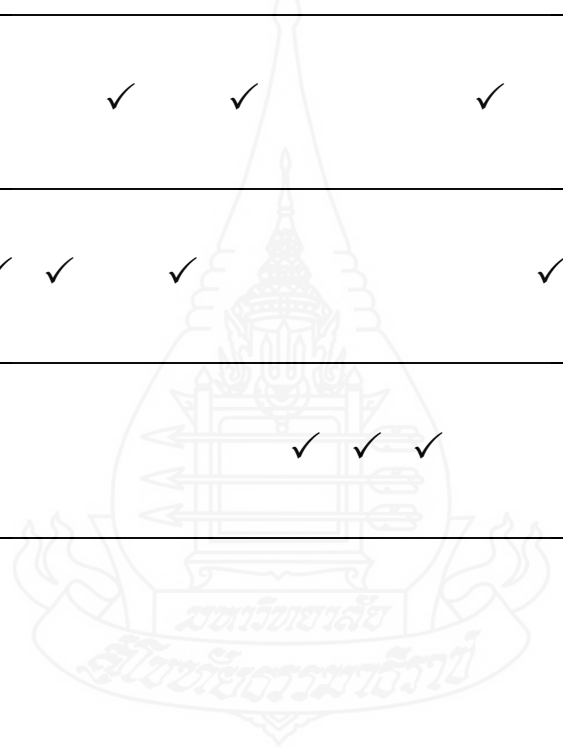
*****

ตารางที่ 1 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เนื้อหา	ระดับพฤติกรรม						รวม
	ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	การ ประยุกต์	การ วิเคราะห์	การ ประเมิน	คิด สร้างสรรค์	
1. ความหมายและความสำคัญของกฎหมาย	2	-	-	1	-	-	3
2. กฎหมายเฟ่งเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์	1	1	2	2	-	-	6
3. กฎหมายเฟ่งเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน	4	-	-	2	-	-	6
4. กฎหมายเฟ่งเกี่ยวกับครอบครัว : การหมั้น การสมรส	3	2	-	2	-	-	7
5. กฎหมายเฟ่งเกี่ยวกับครอบครัว : มรดกหรือกองมรดก	4	-	-	1	-	-	5
6. กฎหมายเฟ่งเกี่ยวกับครอบครัว : การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม	1	-	1	1	-	-	3
รวม	15	3	3	9	-	-	30

ตารางที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำแนกตามลักษณะการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน

ลักษณะการ คิดวิเคราะห์	แบบทดสอบข้อที่																													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
วิเคราะห์ ความสำคัญ		✓					✓				✓	✓				✓		✓	✓	✓					✓	✓	✓			
วิเคราะห์ ความสัมพันธ์					✓	✓			✓	✓		✓					✓						✓							✓
วิเคราะห์ หลักการ	✓		✓	✓				✓						✓	✓	✓						✓	✓						✓	✓

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายการประเมิน	ค่าความสอดคล้อง (IOC)																								
	แผนที่ 1			แผนที่ 2			แผนที่ 3			แผนที่ 4			แผนที่ 5			แผนที่ 6									
	ผู้เชี่ยวชาญ			IC			ผู้เชี่ยวชาญ			IC			ผู้เชี่ยวชาญ			IC			ผู้เชี่ยวชาญ			IC			
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
กระบวนการจัดการเรียนรู้																									
10.เร้าความสนใจของผู้เรียน	1	0	1	.67	1	0	1	.76	1	1	0	.76	1	0	1	.76	1	1	0	.76	1	0	1	.76	
11.เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	0	1	1	.67	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	.76	1	1	1	1	1	1	1	1
12.เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13.ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
สื่อการสอน/ แหล่งเรียนรู้																									
14. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15.เร้าความสนใจของผู้เรียน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16.เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
การวัดผลประเมินผล																									
17. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	1	0	1	.76	1	0	1	.76	1	1	0	.76	1	0	1	.76	1	1	0	.76	1	0	1	.76	
18. สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
19. ส่งเสริมการวัดด้าน KPA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20. ให้เครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม	1	1	0	.76	1	1	1	1	1	0	1	.76	0	1	1	.76	1	1	1	1	1	0	1	.76	

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวกับผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	ข้อสอบ ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. รู้และเข้าใจความหมาย ประเภทของกฎหมาย	1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. อธิบายกระบวนการใน การตรากฎหมาย	3	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. วิเคราะห์ความสำคัญ ของกฎหมายได้	5	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	6	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4. รู้และเข้าใจกฎหมายที่ เกี่ยวกับตนเอง	7	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. วิเคราะห์การปฏิบัติตน ตามกฎหมายเกี่ยวกับ ตนเองได้	9	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. นำความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเองไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	12	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. รู้และเข้าใจกฎหมาย เกี่ยวกับครอบครัว	15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	16	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
8. วิเคราะห์การปฏิบัติตน ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ครอบครัวได้	17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9. นำความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ครอบครัวไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	20	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	21	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	24	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ตารางที่ 2 (ต่อ) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวกับผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	ข้อสอบ ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
10. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมายภาษีอากร	25	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11. วิเคราะห์ความสำคัญของ กฎหมายภาษีอากรได้	27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	28	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
12. สามารถนำกฎหมาย เกี่ยวกับภาษีอากรไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	29	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมายแรงงาน	33	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	34	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
14. วิเคราะห์ความสำคัญของ กฎหมายแรงงาน	35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15. ยกตัวอย่างการนำกฎหมาย แรงงานไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้	37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	39	+1	+1	0	2	0.76	ใช้ได้
	40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าข้อสอบแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
ผลการเรียนรู้ มีค่าตั้งแต่ .67 ถึง 1 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวกับผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	ข้อสอบ ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. รู้และเข้าใจความหมาย	1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ประเภทของกฎหมาย	2	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2. อธิบายกระบวนการในการ	3	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
ตรากฎหมาย	4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. วิเคราะห์ความสำคัญของ	5	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
กฎหมายได้	6	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4. รู้และเข้าใจกฎหมายที่	7	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
เกี่ยวกับตนเอง	8	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5. วิเคราะห์การปฏิบัติตนตาม	9	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
กฎหมายเกี่ยวกับตนเองได้	10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. นำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่	11	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
เกี่ยวกับตนเองไปใช้ใน	12	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
ชีวิตประจำวัน	13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. รู้และเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับ	15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ครอบครัว	16	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
8. วิเคราะห์การปฏิบัติตนตาม	17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
กฎหมายที่เกี่ยวกับครอบครัว	18	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
9. นำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่	19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
เกี่ยวกับครอบครัวไปใช้ใน	20	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
ชีวิตประจำวัน	21	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	24	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ตารางที่ 3 (ต่อ) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวกับผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	ข้อสอบ ข้อที่	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	การแปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมายอาญา	25	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
2. วิเคราะห์ความสำคัญของ กฎหมายอาญาได้	26	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3. สามารถนำกฎหมาย เกี่ยวกับอาญาไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	28	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	29	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมายแรงงาน	33	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5. วิเคราะห์ความสำคัญของ กฎหมายแรงงานได้	34	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
6. ยกตัวอย่างการนำกฎหมาย แรงงานไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	37	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	39	+1	+1	0	2	0.76	ใช้ได้
	40	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าข้อสอบแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
ผลการเรียนรู้ มีค่าตั้งแต่ .67 ถึง 1 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

ตารางที่ 4 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_u) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อสอบ ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อสอบ ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.60	0.6	16	0.50	0.6
2	0.65	0.7	17	0.75	0.5
3	0.55	0.5	18	0.60	0.2
4	0.45	0.5	19	0.70	0.7
5	0.65	0.3	20	0.55	0.4
6	0.65	0.7	21	0.60	0.5
7	0.45	0.7	22	0.55	0.8
8	0.70	0.5	23	0.45	0.7
9	0.65	0.5	24	0.60	0.6
10	0.60	0.6	25	0.45	0.4
11	0.62	0.6	26	0.60	0.6
12	0.62	0.6	27	0.55	0.5
13	0.55	0.4	28	0.25	0.8
14	0.55	0.5	29	0.40	0.5
15	0.65	0.5	30	0.50	0.5

ใช้โปรแกรม SPSS หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน

Cronbach's Alpha	N of Items
.875	20

จากตารางที่ 4 จึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.45 – 0.75

มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.2 – 0.8

มีค่าความเชื่อมั่น (r_u) เท่ากับ .88

ตารางที่ 5 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_u) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อสอบ ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อสอบ ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.60	0.6	16	0.50	0.6
2	0.65	0.7	17	0.75	0.5
3	0.55	0.5	18	0.60	0.2
4	0.45	0.5	19	0.70	0.7
5	0.65	0.3	20	0.55	0.4
6	0.65	0.7	21	0.60	0.5
7	0.45	0.7	22	0.55	0.8
8	0.70	0.5	23	0.45	0.7
9	0.65	0.5	24	0.60	0.6
10	0.60	0.6	25	0.45	0.4
11	0.62	0.6	26	0.60	0.6
12	0.62	0.6	27	0.55	0.5
13	0.55	0.4	28	0.25	0.8
14	0.55	0.5	29	0.40	0.5
15	0.65	0.5	30	0.50	0.5

ใช้โปรแกรม SPSS หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.679	20

จากตารางที่ 5 จึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.40 – 0.75

มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.2 – 0.8

มีค่าความเชื่อมั่น (r_u) เท่ากับ .68

ตารางที่ 6 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_u) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อสอบ ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อสอบ ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.60	0.6	16	0.50	0.6
2	0.65	0.7	17	0.75	0.5
3	0.55	0.5	18	0.60	0.2
4	0.45	0.5	19	0.70	0.7
5	0.65	0.3	20	0.55	0.4
6	0.65	0.7	21	0.60	0.5
7	0.45	0.7	22	0.55	0.8
8	0.70	0.5	23	0.45	0.7
9	0.65	0.5	24	0.60	0.6
10	0.60	0.6	25	0.45	0.4
11	0.62	0.6	26	0.60	0.6
12	0.62	0.6	27	0.55	0.5
13	0.55	0.4	28	0.25	0.8
14	0.55	0.5	29	0.40	0.5
15	0.65	0.5	30	0.50	0.5

ใช้โปรแกรม SPSS หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.796	20

จากตารางที่ 6 จึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.25 – 0.75

มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.2 – 0.8

มีค่าความเชื่อมั่น (r_u) เท่ากับ .80

ภาคผนวก ง
การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก

คนที่	คะแนนสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน (D)	D^2
1	15	19	4	16
2	21	24	3	9
3	13	17	4	16
4	18	22	4	16
5	18	22	4	16
6	13	16	3	9
7	17	21	4	16
8	19	25	6	36
9	17	21	4	16
10	18	21	3	9
11	17	22	5	25
12	16	21	5	25
13	21	26	5	25
14	23	25	2	4
15	21	26	5	25
16	16	20	4	16
17	25	28	3	9
18	20	26	6	36
19	18	23	5	25
20	20	22	2	4
21	20	25	5	25
22	25	27	2	4
23	21	26	5	25
24	25	30	5	25
25	16	20	4	16

ตารางที่ 1 (ต่อ) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก

คนที่	คะแนนสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน (D)	D^2
26	18	23	5	25
27	18	24	6	36
28	18	24	6	36
29	17	20	3	9
30	21	25	4	16
รวม	565	691	126	570

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \\
 &= \frac{126}{\sqrt{\frac{30(570) - (126)^2}{29}}} \\
 &= \frac{126}{\sqrt{\frac{17,100 - 15,876}{29}}} \\
 &= \frac{126}{\sqrt{\frac{1224}{29}}} \\
 &= \frac{126}{6.49} = 19.41
 \end{aligned}$$

หลังจากเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก ปรากฏว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก

คนที่	คะแนนสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน (D)	D^2
1	13	17	4	16
2	16	19	3	9
3	12	15	3	9
4	14	18	4	16
5	15	19	4	16
6	19	23	4	16
7	18	20	2	4
8	17	22	5	25
9	16	20	4	16
10	9	13	4	16
11	8	13	5	25
12	19	23	4	16
13	15	18	3	9
14	14	19	5	25
15	19	24	5	25
16	19	23	4	16
17	20	25	5	25
18	17	22	5	25
19	17	20	3	9
20	15	20	5	25
21	20	23	3	9
22	14	18	4	16
23	16	18	2	4
24	14	19	5	25
25	19	21	2	4

ตารางที่ 2 (ต่อ) คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน
ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก

คนที่	คะแนนสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน (D)	D^2
26	14	18	4	16
27	20	23	3	9
28	19	22	3	9
29	19	23	4	16
30	19	22	4	16
รวม	485	600	115	467

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$= \frac{115}{\sqrt{\frac{30(467) - 115^2}{29}}}$$

$$= \frac{115}{\sqrt{\frac{14,010 - 13,225}{29}}}$$

$$= \frac{115}{\sqrt{\frac{785}{29}}}$$

$$= \frac{115}{5.20} = 22.12$$

หลังจากเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคผังกราฟิก ปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนนหลังเรียน		คนที่	คะแนนหลังเรียน	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	19	16	21	25	17
2	24	15	22	27	19
3	17	16	23	26	15
4	22	18	24	30	18
5	22	17	25	20	18
6	16	18	26	23	15
7	21	18	27	24	16
8	25	15	28	24	17
9	21	15	29	20	16
10	21	16	30	25	15
11	22	15	31		15
12	21	19	32		15
13	26	18	33		15
14	25	15	34		21
15	26	19	35		
16	20	18	36		
17	28	15	37		
18	26	21	38		
19	23	16	39		
20	22	20	40		

ใช้โปรแกรม SPSS ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมดังนี้

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
คะแนน	กลุ่มทดลอง	30	23.03	3.178	.580
	กลุ่มควบคุม	34	16.82	1.850	.317

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means								
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
คะแนน	Equal variances assumed	7.872	.007	9.689	62	.000	6.210	.641	4.929	7.491
	Equal variances not assumed			9.389	45.367	.000	6.210	.661	4.878	7.542

ตารางที่ 4 คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง
กับกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนนหลังเรียน		คนที่	คะแนนหลังเรียน	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	17	16	21	23	19
2	19	18	22	18	14
3	15	13	23	18	16
4	18	16	24	19	17
5	19	18	25	21	13
6	23	15	26	18	17
7	20	18	27	23	19
8	22	16	28	22	16
9	20	16	29	23	17
10	13	10	30	22	18
11	13	10	31		17
12	23	19	32		19
13	18	14	33		16
14	19	16	34		18
15	24	16	35		
16	23	15	36		
17	25	15	37		
18	22	16	38		
19	20	16	39		
20	20	18	40		

ใช้โปรแกรม SPSS ในการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมดังนี้

Group Statistics

	กลุ่ม	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
คะแนน	กลุ่มทดลอง	30	20.00	3.040	.555
	กลุ่มควบคุม	34	16.09	2.234	.383

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
คะแนน	Equal variances assumed	3.834	.055	5.911	62	.000	3.912	.662	2.589	5.235
	Equal variances not assumed			5.800	52.710	.000	3.912	.674	2.559	5.265

ภาคผนวก จ

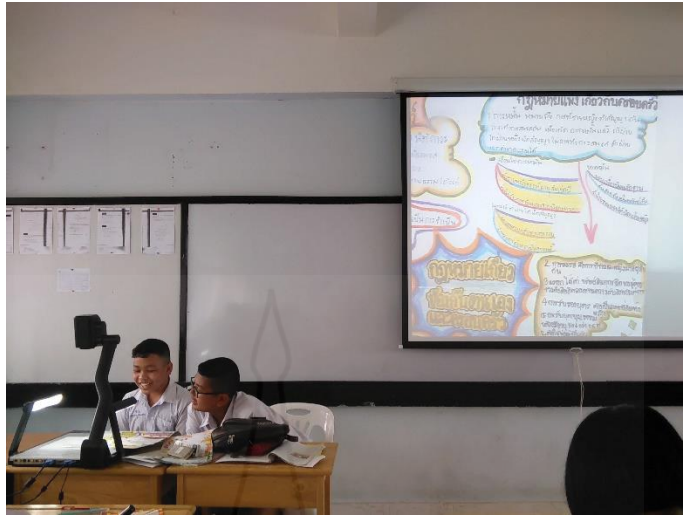
ตัวอย่าง ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการสอนโดยใช้แผนผังกราฟิก

นักเรียนร่วมกันฝึกการทำแผนผังกราฟิก

การนำเสนอผลงานของนักเรียนทั้งในรายกลุ่มและรายบุคคล

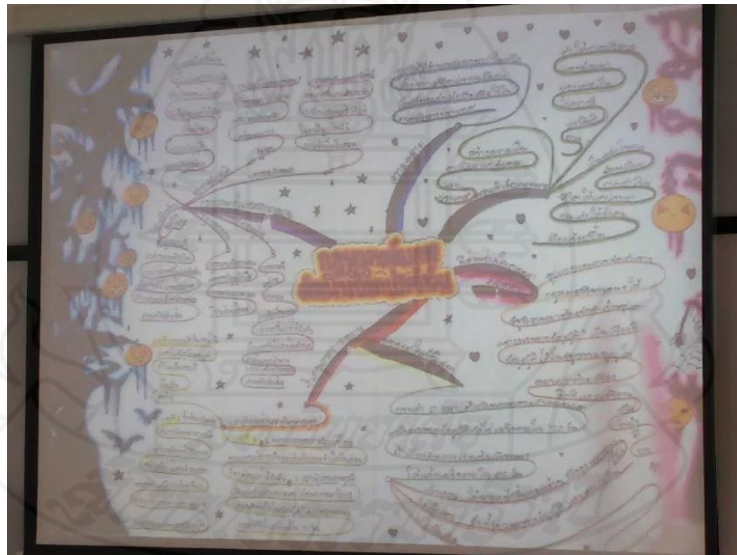

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

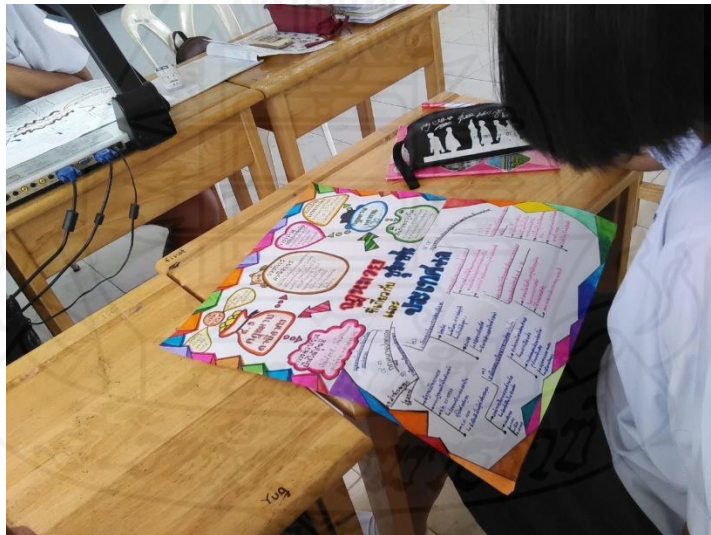

การนำเสนอผลงานกลุ่ม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางนัยณีย์ ไกรนรา
วัน เดือน ปีเกิด	20 กรกฎาคม 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	
ปริญญาตรี	หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไชยวิทยา ตำบลตลาดไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการ

